

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Onderweg naar morgen - een inventarisatie van empirische onderzoeksmethoden in juridisch onderwijs. Rapport t.b.v. de Stimuleringsactie Empirical Legal Studies fase II (dossiernummer SGWDB-2018)

Pannebakker, E.S.; Voskamp, S.; Zanger, W.S. de; Pluut, H.

Citation

Pannebakker, E. S., Voskamp, S., Zanger, W. S. de, & Pluut, H. (2020). *Onderweg naar morgen - een inventarisatie van empirische onderzoeksmethoden in juridisch onderwijs. Rapport t.b.v. de Stimuleringsactie Empirical Legal Studies fase II (dossiernummer SGWDB-2018)*. Leiden: Platform Empirical Legal Studies. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/136473>

Version: Not Applicable (or Unknown)
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/136473>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Onderweg naar morgen – een inventarisatie van empirische onderzoeksmethoden in juridisch onderwijs

Rapport t.b.v. de Stimuleringsactie Empirical Legal
Studies fase II (dossiernummer SGWDB-2018)

E.S. Pannebakker

S. Voskamp

W.S. de Zanger

H. Pluut

Platform Empirical Legal Studies

Juli 2020

VOORWOORD

Voor u ligt het rapport '*Onderweg naar morgen* – een inventarisatie van empirische onderzoeksmethoden in juridisch onderwijs'. Dit rapport maakt onderdeel uit van de Stimuleringsactie Empirical Legal Studies fase II, die voortbouwt op de eerste Nationale Stimuleringsactie Empirical Legal Studies. Deze stimuleringsacties zijn gefinancierd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). In het kader van de tweede stimuleringsactie hebben postdoctoraal onderzoekers van de universiteiten Leiden en Utrecht zich ingezet om een nauwkeurig beeld te vormen van het aanwezige ELS-onderwijs aan negen Nederlandse rechtenfaculteiten. Dit onderzoeksrapport is het resultaat van hun werk.

Nadat de stimuleringsactie van start was gegaan, verscheen aan het einde van 2018 het Sectorplan Rechtsgeleerdheid, waarin het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap extra middelen beschikbaar stelde om wetenschappelijk onderzoek binnen rechtsgeleerdheid te versterken. Een van de speerpunten in dit sectorplan is Empirical Legal Studies. Elk van de juridische faculteiten heeft onderzoeksprioriteiten gesteld, waarbij vijf faculteiten zich gecommitteerd hebben aan het stimuleren van Empirical Legal Studies. Naar aanleiding van het sectorplan en dankzij de toegekende middelen is de oorspronkelijke stuurgroep ELS omgevormd tot een landelijke overleggroep, het *Platform ELS*. Dit platform bestaat voor het grootste deel uit leden afkomstig van de universiteiten die voor het speerpunt Empirical Legal Studies in het sectorplan hebben gekozen, maar ook hoogleraren, universitair hoofddocenten en onderzoekers van de andere universiteiten maken deel uit van het platform. De uitgebreide rondgang langs de diverse opleidingen Rechtsgeleerdheid in Nederland heeft onder auspiciën van het Platform ELS plaatsgevonden.

Het voorliggende onderzoeksrapport schetst per faculteit een nauwkeurig beeld van het empirische methodenonderwijs én de huidige expertise op het gebied van ELS. Als zodanig is dit rapport een belangrijke stap in de doorontwikkeling van ELS-onderwijs en draagt bij aan het behalen van een van de KPI's voor ELS in het sectorplan. Het Platform ELS committeert zich de komende jaren aan een verdere intensivering van samenwerking op het vlak van onderwijsdiensten die gerelateerd zijn aan ELS. Het streven is om gericht onderwijs te ontwikkelen dat bijdraagt aan het opleiden van een nieuwe generatie 'empirisch-juristen' die zowel in staat is empirisch onderzoek te doen als dat te vertalen naar de implicaties voor rechtsnormen. Het Platform ELS heeft hiertoe van de resultaten van het rapport kennisgenomen, omarmt deze en zal deze als basis nemen voor verdere doorontwikkeling.

INHOUDSOPGAVE

1	Introductie inventarisatie onderwijs in empirische onderzoeksmethoden.....	5
1.1	<i>Toelichting op project.....</i>	5
1.2	<i>Opbouw van het rapport.....</i>	6
2	Methode van de inventarisatie.....	8
2.1	<i>Afbakening van het begrip ELS.....</i>	8
2.2	<i>Plan van aanpak.....</i>	12
2.3	<i>Methodologische beperkingen.....</i>	13
3	Resultaten algemeen en in het kort per faculteit.....	15
3.1	<i>Algemeen.....</i>	15
3.2	<i>Universiteit Leiden.....</i>	16
3.3	<i>Universiteit Utrecht.....</i>	17
3.4	<i>Rijksuniversiteit Groningen</i>	18
3.5	<i>Erasmus Universiteit Rotterdam</i>	20
3.6	<i>Radboud Universiteit Nijmegen</i>	21
3.7	<i>Maastricht University.....</i>	22
3.8	<i>Universiteit van Amsterdam.....</i>	23
3.9	<i>Vrije Universiteit Amsterdam.....</i>	25
3.10	<i>Tilburg University</i>	26
4	Punten van aandacht	28
4.1	<i>Inleiding.....</i>	28
4.2	<i>Criminologie en forensische wetenschappen.....</i>	28
4.3	<i>Interdisciplinaire vakken</i>	29
5	Onderweg naar morgen	33
5.1	<i>Afronding.....</i>	33
5.2	<i>Vooruitblik.....</i>	35
6	Appendix A: onderwijs schematisch weergegeven per faculteit	38
6.1	<i>Universiteit Leiden.....</i>	38
6.1.1	<i>Tabellen PhD</i>	38
6.1.2	<i>Tabellen master.....</i>	40

6.1.3	Tabellen bachelor	47
6.2	<i>Universiteit Utrecht</i>	58
6.2.1	Tabellen PhD	58
6.2.2	Tabellen master	59
6.2.3	Tabellen bachelor	62
6.3	<i>Universiteit Groningen</i>	68
6.3.1	Tabellen PhD	68
6.3.2	Tabellen master	68
6.3.3	Tabellen bachelor	72
6.4	<i>Erasmus Universiteit Rotterdam</i>	78
6.4.1	Tabellen PhD	78
6.4.2	Tabellen master	80
6.4.3	Tabellen bachelor	82
6.5	<i>Radboud Universiteit Nijmegen</i>	86
6.5.1	Tabellen PhD	86
6.5.2	Tabellen master	86
6.5.3	Tabellen bachelor	89
6.6	<i>Maastricht University</i>	94
6.6.1	Tabellen PhD	94
6.6.2	Tabellen master	94
6.6.3	Tabellen bachelor	96
6.7	<i>Universiteit van Amsterdam</i>	101
6.7.1	Tabellen PhD	101
6.7.2	Tabellen master	103
6.7.3	Tabellen bachelor	104
6.8	<i>Vrije Universiteit Amsterdam</i>	110
6.8.1	Tabellen PhD	110
6.8.2	Tabellen master	112
6.8.3	Tabellen bachelor	113
6.9	<i>Tilburg University</i>	119
6.9.1	Tabellen PhD	119
6.9.2	Tabellen master	120
6.9.3	Tabellen bachelor	122
Appendix B: E-mail ter validatie van geselecteerde vakken		127

1 INTRODUCTIE INVENTARISATIE ONDERWIJS IN EMPIRISCHE ONDERZOEKSMETHODEN

1.1 TOELICHTING OP PROJECT

In 2016 is door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschap (NWO) een *Nationale stimuleringsactie Empirical Legal Studies (ELS)* belegd bij het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR). Dit onderzoek werd begeleid door een stuurgroep Empirical Legal Studies. In juli 2018 heeft deze stimuleringsactie geleid tot een rapport met conclusies en aanbevelingen.¹ Hoewel het belang van ELS door wetenschap en praktijk wordt onderkend, constateert het rapport dat er leemten zijn in het gebruik van empirie in het juridisch onderzoek en de rechtspraktijk.

Een andere conclusie van het rapport was dat in Nederland vrijwel geen systematisch onderwijs wordt gegeven aan juristen over empirie en empirische methoden. De onderzoekers deden daarom de aanbeveling te bewerkstelligen dat (i) een generatie ‘empirisch-juristen’ wordt opgeleid die in staat is empirisch onderzoek te verrichten en dat te vertalen naar implicaties voor rechtsnormen en (ii) dat het standaardcurriculum zo wordt ingericht dat praktijkjuristen empirische bevindingen kunnen duiden en vertalen naar implicaties voor de praktijk en juridische normen.

De stuurgroep ELS heeft in 2018 een verzoek gedaan bij NWO om een vervolg te geven aan de eerste stimuleringsactie ELS. NWO heeft deze aanvraag gehonoreerd. Sinds september 2018 is daarom de tweede stimuleringsactie ELS ‘*Stimuleringsactie fase II Empirical Legal Studies*’ actief. Als onderdeel van de tweede stimuleringsfase werd de stuurgroep ELS – inmiddels omgevormd tot een landelijke overleggroep, het *Platform ELS* – aangevuld met (door NWO gefinancierde) postdoctoraal onderzoekers die zich hebben ingezet een preciezer beeld te

¹ N.A. Elbers, M. Malsch, P. van der Laan, A. Akkermans, C. Bijleveld, [Rapport Nationale Stimuleringsactie Empirical Legal Studies](#), Amsterdam: NSCR 2018. Zie eerder N.A. Elbers, ‘Empirisch-juridisch onderzoek – toekomstmuziek of werkelijkheid?’, *Justitiële Verkenningen* 2016, p. 43-59.

vormen van het aanwezige ELS-onderwijs aan negen Nederlandse rechtenfaculteiten² en daarnaast jonge en meer ervaren ELS-onderzoekers bij elkaar te brengen.³

Het belangrijkste doel van de tweede stimuleringsactie ziet op de aanbeveling uit de rapportage van de eerste stimuleringsactie om gericht onderwijs te ontwikkelen dat bijdraagt aan het opleiden van ‘empirisch-juristen’ die ELS-onderzoek kunnen uitvoeren en algemeen juristen die empirische bevindingen kunnen interpreteren en gebruiken. Er gebeurt al het nodige op dit vlak in Nederland, maar een nauwkeurige inventarisatie van welk ELS-onderwijs er reeds concreet wordt aangeboden in Nederland ontbreekt. Een dergelijk overzicht zou het mogelijk maken dat opleidingen van elkaar leren en kennis en kunde uitwisselen in plaats van het wiel opnieuw uit te vinden. Daarom is een uitgebreide rondgang gemaakt langs de diverse opleidingen Rechtsgeleerdheid, om te inventariseren welke vakken met aandacht voor empirische methoden reeds in het reguliere rechtencurriculum worden aangeboden. In dit rapport worden de resultaten van deze landelijke inventarisatie gepresenteerd.⁴

1.2 OPBOUW VAN HET RAPPORT

Het rapport bestaat uit zes hoofdstukken. Het tweede hoofdstuk van dit rapport staat stil bij het begrip ELS en stelt een werkdefinitie op van wat in het kader van de inventarisatie onder ELS-onderwijs wordt verstaan. Tevens licht dit hoofdstuk de gehanteerde methode van de inventarisatie toe en reflecteert op de beperkingen hiervan. Het derde hoofdstuk van dit rapport besteedt aandacht aan de algemene bevindingen opgedaan bij de verschillende faculteiten. In § 3.1 worden in een helicopterview de overkoepelende bevindingen belicht vooruitlopend op de afzonderlijke faculteiten. Aansluitend wordt in § 3.2 t/m 3.10 een toelichting gegeven op het aanwezige ELS-onderwijs per rechtenfaculteit. Het gaat dan om een algemene schets of indruk van de mate waarin aandacht wordt besteed aan ELS in de promovendi-opleidingen, de masteropleidingen en de bacheloropleidingen van elke faculteit. Een beschrijving van de specifiek geselecteerde ELS-vakken zelf is terug te vinden in bijlagen (Appendix A, in hoofdstuk 6). Het vierde hoofdstuk van dit rapport schenkt aandacht aan bijzonderheden die tijdens het onderzoek naar voren zijn gekomen. Achtereenvolgens betreffen deze de plaats van criminologie (§ 4.2), ander interdisciplinair onderwijs (§ 4.3) en

² Er is gekozen het aanbod van negen juridische faculteiten in kaart te brengen. Het betreft hier Universiteit Leiden, Universiteit Utrecht, Rijksuniversiteit Groningen, Erasmus Universiteit Rotterdam, Radboud Universiteit Nijmegen, Maastricht University, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en Tilburg University. De Open Universiteit is niet in het onderzoek meegenomen, aangezien aan die rechtenfaculteit tot op heden geen empirisch-juridisch onderwijs wordt aangeboden. Mogelijk verandert dit in de nabije toekomst, ook gezien de benoeming van prof. mr. Marijke Malsch als hoogleraar Empirical Legal Studies aan de Open Universiteit. Omdat de focus ligt op het *in-house* onderwijs aan de faculteiten is het onderwijs aan onderzoeksscholen zoals *ius commune* niet meegenomen, hoewel het hier mogelijk ELS betreft.

³ Zo is in november 2019 een [symposium](#) georganiseerd over de synergie tussen ELS en klassiek juridisch onderzoek, waarbij veel contacten zijn gelegd tussen senior en junior onderzoekers.

⁴ In § 2.1 wordt de door ons gehanteerde definitie van Empirical Legal Studies (ELS) toegelicht.

literatuur die in het ELS-onderwijs wordt gebruikt (§ 4.4). De inzichten per faculteit en bijzonderheden worden afgesloten met een afronding en vooruitblik in hoofdstuk 5. Appendix A geldt als naslagwerk; hier zijn de tabellen met vakbeschrijvingen van de geselecteerde ELS-vakken per faculteit en per opleiding te raadplegen.

2 METHODE VAN DE INVENTARISATIE

2.1 AFBAKENING VAN HET BEGRIP ELS

Kort gezegd richten wij onze onderwijsinventarisatie op vakken waarin ELS – oftewel *Empirical Legal Studies* of in het Nederlands empirisch-juridisch onderzoek – aan bod komt. ELS is een breed begrip.⁵ Gezien de doelstelling van de tweede stimuleringsactie om juristen in staat te stellen empirische resultaten te interpreteren en om onderzoekers op te leiden in het toepassen van de empirische methoden ten behoeve van rechtswetenschappelijk onderzoek, is ervoor gekozen het begrip ELS in dit rapport af te bakenen. In onze inventarisatie is de afbakening te vinden in de aandacht voor *empirische methoden* met betrekking tot *rechtswetenschappelijke* vraagstukken. Deze empirische methoden kunnen zowel van kwalitatieve als kwantitatieve aard zijn.

Die aandacht voor empirie kan naar voren komen in een vak waarin wetenschappelijke onderzoeksmethoden onderwezen worden, maar ook in een vak waarin juridisch inhoudelijke vraagstukken centraal staan. Enerzijds kan een vak primair zien op de verschillende onderzoeksmethoden die door juristen in onderzoek of het juridische beroep worden gebruikt, waaronder empirische methoden zoals vragenlijsten en experimenten. Wij noemen dit een *methodevak*. In een dergelijk vak doen studenten praktische kennis op van empirische methoden om ze vervolgens toe te kunnen passen op een rechtswetenschappelijk vraagstuk. Anderzijds kan een vak de nadruk leggen op de juridische inhoud, maar hanteert het daarbij de empirische benadering als een belangrijke invalshoek. Wij noemen dit een *inhoudelijk* vak. In een dergelijk vak wordt primair het positieve recht onderwezen, maar tegelijkertijd worden studenten geacht (de rol van) de empirische bevindingen kritisch te beschouwen of zelf tot empirische bevindingen te komen.

Uiteraard zijn er verschillende gradaties in de aandacht voor en gebruik van empirie denkbaar. Wij richten ons in deze inventarisatie op onderwijs dat beheersing van ELS aan studenten bijbrengt. Meer specifiek, onder onze definitie van ELS-onderwijs vallen vakken die aandacht besteden aan twee typen van ELS-beheersing:

⁵ P. Cane & H.M. Kritzer, 'Introduction' in: P. Cane & H.M. Kritzer (eds.), *The Oxford handbook of empirical legal research*, Oxford: Oxford University Press 2010; N.A. Elbers, M. Malsch, P. van der Laan, A. Akkermans & C. Bijleveld, [Rapport Nationale Stimuleringsactie Empirical Legal Studies](#), Amsterdam: NSCR 2018, p. 6 en p. 24 met verwijzingen. Zie ook W.H. van Boom, P. Desmet & P. Mascini (eds.), *Empirical legal research in action: reflections on methods and their applications*, Cheltenham, UK: Edward Elgar 2018; P. Cserne & M. Malecka (eds.), *Law and economics as interdisciplinary exchange: philosophical, methodological and historical perspectives*, London: Routledge 2019; J. Lindgren, 'Predicting the Future of Empirical Legal Studies', *Boston University Law Review* 2006 85/5 1447-1460; D. Watkins & M. Burton (eds.), *Research methods in law*, Milton Park, Abingdon, Oxon, New York, NY: Routledge 2018; *Empirisch-juridisch onderzoek*, WODC Reeks: Justitiële verkenningen 2016/06, Den Haag: Boom Juridisch 2016; F.L. Leeuw & H. Schmeets, [Empirical Legal Research. A Guidance Book for Lawyers, Legislators and Regulators](#), Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2016.

- a) die waarbij studenten worden onderwezen in het zelf opzetten dan wel uitvoeren van empirisch-juridisch onderzoek;
- b) die waarbij studenten worden onderwezen in het begrijpen dan wel kritisch analyseren van in bestaand onderzoek gebruikte empirisch-juridische methoden.

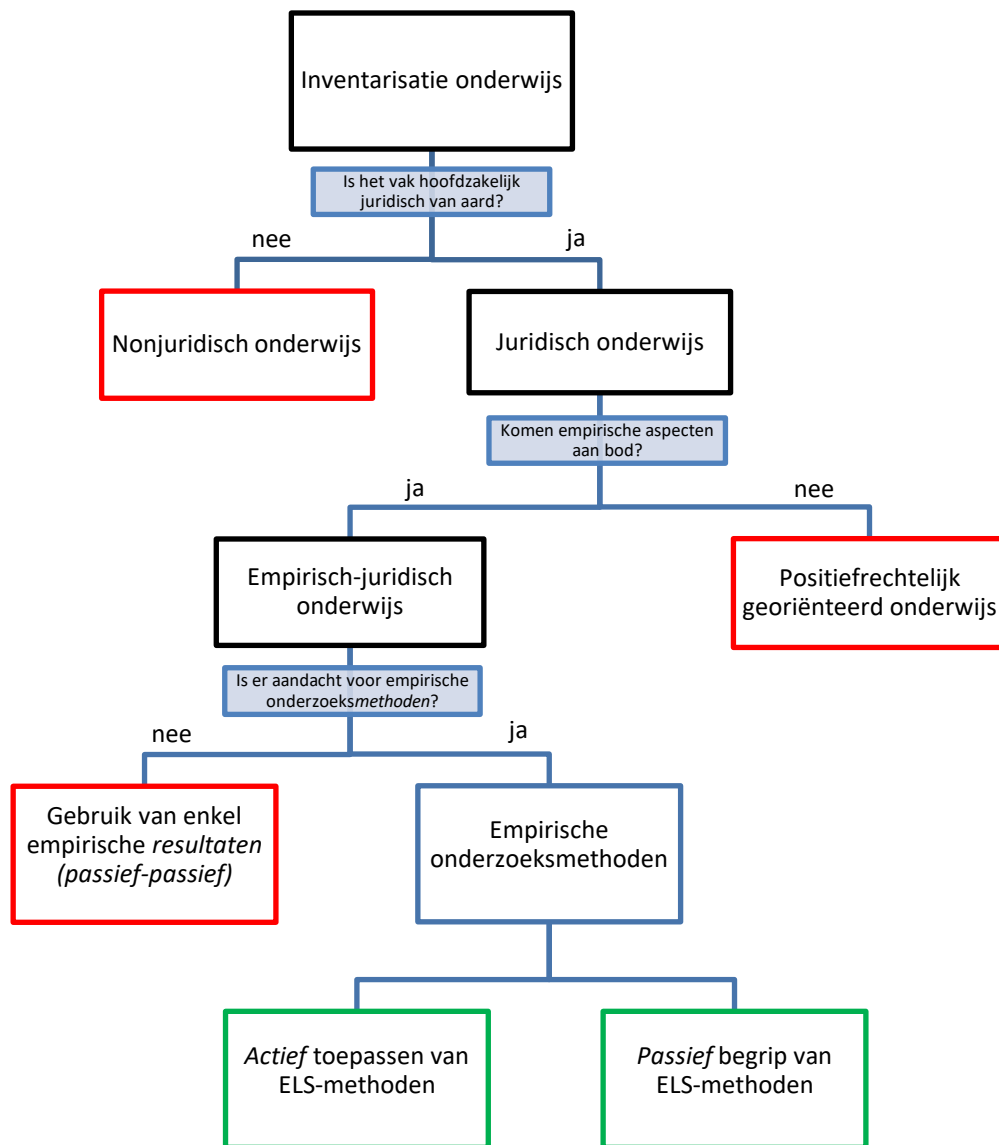
Categorie (a) betreft aldus het *actief* ontwikkelen en toepassen van empirisch-juridische onderzoeksvaardigheden en categorie (b) het *passief* begrijpen of analyseren van empirisch-juridische onderzoeksmethoden. Beide varianten – dat wil zeggen de actieve en passieve beheersing – kunnen zowel in een methodevak als in een inhoudelijk vak aan bod komen. Wat de varianten gemeen hebben, is dat het vak als leerdoel heeft om studenten kennis te doen verkrijgen over empirische onderzoeksmethoden in de context van rechtswetenschappelijke vraagstukken.

Bij vakken die zien op de *actieve* beheersing van ELS wordt kennis aangereikt over de vraag hoe een empirisch-juridisch onderzoek op gedegen en kundige wijze kan worden uitgevoerd en welke keuzen en mogelijke valkuilen daarbij bestaan. Hierbij wordt van studenten verwacht dat zij zelf een empirisch-juridisch onderzoek uitvoeren of ten minste een ‘onderzoeksdesign’ opstellen (zonder het onderzoek zelf uit te voeren). In de rapportage van de onderwijsinventarisatie is voor zover mogelijk in kaart gebracht of deze vaardigheden onderdeel zijn van de toetsing van het desbetreffende vak.

Bij vakken die de *passieve* beheersing van ELS tot doel hebben worden studenten bijgebracht te reflecteren op empirisch-juridisch onderzoek dat anderen willen uitvoeren of reeds hebben uitgevoerd. Vragen die hierbij bijvoorbeeld aan bod komen zijn: wat voor soort onderzoek heeft de auteur van een empirisch-juridisch artikel verricht, is daarbij gebruikgemaakt van een representatieve steekproef, hoe moet de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek worden beoordeeld en waren andere methoden van onderzoek hier mogelijk ook een goede optie geweest? Door op zulke vragen te reflecteren krijgen studenten meer kennis en inzicht in de sterke en zwakke punten van bestaand empirisch-juridisch onderzoek en leren zij de resultaten van dergelijk wetenschappelijk onderzoek niet alleen te begrijpen maar ook kritisch te analyseren. Op die manier leren studenten (indirect) hoe empirisch-juridisch onderzoek op steekhoudende wijze kan worden uitgevoerd.

Het is goed denkbaar dat een vak studenten zowel passieve als actieve beheersing van ELS bijbrengt. Te denken valt aan een vak dat eerst ziet op algemeen begrip van ELS-methoden onder de studenten alvorens zij aan de slag gaan met het zelf opzetten dan wel uitvoeren van empirisch-juridisch onderzoek. Een combinatie vindt tevens plaats wanneer studenten zelf een kleinschalig onderzoek moeten uitvoeren en daarbij worden verzocht te reflecteren op elkaars en de eigen onderzoeksmethodologie.

De afbakening naar methodevakken en inhoudelijke vakken die op actieve dan wel passieve wijze in ELS onderwijzen, neemt niet weg dat er ook grijze gebieden bestaan. Naarmate in een vak minder kritisch wordt gereflecteerd op de methodologie en resultaten van empirisch-juridisch onderzoek, verschuift het beeld weg van het begrip ELS in de zin van ons rapport. Hoe passiever de houding tegenover de empirische data, hoe minder snel het vak door ons als ELS is aan te merken. Wij zouden dergelijke vakken als *passief-passief* willen bestempelen. Het vak kent dan niet alleen een positiefrechtelijke benadering, want er bestaan empirische componenten, maar de empirische onderdelen zijn te summier aanwezig of hebben geen betrekking op empirische onderzoeksmethoden. Aldus is besloten om een vak dat wél empirische resultaten gebruikt maar de student níet aanzet tot begrip van *methoden* (oftewel, het *doen* van empirisch-juridisch onderzoek) niet in de selectie op te nemen. Ook vallen vakken die wel degelijk de empirische toolkit van studenten vergroten maar niet ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek buiten onze definitie. We hebben het hier bijvoorbeeld over forensische analyses in de context van strafrechtelijke onderzoeken of data-analyses bij legaltech-toepassingen in de praktijk. Kortom, bespreekt een vak wél empirische resultaten maar ziet dit níet op begrip van *methoden* of níet op een *rechtswetenschappelijk* vraagstuk, dan valt dit vak niet onder de door ons gehanteerde definitie. Dit alles laat zich illustreren aan de hand van het stroomschema in Figuur 1. Naarmate het onderzoek vorderde, hebben wij onze afbakening kunnen aanscherpen en selectiever kunnen kijken naar het *in house* aanbod van vakken aan de negen Nederlandse faculteiten en departementen, ware het niet dat inherent aan grijze gebieden is dat er nuanceverschillen bestaan en de vakken op de grensgebieden twijfelgevallen kunnen vormen.

Figuur 1: Afbakening van het begrip ELS

2.2 PLAN VAN AANPAK

Er is gestart met een online inventarisatie om het beschikbare onderwijs in ELS aan diverse rechtenfaculteiten in kaart te brengen. De facultaire websites van negen Nederlandse rechtenfaculteiten zijn doorzocht op het aanbod van vakken *in-house* die mogelijk als ELS te duiden zijn. Daartoe zijn de digitaal te raadplegen vakbeschrijvingen uit zowel de promovendi-opleidingen als de masteropleidingen (inclusief specialisatierichtingen) alsook de bacheloropleidingen (inclusief specialisatierichtingen) van de diverse faculteiten bestudeerd. Wanneer in de vakbeschrijving een aanwijzing te vinden was dat het vak aandacht besteedt aan empirisch-juridische methoden, is het vak als zodanig voorgeselecteerd. In lijn met de afbakening benoemd in § 2.1 is tijdens de selectie primair gezocht naar vakken waarin wordt onderwezen in het (actief) toepassen of het (passief) begrijpen van voor ELS relevante methoden met betrekking tot juridische vraagstukken. Deze selectie van vakken vond plaats in de eerste helft van 2019 en is in begin 2020 geactualiseerd. De vakbeschrijvingen zijn in tabellen geplaatst die dienen als naslagwerk en appendix van dit rapport.

Als tweede stap heeft vervolgens exploratief onderzoek plaatsgevonden om voort te bouwen op de voorselectie. Tijdens bezoeken aan de diverse rechtenfaculteiten zijn in de eerste helft van 2019 gesprekken gevoerd met docenten, coördinatoren en opleidingsdirecteuren die op enigerlei wijze betrokken zijn bij het voorgeselecteerde vak. Het doel van de gesprekken was in de eerste plaats om de uitkomst van de online inventarisatie te verifiëren. De geïnterviewden werd gevraagd nadere uitleg te geven over de inhoud van vakken waarin ELS aan bod komt. Ook is uitdrukkelijk de kans gegrepen om te sneeuwballen: zowel docenten en coördinatoren als de opleidingsdirecteuren is gevraagd of zij nog andere vakken aan de selectie konden toevoegen die mogelijk over het hoofd waren gezien bij de online inventarisatie of waarvan de beschrijvingen niet digitaal te raadplegen zijn, en of zij andere contacten binnen hun faculteit konden aanbevelen. Uiteindelijk is op elke faculteit met ongeveer vijf medewerkers in persoon gesproken en is met meerdere medewerkers telefonisch dan wel via e-mail contact geweest. De gesprekken waren tevens relevant om de visie van de betrokkenen over ELS in brede zin te horen. De verkregen inzichten hebben bijgedragen aan de afbakening van het begrip ELS in onderwijs (zie § 2.1).

Naar aanleiding van de verkregen informatie tijdens de exploratieve fase van het onderzoek zijn er zowel vakken uit de selectie gehaald (vals-positieven) als vakken aan de selectie toegevoegd (vals-negatieven). Vervolgens heeft ter validatie van de nieuwe selectie een terugkoppeling van de eindresultaten plaatsgevonden naar de betrokken docenten dan wel coördinatoren van de geselecteerde vakken. Dit kon ook personen betreffen met wie niet reeds eerder gesprekken hadden plaatsgevonden. Het doel hiervan was in de eerste plaats om verdere vals-positieven (vakken die onjuist wel geselecteerd zijn) te ondervangen. Er is bij twijfel gekozen om een vak in de selectie op te nemen en de betrokken personen te benaderen om zo eventuele vals-

negatieven (vakken die onjuist niet geselecteerd zijn) te vermijden. Begin 2020 zijn de docenten en coördinatoren door middel van een e-mail met uitleg van de in deze inventarisatie gehanteerde ELS-definitie (zie Appendix B) gevraagd of zij konden valideren of hun door ons geselecteerde vak als ELS te duiden is. Als richtlijn voor de validatie werd een beslisboom meegestuurd (zie hiervoor Figuur 1). Er kon worden geantwoord door middel van een 'ja' of een 'nee', al werd medegedeeld dat een toelichting op prijs werd gesteld. De 115 uitgestuurde e-mails leverden een gemiddelde respons van 73% op over de verschillende faculteiten, met een standaarddeviatie van ongeveer 13. Op grond van deze terugkoppeling zijn enkele vakken toch niet geselecteerd en is er nog een enkel vak toegevoegd aan de selectie.

De onderzoekers hebben de taak van het bestuderen van de negen faculteiten onderling verdeeld. De voorselectie op basis van de facultaire websites werd dus in principe afzonderlijk gedaan, hoewel bij twijfel onderling overleg heeft plaatsgevonden. Zo is het gros van de vakken van de diverse faculteiten alsnog door twee of meer onderzoekers bekeken. Ook de hierop volgende gesprekken met de betrokkenen zijn deels gezamenlijk gevoerd. Vervolgens heeft iedere onderzoeker individueel maar in nauwe samenspraak met de rest van het team zorggedragen voor het weergeven van de algemene indruk per faculteit (zie § 3.2 t/m 3.10). De validatiemail ter terugkoppeling van de geselecteerde vakken is door de onderzoekers afzonderlijk maar uit naam van het gehele projectteam uitgestuurd naar de bij de vakken betrokken personen. Bij de vakken waar een reactie op de e-mail is uitgebleven, hebben de onderzoekers in gezamenlijk overleg de knoop doorgehakt over of het vak al dan niet in de selectie behouden moest worden.

2.3 METHODOLOGISCHE BEPERKINGEN

Op grond van de door ons ingewonnen informatie is een algemene indruk ontstaan van het ELS-onderwijs aan Nederlandse rechtenfaculteiten. Hierop zal in het volgende hoofdstuk uitgebreid in worden gegaan. Er zij gezegd, een inventarisatie als deze is nooit met zekerheid volledig. Er zijn verschillende stappen ondernomen om vals-positieven en vals-negatieven tegen te gaan, maar desondanks ontkomt men niet aan een kritische noot over de validiteit en betrouwbaarheid van het hier gepresenteerde onderzoek. Een aantal factoren bemoeilijkt een inventarisatie van ELS in het huidige onderwijs. Ten eerste is de omvang van het aanbod van vakken aan de verschillende faculteiten groot. Dit levert een aanzienlijke hoeveelheid gegevens op die nauwkeurig bestudeerd moest worden. Ten tweede lijkt het aannemelijk dat niet al het aanbod digitaal beschikbaar of te raadplegen is. Om deze redenen kan het zijn dat bepaalde vakken ontbreken in het hier gepresenteerde overzicht. Daarnaast bestaat de kans dat niet iedere potentieel betrokkene is gesproken. Ook het moment van afronding van het onderzoek is relevant in de waardering van het eindresultaat. De vakbeschrijvingen betreffen vrijwel allemaal – zelfs na verwerking van geactualiseerde vakbeschrijvingen – het collegejaar

2019/2020. Mogelijk zijn faculteiten inmiddels verder met het aanbieden dan wel (door)ontwikkelen van onderwijs op ELS-gebied.

Tot slot, er bestaan ongetwijfeld vakken die zich in een grijs gebied bevinden, aangezien het begrip ELS voor meerderlei invulling vatbaar is. Er is gekozen voor een werkbare afbakening van het ELS-begrip. Zelfs met de huidige gehanteerde definitie van ELS zijn sommige vakken aan de interpretatie van het begrip onderhevig. Deze inventarisatie heeft dus een enigszins subjectief karakter als het gaat om een vak wel of niet onder de definitie laten vallen. Met een hoofdstuk dat bijzonderheden bespreekt (zie hoofdstuk 4), wordt getracht recht te doen aan het interdisciplinaire karakter van het overige onderwijs dat aan de rechtenfaculteiten wordt gegeven. Een expliciete plaats in hoofdstuk 4 krijgt ook het criminologisch onderwijs. Dit onderwijs is voor zover het een eigen bachelor- of masteropleiding betreft buiten de algemene inventarisatie gebleven. Wel is het belangrijk op te merken dat wanneer een criminologisch vak als keuzevak de algemene rechtenstudent concreet in staat stelt met empirische onderzoeksmethoden juridische vraagstukken te behandelen, een dergelijk vak wel opgenomen is in het rapport.

3 RESULTATEN ALGEMEEN EN IN HET KORT PER FACULTEIT

3.1 ALGEMEEN

In de navolgende paragrafen wordt per rechtenfaculteit of -departement een beknopt beeld geschetst van het cursusaanbod van vakken waarin aandacht wordt besteed aan empirische onderzoeksmethoden. Daarbij is gekozen voor een clustering per fase van de opleiding (promovendi-, master- en bacheloropleidingen) en is zoveel mogelijk rekenschap gegeven van de gradatie en type beheersing van ELS-vaardigheden. Deze verkorte indrukken zijn gebaseerd op de overzichten van de door ons geselecteerde vakken die in Appendix A als bijlagen bij dit rapport zijn gevoegd.

Als overkoepelende bevinding is alvast op te merken dat nagenoeg in iedere promovendi-opleiding vakken te vinden zijn met actieve en passieve beheersing van diverse kwantitatieve en kwalitatieve methoden. Heeft dit niet vorm gekregen in een bestaand vak, dan kan dit *on demand* geïnitieerd en ingevuld worden afhankelijk van de behoefte van promovendi. De expertise van zittende of externe staf wordt dan op maat (*tailor made*) ingezet om promovendi van passende begeleiding te voorzien.

Ook in de verschillende onderzoeksmasters is aandacht voor empirisch-juridische onderzoeksvaardigheden. Veel van dergelijke masterprogramma's bevatten één of meer specifieke methodevakken waarin (ook) aandacht is voor empirisch onderzoek. Soms overlapt dit aanbod met de vakken gegeven in de promovendi-opleidingen, bijvoorbeeld wanneer deze vakken door onderzoeksmasterstudenten gezamenlijk met promovendi worden gevolgd. In de 'reguliere' masterprogramma's komt passieve en actieve beheersing van empirische methoden echter nog niet structureel voor.

In de verschillende bachelorprogramma's is het aanbod van onderwijs in empirisch-juridisch onderzoek tamelijk gedifferentieerd en veelal verspreid. Noemenswaardig is dat binnen enkele reguliere bachelors alle rechtenstudenten in het eerste dan wel tweede jaar al kennismaken met empirisch-juridisch onderzoek. Specifieke vakken over empirisch-juridische methodologie komen verder in de reguliere bachelorfase nog vrijwel niet voor. Aandacht voor dergelijke onderzoeksmethoden is hier met name gebundeld in de meta-juridische vakken. Een focus op ELS is duidelijker zichtbaar in gespecialiseerde interdisciplinaire bachelors en bestaande minoren, waarbij de wisselwerking tussen juridische vragen en andere disciplines centraal staat. Ook is de keuzevakruimte meer dan eens te vullen met ELS-georiënteerd onderwijs. Relevant is hierbij de opkomst van nieuwe bachelorprogramma's en zogenoemde 'honours'-trajecten en andersoortige *tracks* waarbij steeds meer aandacht is voor het doen en kritisch beoordelen van

empirisch-juridisch onderzoek. Dit maakt dat ook hier aandacht is voor de actieve en passieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden.

Wat betreft het actief uitvoeren van onderzoek geldt in het kader van bachelor- en masterscripties dat naarmate de betrokken docent meer ervaring heeft met het doen van ELS-onderzoek, er meer ruimte bestaat om ook als student empirisch-juridisch onderzoek uit te voeren.

3.2 UNIVERSITEIT LEIDEN⁶

Aan de rechtenfaculteit in Leiden is onderwijs in empirisch-juridische onderzoeksmethoden binnen de promovendi-opleiding terug te vinden in twee specifieke vakken: *Quantitative Empirical Research Methods in Law* en *Qualitative Empirical Research Methods in Law*. Er wordt onderwijs gegeven in zowel passieve als actieve vaardigheden, en daarbij komen in het ene vak kwantitatieve en in het andere vak kwalitatieve onderzoeksmethoden aan bod. Deze worden toegespitst op het onderzoek dat de desbetreffende PhD-kandidaat zelf uitvoert. Masterstudenten die interesse hebben in het doen van onderzoek kunnen deze vakken na toelating volgen als onderdeel van het pre-PhD-programma.

In het aanbod van masteropleidingen bevinden zich sporadisch vakken waarbij aandacht is voor empirische methoden, zij het op de achtergrond. Het gaat daarbij om passieve beheersing van ELS. Dit is bijvoorbeeld terug te zien in het vak *Making Human Rights Work: Legal and Non-Legal Strategies*, dat onderdeel is van de Advanced Master European and International Human Rights Law. Een uitzondering vormen de vakken van de master Law and Society (zie hieronder).

In de bacheloropleidingen (Rechtsgeleerdheid, Notarieel recht en Fiscaal recht) raken diverse keuzevakken aan empirisch-juridisch onderzoek, zoals het keuzevak *Rechtssociologie*, maar ook bijvoorbeeld de keuzevakken *Criminologie voor Juristen*, *Law and Culture*, *Law and Governance in Asia* en *Recht in de Multiculturele Samenleving* (zie voor de volledige lijst de tabellen in § 6.1.3). Het gaat bij deze vakken om een passieve beheersing van ELS, want doorgaans worden studenten een basisbegrip van empirie bijgebracht en leren zij onderzoeksresultaten kritisch te evalueren. Ook via het aanbod van het *Honours College Law* kunnen bachelorstudenten bekend raken met empirisch-juridische onderzoeksmethoden. Een voorbeeld is het vak *Onderzoek naar Recht in de Samenleving – Sociaalwetenschappelijk Onderzoek naar het Recht*.

Binnen de bachelor Rechtsgeleerdheid kunnen studenten een specialisatie kiezen, bijvoorbeeld Entrepreneurship and Management. Bij het schrijven van de bachelorscriptie in deze specialisatie bestaat de mogelijkheid om zelf empirisch-juridisch onderzoek uit te voeren. Een

⁶ De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.1.1 (op PhD-niveau), § 6.1.2 (op masterniveau) en § 6.1.3 (op bachelorniveau).

dergelijke scriptie vergt een intensievere begeleiding, en het is dan ook afhankelijk van de betrokken docent in welke mate de bachelorscriptie bijdraagt aan passieve dan wel actieve beheersing van ELS.⁷

Het Van Vollenhoven Instituut (VVI) van de Leidse rechtenfaculteit laat zich kenmerken door een sociologische benadering van het recht aan de hand van (met name kwalitatieve) empirische onderzoeksmethoden. Dankzij de *in house* ELS-expertise kunnen promovendi binnen het VVI individueel worden begeleid in het uitvoeren van empirisch-juridisch onderzoek. Het is ook het VVI dat het eerdergenoemde kwalitatieve onderzoeksmethodevak uit de promovendi-opleiding verzorgt. Daarnaast is het VVI verantwoordelijk voor diverse keuzevakken op ELS-gebied (zie tabellen in § 6.1.3). Binnen de nieuw opgezette en internationale master Law and Society, die van start gaat in september 2020, biedt het instituut de vakken *Researching Law in Society* en *Thesis Proposal* aan. Hier wordt de studenten geleerd hoe empirische onderzoeksmethoden in te zetten voor juridische vraagstukken, waarna zij actief zelf empirisch-juridisch onderzoek uitvoeren in het kader van de *Master Thesis*. In de andere vakken van de masteropleiding Law and Society (zie tabellen in § 6.1.2) worden studenten getraind en gevraagd om op reeds bestaand empirisch-juridisch onderzoek te reflecteren en dit kritisch te evalueren. Deze passieve beheersing van ELS is derhalve door het gehele curriculum verweven.

Geconcludeerd kan worden dat de *know how* met betrekking tot empirische vaardigheden met name te vinden is bij de vakken voor promovendi en in keuzevakken die nauw verband houden met de specialisatiegebieden waarbinnen de docenten vaak zelf empirisch-juridisch onderzoek uitvoeren.

3.3 UNIVERSITEIT UTRECHT⁸

Binnen de Utrechtse rechtenfaculteit gaat sterk de aandacht uit naar methodologie, wat onder andere blijkt uit het feit dat *Context en Methoden* een van de leerlijnen is. Daarbij heeft onderwijs in empirische methoden de specifieke aandacht. Dit wordt onderstreept door de benoeming van een hoogleraar Empirische Rechtswetenschap sinds 2013. Deze hoogleraar heeft momenteel een *ad hoc* vraagbaakfunctie voor zowel studenten als collega-onderzoekers die geïnteresseerd zijn in empirisch-juridisch onderzoek.

In de Utrechtse promovendi-opleiding is een vaste plek toebedeeld aan onderwijs op het gebied van empirische onderzoeksmethodologie. Promovendi volgen namelijk verplicht het vak

⁷ Omdat de ruimte voor ELS hier nog slechts beperkt wordt benut, is besloten dit vak niet in de tabellen in § 6.1.3 op te nemen.

⁸ De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.2.1 (op PhD-niveau), § 6.2.2 (op masterniveau) en § 6.2.3 (op bachelorniveau).

Introduction to Research Methods & Techniques, waarin zij worden onderwezen in passieve en actieve beheersing van zowel kwantitatieve als kwalitatieve empirische onderzoeksmethoden.

In de masterfase worden met name studenten van de onderzoeksmaster (Legal Research Master) onderwezen in de toepassing van empirische onderzoeksmethoden. Zij volgen verplicht het vak *Methodology III: External Perspective*, waarin zij onderwijs krijgen in de actieve en passieve beheersing van empirisch-juridisch onderzoek. Indien de studenten van deze master daarvoor kiezen, kunnen zij tevens zelf empirisch onderzoek uitvoeren in een van de twee *Research Projects* die zij voor deze master moeten uitvoeren. Ook in de master Law and Economics wordt in één vak expliciet aandacht besteed aan empirische onderzoeksmethoden, namelijk in *Methodologies of Law and Economics*.

In de juridische bacheloropleidingen wordt aandacht besteed aan empirische onderzoeksmethoden in de keuzevakken *Rechtssociologie* en *Criminologische Methoden*. Daarin wordt studenten onderwezen in actieve en passieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden. In het verplichte vak *Perspectieven op Recht* worden de empirische grondslagen van het recht verkend. Dit vak lijkt studenten passieve beheersing van empirisch onderzoek bij te brengen. In de bachelorfase is de aandacht voor het zelf verrichten van empirisch-juridisch onderzoek daarom nog geen verplicht onderdeel van het curriculum. In het onderwijs aan het Utrechtse rechtendepartement is meer aandacht voor dergelijk onderzoek naarmate studenten zich meer specialiseren in het doen van onderzoek.

3.4 RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN⁹

In de promovendi-opleiding aan de Groningse rechtenfaculteit bestaan geen verplicht te volgen vakken gericht op empirisch-juridische onderzoeksmethoden. Wel worden er bijeenkomsten gehouden die de ene keer meer op kwalitatieve methoden en de andere keer meer op kwantitatieve methoden ingaan, afhankelijk van de kennisbehoefte en wensen van de promovendi op het gebied van empirisch-juridisch onderzoek (*tailor made*). Tevens hebben promovendi de gelegenheid bij de Winter School van de Graduate School of Law drie ELS-cursussen te volgen, te weten *Interview Techniques*, *Quantitative Research Methods* en *Methods of Legal Research*. Zij hebben bovendien toegang tot de vakken van de Research Master.

In de Research Master zijn er twee op elkaar voortbouwende vakken waarin beheersing van ELS centraal staat: *Introduction to Empirical Legal Research* en *Empirical Legal Research Lab*. Het eerste vak start met een passieve benadering, maar naarmate het vak vordert komt het zwaartepunt meer te liggen bij het schrijven van een onderzoeksvoorstel, welke de studenten

⁹ De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.3.1 (op PhD-niveau), § 6.3.2 (op masterniveau) en § 6.3.3 (op bachelorniveau).

in het tweede vak verder dienen uit te werken. Op die manier worden studenten in staat gesteld actief de voor ELS relevante onderzoeksmethoden toe te passen.

Het zwaartepunt ten aanzien van onderwijs in empirisch-juridische onderzoeksmethoden ligt in Groningen bij de Research Master. Echter zijn er in de master Recht en Bestuur – afstudeerrichting Juridische Bestuurskunde ook duidelijk empirische componenten zichtbaar, bijvoorbeeld bij het vak *Seminar Beleidsanalyse* en bij de *Masterscriptie Recht en Bestuur*. Studenten worden bij de scriptie geacht zelf empirisch-juridisch onderzoek uit te voeren, bijvoorbeeld door het afnemen van een enquête. In de master Strafrecht is er op passief niveau bij het vak *Inleiding Criminologie* aandacht voor empirie. Ook zijn er keuzevakken die studenten passieve beheersing van ELS bijbrengen, zoals het vak *Penologie*.

In de bachelor Juridische Bestuurskunde is er veel aandacht voor empirisch-juridische onderzoeksmethoden. Sommige van de verplichte vakken zien op het actief zelf uitvoeren van empirisch-juridisch onderzoek, bijvoorbeeld *Bestuurskundig Onderzoeksproject*. Andere voorgeschreven vakken betreffen een combinatie van passieve en actieve ELS-beheersing, zoals *Methoden Sociaalwetenschappelijk Onderzoek* en het vak *Inleiding Rechtssociologie*. Dit laatste vak is door studenten van de algemene bachelor Rechtsgeleerdheid te volgen als keuzevak. Andere keuzevakken zijn doorgaans te typeren als passief ELS-onderwijs, zoals *Recht en Psychologie*. Binnen de bachelor Rechtsgeleerdheid wordt er in het verplichte tweedejaarsvak *Juridische Onderzoeksvaardigheden 2* uitleg gegeven (passief) over diverse onderzoeksmethoden, waaronder empirische methoden, en wordt studenten de mogelijkheid geboden hun juridische onderzoek vanuit empirische invalshoek te benaderen (actief).

De Rijksuniversiteit Groningen kent een expertisecentrum voor empirisch-juridisch onderzoek, het Groningen Centre for Empirical Legal Research. Dit centrum kent een onderzoekscomponent en een onderwijscomponent. Bij dit expertisecentrum zijn verschillende empirische onderzoekers betrokken, onder andere een hoogleraar Empirical Legal Studies en een hoogleraar Bestuurskunde met een bijzondere focus op de empirische bestudering van het bestuursrecht. Het centrum biedt voor zowel nationaal als internationaal publiek een overzicht van de meest recente empirisch-juridische publicaties van de Groningse rechtenfaculteit en biedt een helpdesk voor medewerkers van de faculteit die geïnteresseerd zijn in het doen van empirisch-juridisch onderzoek. Tevens kan zittende staf van de rechtenfaculteit bekend raken met empirische onderzoeksmethoden via initiatieven als het *methodencafé*.

3.5 ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM¹⁰

Onderwijs in empirische methoden binnen de promovendi-opleiding van de Erasmus Graduate School of Law (EGSL) is terug te vinden in het vak *Research Lab*. Dit vak is verplicht voor alle promovendi met uitzondering van buitenpromovendi. *Research Lab* kent een reeks van coaching- en peer-reviewbijeenkomsten verspreid over het academisch jaar. De inhoud van de coaching of peer-review is afgestemd op de behoefte van de deelnemende promovendi. Daardoor kan de beheersing van empirische methoden naar een hoger niveau getild worden op het moment dat de promovendus dergelijke methoden in het eigen promotieonderzoek gebruikt. Naast het vak *Research Lab* volgen de promovendi het vak *Research Methods Seminars*. Dit vak bestaat uit seminars die tezamen een overzicht van verschillende onderzoeksmethoden bieden. Binnen een van de seminars worden empirische onderzoeksmethoden belicht en wordt promovendi gevraagd uit te werken hoe ze empirische methoden in hun eigen juridisch onderzoek zouden kunnen toepassen. Momenteel wordt gewerkt aan een uitgebreidere en zelfstandige module ELS met daarin ook de mogelijkheid voor promovendi om van de docenten advies te krijgen over hun empirische onderzoeksopzet.

In Rotterdam wordt bovendien de promovendi-opleiding *European Doctorate in Law and Economics* (EDLE) aangeboden, in samenwerking met een aantal buitenlandse universiteiten. Binnen EDLE kan een promovendus voor een *EDLE Empirical Track* kiezen. Na het volgen van de *EDLE Empirical Track* kan de promovendus zelfstandig empirisch onderzoek opzetten en uitvoeren. Een kanttekening is wel dat het curriculum van *EDLE Empirical Track* uit vakken bestaat die worden aangeboden door buitenlandse universiteiten (zie tabellen in § 6.4.1).

Binnen de masteropleiding Legal Theory and Socio-Legal Studies wordt actieve beheersing van de empirische onderzoeksmethode onderwezen in het vak *Socio-Legal Studies* en het vak *Advanced Socio-Legal Studies* dat daarop voortbouwt. Binnen deze vakken wordt passief kennisgemaakt met (de resultaten van) de empirische bestudering van het recht, maar ook voeren studenten een empirische opdracht uit (nl. rechtbankobservatie). Daarnaast wordt op masterniveau het vak *Research Skills Seminar Legal Theory* aangeboden. Enkele colleges in dit vak gaan over empirische methoden. De studenten worden daarbij gevraagd om zelf een deels empirische onderzoeksopzet te maken en empirische onderzoeksresultaten te verwerken in een beleidsrapport. In de masteropleiding European Master in Law and Economics is het vak *Empirical Legal Studies* verplicht. In dit vak worden de studenten getraind om actief empirische onderzoeksmethoden toe te passen.

Voor bachelorstudenten bestaat een mogelijkheid om kennis te maken met empirische onderzoeksmethoden in het vak *Rechtssociologie* en eventueel in een minor. Zo wordt aan de

¹⁰ De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.4.1 (op PhD-niveau), § 6.4.2 (op masterniveau) en § 6.4.3 (op bachelorniveau).

studenten een minor Criminologie aangeboden. Binnen deze minor leren studenten over de onderzoeksmethoden die door criminologen worden gebruikt en worden zij passieve vaardigheden in 'socio-legal studies' bijgebracht. Daarnaast werd er tot voor kort een keuzevak *Behavioural Approaches to Private Law* aangeboden, waarbij de studenten werden geleerd om de resultaten van empirisch-juridisch onderzoek kritisch te evalueren. Dit aanbod is echter verdwenen vanwege te weinig deelnemende studenten.

3.6 RADBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN¹¹

In het opleidingsprogramma voor promovendi aan de Radboud Universiteit Nijmegen is geen vast onderdeel gewijd aan ELS. Er worden voor promovendi echter wel bijeenkomsten georganiseerd over ELS, bijvoorbeeld over het beheer van onderzoeksgegevens, het afnemen van interviews en het doen van kwantitatief onderzoek. Deze bijeenkomsten worden *on demand* georganiseerd op verzoek van de promovendi.

Er zijn aan de rechtenfaculteit van de Radboud Universiteit twee onderzoeksmasters, Onderneming & Recht en Publiekrecht. In die masters wordt niet veel maar wel enige aandacht besteed aan empirisch onderzoek. In de onderzoeksmaster Onderneming & Recht gebeurt dat in het vak *Onderzoeksmethodologie*, waarin in twee colleges aandacht wordt besteed aan empirische onderzoeksmethoden. Studenten leren daarin over kwalitatief en kwantitatief onderzoek en evaluatieonderzoek. In de onderzoeksmaster Publiekrecht volgen de studenten het vak *Law and Society*. Dit is een vak dat tevens openstaat voor studenten van verschillende masteropleidingen. In dit vak wordt gedurende één college aandacht besteed aan empirisch-juridisch onderzoek. Als onderdeel van de toetsing van dit vak kan, afhankelijk van de keuze van de student, een empirisch onderzoek worden verricht, maar verplicht is dit niet. In de master(specialisatie) Strafrecht wordt het vak *Empirie van de Strafrechtspleging* aangeboden waarin enige aandacht is voor empirische onderzoeksmethoden. In de masterfase is het aldus mogelijk, maar (behalve voor onderzoeksmasterstudenten) niet verplicht, om onderwijs te volgen over empirische onderzoeksmethoden.

In het bachelorkeuzevak *Criminologie* wordt passieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden onderwezen. Hoewel de nadruk in de Nijmeegse bachelorprogramma's verder relatief sterk ligt op het positieve recht, wordt in keuzevakken wel degelijk aandacht besteed aan empirische onderzoeksvaardigheden. Dit is bijvoorbeeld het geval in het vak *Rechtssociologie*. Met dit vak wordt, zij het in beperkte mate (één college), een tamelijk breed publiek bediend, want het is een van de 'gebonden keuzevakken', hetgeen betekent dat studenten kunnen kiezen tussen dit vak en twee andere vakken (*Rechtsfilosofie* en

¹¹ De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.5.1 (op PhD-niveau), § 6.5.2 (op masterniveau) en § 6.5.3 (op bachelorniveau).

Rechtsgeschiedenis). In het essay dat aan dit vak is verbonden is het mogelijk (maar wederom niet verplicht) dat studenten leren over empirisch-juridische methoden en die eventueel zelf ook toepassen.

3.7 MAASTRICHT UNIVERSITY¹²

De Maastrichtse rechtenfaculteit betreft een faculteit waarin in groeiende mate aandacht is voor empirische onderzoeksmethoden. Hierbij is een bewuste keuze gemaakt voor een nadruk op datagedreven (kwantitatief) onderzoek en in het bijzonder op digitale dataverwerking. In dat kader wordt met verschillende Maastrichtse faculteiten samengewerkt in een zogenaamd Instituut voor Data Science. Daarnaast is het Maastricht Law and Tech Lab opgericht om zowel onderzoek als onderwijs op het gebied van recht en technologie verder te stimuleren.

De promovendi-opleiding is flexibel en niet vooraf vastgesteld. Wel dienen alle promovendi het vak *The Art of Doing Research*¹³ te volgen, waarin zij verschillende fases van een onderzoeksproject doorlopen. Indien in promotieonderzoek empirisch-juridisch onderzoek wordt uitgevoerd, adviseert een universitair docent gespecialiseerd in ELS promovendi en andere onderzoekers *ad hoc* over hun onderzoek(smethodologie), met name als het gaat om empirische onderzoeksmethoden.

In het masteronderwijs worden studenten met name in keuzevakken onderwezen in passieve en actieve beheersing van empirisch-juridische onderzoeksmethoden. De keuzevakken die openstaan voor studenten van de juridische masterprogramma's zijn bijvoorbeeld *Legal Analytics* en *Computational Science of Taxation*. Deze vakken zijn verplicht of 'gebonden keuzevakken' voor de masters Forensica Criminologie & Rechtspleging en Tax and Technology. De nadruk ligt in deze vakken op de methodologie van datagedreven onderzoek. De vakken onderwijzen zowel actieve als passieve beheersing van empirisch-juridisch onderzoek.

Daarnaast kunnen studenten worden geselecteerd voor enkele 'honours'-trajecten in de masterfase. In de Master's Honours Research Track is aandacht voor empirische onderzoeksmethoden. Dit is een traject dat openstaat voor jaarlijks zo'n acht tot tien studenten. Hier is in de vakken *Essentials of Legal Research* (blok 3) en *Legal Research Methods* (blok 4) nog geen aandacht voor empirisch-juridische onderzoeksmethoden, maar in blok 5 volgen studenten het vak *Empirical Legal Research*.¹⁴ De inhoud van het vak kan worden

¹² De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.6.1 (op PhD-niveau), § 6.6.2 (op masterniveau) en § 6.6.3 (op bachelorniveau).

¹³ Het vak staat in de cursusgids tevens opgenomen als een mastervak, met als [cursuscode LAW4013](#). Een inhoudelijke beschrijving van het vak is echter niet openbaar beschikbaar. Wij hebben de informatie verkregen uit een gesprek met een docent. Het vak is daarom niet opgenomen in de tabellen in § 6.6.

¹⁴ Over dit vak is geen informatie openbaar beschikbaar. Het is daarom niet opgenomen in de tabellen in § 6.6.2.

gekoppeld aan de masterscriptie, als daarin empirisch onderzoek wordt gedaan door de student.

Studenten van de bachelor Rechtsgeleerdheid volgen in het eerste jaar van de studie verplicht het practicum *Vaardigheden voor Juristen*, dat is opgedeeld in delen A en B. In het practicum *Vaardigheden voor Juristen A* wordt geen aandacht besteed aan empirische onderzoeksmethoden, terwijl in het practicum *Vaardigheden voor Juristen B* enige aandacht is voor empirisch onderzoek. Het betreft daarbij zowel actieve als passieve beheersing van ELS. Drie keuzevakken in de bachelor besteden daarnaast aandacht aan empirische onderzoeksmethoden: *Onderzoeksmethoden*, *Legal Decision-Making and Neurosciences* en *Law and Neurosciences*.¹⁵

Daarnaast biedt het zogenoemde ‘MaRBLe@LAW’-programma (MaRBLe staat voor Maastricht Research Based Learning) studenten de mogelijkheid empirische onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen door een onderzoeksproject op te zetten en uit te voeren. Derdejaars rechtenstudenten kunnen zich hiervoor aanmelden indien zij (i) deelnemen aan het Maastricht University Law College (UMLC), (ii) bij de beste 25% van hun jaargang horen of (iii) een uitzonderlijke motivatie tonen om deel te nemen aan ‘research-based learning’. Het betreft onderzoeksprojecten van vier maanden, waarbij studenten begeleid en beoordeeld worden door een onderzoeker van de faculteit. Studenten kunnen zich inschrijven voor een van deze deelprojecten. Indien zij kiezen voor het deelproject *Empirisch Onderzoek van de Rechtspraktijk* leren zij zelf empirisch-juridisch onderzoek te verrichten. Op deze manier kan het MaRBLe-programma bijdragen aan de actieve beheersing van ELS onder studenten. Studenten wisselen daarbij in groepen ervaringen uit over hun MaRBLe-projecten en geven elkaar feedback.

3.8 UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM¹⁶

De promovendi-opleiding aan de UvA besteedt aandacht aan de empirische benadering van juridische vraagstukken in het vak *Philosophy of Legal Research* en met name in het vak *Research Design and Methods*, een driedaagse cursus waarin de focus ligt op kwalitatieve en kwantitatieve methoden. Tevens wordt bij de *Research Seminar Series* ingegaan op ‘socio-legal research’.

Het masteronderwijs kent sporadisch een vak dat zich richt op empirische bestudering van het recht, zoals het vak *Individual Research Project European Public Law and Governance* in de

¹⁵ In de bachelorfase bestaat daarnaast nog het Maastricht University Law College, een selectief extracurriculair programma voor getalenteerde en gemotiveerde bachelorstudenten. Aan deze studenten worden aanvullende modules aangeboden. Afgelopen jaar zag één daarvan op onderzoeksmethodologie, waarbij in een van de bijeenkomsten aandacht werd besteed aan empirisch-juridische methoden.

¹⁶ De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.7.1 (op PhD-niveau), § 6.7.2 (op masterniveau) en § 6.7.3 (op bachelorniveau).

master International and European Law. Tot voor kort volgden studenten van de Research Master Information Law en van de Research Master Public International Law bovengenoemde vakken uit de promovendi-opleiding, maar beide onderzoeksmasters zijn opgeheven.

Het aanbod van onderwijs in passieve en actieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden is met name te vinden in de bacheloropleidingen en de te kiezen minoren. De eerste kennismaking met ELS vindt plaats in het bachelorvak *Recht en Menselijk Gedrag* dat alle eerstejaars (ca. 1000) rechtenstudenten in de bachelor Rechtsgeleerdheid en de bachelor Fiscaal Recht volgen. Door dit bachelorvak komt de reguliere student al in het eerste jaar van de studie in aanraking met empirische bevindingen, zoals datasets en experimenten, en wordt hij gestimuleerd tot kritische reflectie op de gehanteerde onderzoeksmethode. Het vak draagt zo bij aan passieve beheersing van ELS. De bachelor Politics, Psychology, Law and Economics (PPLE) kent een multidisciplinair programma waarin studenten gedurende drie jaar met kwalitatieve en kwantitatieve empirische onderzoeksmethoden van de verscheidene disciplines leren werken. Dat doen zij door empirische bevindingen kritisch te evalueren, door sterke en zwakke kanten van kwalitatieve en kwantitatieve methoden te identificeren en door zelf empirisch-juridisch onderzoek op te zetten en daarbij onder andere gebruik te maken van statistische basistechnieken. In het tweede jaar van de te kiezen Major Law van de bachelor PPLE wordt in het vak *Skills and Research Methods for Law* uitgebreid ingegaan op kwalitatieve onderzoeksmethoden om *juridische* vraagstukken op te kunnen lossen en worden klassieke en empirische onderzoeksbenaderingen ten aanzien van dergelijke vraagstukken geïntegreerd.

In de Togaminor Rechtsstaat, Beroepsethiek en Integriteit voor Juristen wordt de student in het vak *Juristen in de Rechtsstaat* in staat gesteld zelf actief empirisch-juridisch onderzoek uit te voeren. Studenten houden bijvoorbeeld interviews of doen een observatie in de rechtszaal en krijgen hiervoor onderwijs over de methode van observatie. Zij rapporteren hun bevindingen vervolgens in een onderzoeksverslag, waarbij uitleg gegeven wordt over de eisen die worden gesteld aan objectieve verslaglegging. In de minor Law and Economics leren studenten in het vak *Law and Economics II: Empirical Legal Studies* passief de technieken van empirische (bijvoorbeeld experimentele) benaderingen van het recht te analyseren door voorgeschreven empirisch-juridische artikelen te bestuderen.

Aan de UvA is de expertise op het gebied van empirisch-juridisch onderzoek met name te vinden bij de afdeling Algemene Rechtsleer – waar een hoogleraar Law and Society is benoemd en onder andere rechtssociologen werkzaam zijn – en bij het team dat betrokken is bij de bachelor PPLE. Een Centre for Law and Behaviour is in ontwikkeling en er wordt onder andere door de onderzoeksdirecteur, die de hoogleraar Law and Society is, gewerkt aan bewustwording en doorontwikkeling van ELS binnen de faculteit als geheel, voor promovendi

maar ook ander wetenschappelijke personeel. Zo worden er methodesessies met gastsprekers georganiseerd. Dit draagt bij aan de passieve beheersing van ELS en stelt de zittende staf in staat om enerzijds kritisch te kijken naar het eigen juridisch onderzoek en anderzijds jonge onderzoekers die een empirische invalshoek willen hanteren beter te begeleiden.

3.9 VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM¹⁷

Het onderwijs binnen de rechtenfaculteit van de VU is georiënteerd op *law in action*, een benadering waarin de maatschappelijke betekenis van het recht centraal staat. Er wordt daarom in het onderwijsprogramma (zowel bachelor, master als promovendi-opleiding) relatief veel aandacht besteed aan inzichten die zijn verkregen met (onder andere) empirisch onderzoek.

Binnen de promovendi-opleiding van de Graduate School zijn empirische onderzoeksmethoden een verplicht onderdeel in het vak *Methodology Option 1: Empirical Research Design*. In dit vak wordt onderwezen in zowel passieve als actieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden. *Methodology Option 2: Tutorial Legal Research Lab* is ook een verplicht vak waarin, afhankelijk van het soort wetenschap dat de promovendus bedrijft, aandacht kan zijn voor empirische onderzoeksmethoden. In dat geval worden promovendi actieve beheersing van ELS bijgebracht. Zij kunnen ook kiezen voor het keuzevak *How To Do A Scientific Interview*, dat evengoed ziet op actieve beheersing van ELS.

De masteropleiding kent sinds het studiejaar 2019-2020 de (selectieve) Research Talent Track, specifiek voor getalenteerde rechtenstudenten die geïnteresseerd zijn in (het doen van) empirisch onderzoek. Binnen deze track volgen studenten het vak *Empirische Onderzoeksvaardigheden*, dat is gericht op empirisch-juridisch onderzoek en waarin actieve beheersing van ELS wordt onderwezen. De Research Talent Track staat open voor studenten van de masterprogramma's Rechtsgeleerdheid, Fiscaal Recht, Notarieel Recht, Law and Politics of International Security en International Crimes and Criminology.

Hoewel sommige vakken empirische resultaten uit juridisch onderzoek behandelen, is in de reguliere bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid de focus op het ontwikkelen van empirische onderzoeksvaardigheden over het algemeen toch beperkt. In het vak *Juridische Vaardigheden* wordt bijvoorbeeld geen aandacht besteed aan empirische onderzoeksmethoden. In het bachelorkeuzevak *Recht en Praktijk* worden studenten wel passieve en actieve beheersing van ELS bijgebracht. Naarmate de studenten in het onderwijs meer in aanraking komen met juridisch onderzoek, ontstaat in dat onderwijs meer aandacht voor empirische onderzoeksmethoden.

¹⁷ De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.8.1 (op PhD-niveau), § 6.8.2 (op masterniveau) en § 6.8.3 (op bachelorniveau).

Een voor het ELS-onderwijs zeer relevante ontwikkeling is de start van het nieuwe interdisciplinaire bachelorprogramma Law in Society. In deze internationaal georiënteerde en Engelstalige opleiding worden studenten breed opgeleid tot jurist maar met een duidelijk empirisch-juridische onderzoeksbasis. Binnen deze opleiding worden empirische onderzoeksmethoden onderwezen en studenten voeren ook zelf empirisch-juridisch onderzoek uit. Het is een specifieke bachelorrechtenopleiding met een sterk interdisciplinair en empirisch component. De volgende vakken in deze opleiding zien op empirische onderzoeksmethoden: *Methodology and Empirical Research, Statistics & SPSS, Criminology* en *Psychology* in het eerste jaar en *Qualitative Research Methods, Sociology* en *Evaluation Research* in het tweede jaar. Daarnaast moet voor de bachelorscriptie in jaar 3 empirisch onderzoek worden verricht. De opleiding Law in Society behandelt grofweg vier thema's (veiligheid, globalisering van markten, migratie en duurzaamheid) en per thema worden vakken met verschillende invalshoeken gevolgd, waaronder ook methodologievakken.

Op het gebied van ELS is een speciale rol weggelegd voor het Amsterdam Law and Behavior Institute (A-LAB), een interfacultair onderzoeksinstituut van de Vrije Universiteit Amsterdam waarin vier VU-faculteiten en het NSCR samenwerken aan interdisciplinair onderzoek op het terrein van gedrag en recht. Het A-LAB en de sterk methodologisch georiënteerde criminologieopleiding lijken aan de VU voor een spill-over te zorgen; docenten en onderzoekers die hieraan zijn verbonden zorgen ervoor dat onderwijs over empirische onderzoeksmethoden een plek krijgt binnen de juridische opleidingen.

3.10 TILBURG UNIVERSITY¹⁸

In Tilburg wordt binnen de promovendiopleiding het vak *Qualitative Research Methods* aangeboden. Het vak bestaat uit vier workshops, waarvan drie verplicht zijn voor alle promovendi. Deelnemende promovendi maken op passieve wijze kennis met kwalitatieve empirische onderzoeksmethoden. Het gaat om interviewen, interpretatieve analyses, netwerkanalyse en *case-based comparative methods*. De promovendi krijgen ook de mogelijkheid om op actieve(re) wijze met ELS aan de slag te gaan door de opzet van hun onderzoek tijdens de workshops besproken. Binnen het vak *Building Your Methodology - What Is Out There?* wordt tevens aandacht aan de empirische methode besteed. In dit vak leren de promovendi goed onderbouwde methodologische keuzen in hun onderzoek te maken. Het gaat derhalve om passieve beheersing van ELS.

Op masterniveau is ELS-onderwijs terug te vinden in verscheidene vakken. Zo is er het vak *Arbeidsrecht in Sociaal-Economische Context*, een keuzevak voor studenten van de master Rechtsgeleerdheid dat ziet op kennismaking met de empirische inzichten uit sociaal-

¹⁸ De vakken genoemd in deze sectie zijn terug te vinden in tabellen in § 6.9.1 (op PhD-niveau), § 6.9.2 (op masterniveau) en § 6.9.3 (op bachelorniveau).

economische en sociaal-juridische disciplines. Daarbij wordt aandacht besteed aan de empirische methode en wijze waarop deze kan bijdragen aan het begrip van arbeidsrechtelijke vraagstukken. Ook in het vak *Introduction to Social Sciences and Research Methods*, dat ter voorbereiding op de master Labour Law and Employment Relations dient te worden gevolgd door studenten die geen achtergrond hebben in de sociale wetenschappen, wordt het gebruik van de empirische methoden met betrekking tot arbeidsrechtelijke vraagstukken op passieve wijze behandeld. Daarnaast worden binnen verschillende interdisciplinaire masters vakken aangeboden waarbij studenten leren reeds bestaand empirisch onderzoek te begrijpen en kritisch te analyseren. Zo wordt binnen de LLM International Law & Global Governance het vak *Research Design and Methods for Postnational Lawyers* aangeboden.

In het reguliere curriculum van de bachelor Rechtsgeleerdheid komen empirische methoden aan bod in het vak *Methoden en Technieken van Onderzoek (MTO)*, welke de studenten voorbereidt op het schrijven van de bachelorscriptie. Na afloop van het vak dienen de studenten een onderzoeksvoorstel te schrijven. In beginsel is deze eerste kennismaking met de empirische methode van passieve aard, maar het vak kan evenwel ook resulteren in het ontwikkelen van actieve vaardigheden, mits de student voor de scriptie een empirische benadering kiest. In het vak *Recht en Maatschappij*, dat deel uitmaakt van het reguliere curriculum, worden juridische vraagstukken benaderd als *law in context*. De studenten leren de benadering van het recht aan te vullen met een extern, empirisch onderbouwd, sociaalwetenschappelijk perspectief. Binnen de internationale bachelor Global Law bestaan twee vakken waarin studenten passieve kennis van ELS opdoen. Het gaat om de vakken *Methods & Techniques of Legal Research* en *Methods & Techniques of Social Science Research*.

Binnen de Tilburgse rechtenfaculteit wordt naar het recht gekeken vanuit actuele maatschappelijke ontwikkelingen en de juridische praktijk. In het juridische onderwijs wordt dan ook aandacht besteed aan de sociale context waarin de wet wordt toegepast. In Tilburg is het ELS-onderwijs op basisniveau voornamelijk terug te vinden in de interdisciplinaire bachelor- en masteropleidingen. Het is de promovendiopleiding die ziet op verdieping in de methode en actieve beheersing van ELS.

4 PUNTEN VAN AANDACHT

4.1 INLEIDING

De gehanteerde afbakening (zie § 2.1) heeft er onvermijdelijk toe geleid dat er in dit rapport onderwijs niet behandeld is dat wel degelijk een belangrijke bijdrage levert aan Empirical Legal Studies in Nederland. Zo was het niet evident hoe om te gaan met criminologievakken waarin aandacht wordt besteed aan empirische onderzoeksmethoden. Gezien de doelstelling van deze onderwijsinventarisatie – het in kaart brengen van de mate waarin *rechten*studenten in hun *rechten*opleiding worden onderwezen in empirische onderzoeksmethoden in de context van rechtswetenschappelijk onderzoek – is ervoor gekozen criminologievakken enkel op te nemen indien deze vakken kunnen worden ingebracht in het rechtencurriculum. Voor universiteiten waar speciale bachelor- en masteropleidingen Criminologie bestaan, betekent dit dus dat de methodevakken van die opleidingen alleen zijn meegenomen indien zij door studenten in hun *juridische* bachelor- en masteropleiding als keuzevak kunnen worden gevolgd. Het is evenwel van belang oog te houden voor het criminologieonderwijs aan de verschillende faculteiten, vanuit het idee dat er van elkaar geleerd kan worden en kennis en kunde kunnen worden uitgewisseld. In dit hoofdstuk staan wij daarom stil bij de plaats die criminologie inneemt in de landelijke ontwikkeling van ELS alsook bij andere punten die uit ons onderzoek naar voren zijn gekomen en naar onze mening nadere vermelding verdienen.

4.2 CRIMINOLOGIE EN FORENSISCHE WETENSCHAPPEN

De criminologie kent als verzamelwetenschap een sterkere traditie van nadruk op onderzoeksmethodologie dan de rechtswetenschap. Van oudsher worden in de criminologie empirische onderzoeksmethoden gehanteerd. Dat betekent niet dat elk criminologisch onderzoek per definitie valt onder Empirical Legal Studies zoals begrepen in deze inventarisatie; de criminologie houdt zich ook bezig met niet-juridische vraagstukken. Als bijvoorbeeld wordt gezocht naar de oorzaken van deviant gedrag (een klassiek thema in de criminologie), wordt daarmee geen *juridische* vraag beantwoord. De criminologie neemt bij de verschillende faculteiten dan ook een bijzondere positie in (ook al is zij veelal ondergebracht bij rechtsgeleerdheid) en is als zodanig geen deelwetenschap van de rechtsgeleerdheid. Noemenswaardig is dat sommige universiteiten hun eigen bachelor- en/of masteropleidingen Criminologie aanbieden, terwijl op andere universiteiten criminologie enkel als keuzevak, minor of specialisatie wordt aangeboden.

Bij criminologie is empirische kennis beschikbaar – hoewel niet altijd toegepast op het juridische vlak – waaruit kan worden geput bij het (door)ontwikkelen van ELS-onderwijs binnen de juridische opleidingen. Derhalve is het verstandig oog te houden voor de *know how* en

vakken binnen de bacheloropleiding Criminologie aangeboden aan de Universiteit Leiden, Erasmus Universiteit Rotterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en binnen de masteropleiding Criminologie aan de Universiteit Leiden, Erasmus Universiteit Rotterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit Utrecht. De kennis en kunde van criminologieonderzoekers kan immers worden ingezet om juristen te onderwijzen in empirische onderzoeksmethoden. Een dergelijke spill-over is aan sommige universiteiten reeds zichtbaar.

Nauw verwant aan de criminologie zijn de forensische wetenschappen. Vakken zoals *Forensische Psychiatrie* aan de Universiteit Leiden en *Seminar Forensisch Bewijs* aan de Rijksuniversiteit Groningen brengen studenten de basis van empirie bij, door bijvoorbeeld te onderwijzen in Bayesiaanse analyses voor bewijsweging. Toch zijn dergelijke vakken doorgaans niet in de tabellen in Appendix A terug te vinden, omdat het hier gaat om waardering en beoordeling van bewijsmateriaal in het strafproces. ELS-onderwijs ziet daarentegen op het gebruik van empirische methoden om juridisch relevante onderzoeksvragen te beantwoorden die bijdragen aan de (rechts)wetenschap. Hoewel vakken op het gebied van de forensische wetenschappen dus in de meeste gevallen niet onder onze ELS-definitie vallen, erkennen wij wel dat studenten dankzij dergelijke vakken in staat worden gesteld onderzoek (zij het forensisch of psychologisch diagnostisch onderzoek) beter te begrijpen en te beoordelen. In die zin wordt mogelijk een ELS-zaadje geplant bij de rechtenstudent.

4.3 INTERDISCIPLINAIRE VAKKEN

Zoals eerder opgemerkt is in dit rapport voor een afbakening gekozen waarbij alleen vakken zijn opgenomen die aandacht besteden aan empirische onderzoeksmethoden die worden toegepast bij de beantwoording van *rechtswetenschappelijke* vragen (zie § 2.1). Hierdoor is een aantal vakken niet opgenomen die wel duidelijk een interdisciplinair karakter hebben of ten minste bijdragen aan de interdisciplinariteit van rechtenstudenten door hen te leren over andere disciplines. Het kan daarbij gaan om vakken waarin empirische methoden worden toegepast op een ander vraagstuk dan een juridische. Een voorbeeld is het vak *Business Analytics* aan de Leidse rechtenfaculteit dat puur ziet op het hanteren van empirische methoden, bijvoorbeeld het werken met statistische analyses en het kunnen genereren of interpreteren van empirische data. Bij gebrek aan toespitsing op een juridische vraag is een dergelijk vak in dit rapport niet als ELS-onderwijs te duiden. Andere vakken maken studenten bekend met gebieden als de economie of psychologie. Gezien de discipline komen studenten in zulke vakken veelal in aanraking met empirische onderzoeksresultaten. Echter, wanneer zij niet tot nadere kritische reflectie worden aangezet over de totstandkoming en betrouwbaarheid van die resultaten, dan is een dergelijk vak ongeacht het hoge interdisciplinaire en zelfs empirische karakter evenmin als ELS-onderwijs aan te merken. Te denken valt aan het vak *Turnaround Management and Bankruptcy Law* aan de Leidse rechtenfaculteit.

Het is belangrijk stil te staan bij het bestaan van deze interdisciplinaire vakken om twee redenen. Ten eerste, studenten die interdisciplinaire vakken volgen, hebben een basis die verder reikt dan een puur positiefrechtelijke achtergrond. Deze studenten zijn in staat om juridische vraagstukken vanuit interdisciplinair perspectief te benaderen. Daar komt bij dat zij niet onbekend zullen zijn met de wetenschappelijke wereld van empirisch (zij het niet empirisch-juridisch) onderzoek. Ten tweede, voor docenten is de slag naar het juridische in dit soort vakken wellicht via kleine aanpassingen te maken, met als gevolg dat van ELS-onderwijs gesproken kan worden. Samenwerking tussen medewerkers betrokken bij interdisciplinaire vakken en klassiek geschoolde juristen op de faculteit kan hier uitsluitel bieden.

4.4 LITERATUUR

Ons is opgevallen dat er bij ELS-onderwijs niet steevast een specifiek studieboek wordt voorgeschreven. Er is wel een aantal voor de hand liggende boeken toegespitst op ELS die in de vakbeschrijvingen boven komen drijven:

- W.H. van Boom, P. Desmet & P. Mascini (eds.), *Empirical legal research in action: reflections on methods and their applications*, Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing 2018.
- Kitty Calavita, *Invitation to law & society: an introduction to the study of real law*, Chicago, IL: University of Chicago Press 2014.
- P. Cane & H. M. Kritzer, *The Oxford handbook of empirical legal research*, Oxford: Oxford University Press 2010.
- G. van Dijck, M. Snel & Th. van Golen, *Methoden van rechtswetenschappelijk onderzoek*, Den Haag: Boom juridisch 2018.
- L. Epstein & A. D. Martin, *An introduction to empirical legal research*, Oxford: Oxford University Press 2014.
- J. Griffiths & H. Weyers (red.), *Een selectie uit de sociale werking van recht: een kennismaking met de rechtssociologie en rechtsantropologie*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2012.
- M. Hertogh & H. Weyers (red.), *Recht van onderop: antwoorden uit de rechtssociologie*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2011.
- R.M. Lawless, J.K. Robbennolt & Th.S. Ulen, *Empirical methods in law*, New York: Wolters Kluwer, Law and Business 2010.
- F. Leeuw & H. Schmeets, *Empirical legal research: a guidance book for lawyers, legislators and regulators*, Edward Elgar Publishing 2016.
- N. Huls, *Actie en reactie: een inleiding in de rechtssociologie*, Den Haag: Boom juridisch 2015.
- S. Vago, S.E. Barkan, *Law and society*, New York: Routledge 2018.

Daarnaast wordt in ELS-onderwijs gebruikgemaakt van boeken waarin sociaalwetenschappelijke onderzoeksmethoden centraal staan maar juridische vraagstukken niet noodzakelijk aan bod komen, bijvoorbeeld:

- B. Baarda & C. van Dijkum, *Basisboek statistiek met SPSS*, Groningen: Noordhoff 2019.
- E.R. Babbie, *The practice of social research*, Belmont, CA: Wadsworth Cengage Learning 2013.
- J.D. Cope, *Fundamentals of statistical analysis*, New York: Foundation Press 2005.
- J.A. Maxwell, *Qualitative research design: an interactive approach*, Thousand Oaks, California: SAGE Publications 2005.
- C. Robson & K. McCartan, *Real world research* (4th edition), Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc 2015.

We zien verschillende keren in de geselecteerde vakbeschrijvingen terugkomen dat er gebruik wordt gemaakt van losse artikelen. Het zijn artikelen die niet direct voor worden geschreven, maar die later op de digitale leeromgeving zullen worden geplaatst. Uit navraag blijkt dat daarin twee typen artikelen te onderscheiden zijn. Enerzijds zijn er artikelen die specifiek zien op voorhanden zijnde empirische methoden, zowel kwalitatief als kwantitatief, bijvoorbeeld:

- R. Adcock & D. Collier, 'Measurement validity: A shared standard for qualitative and quantitative research', *The American Political Science Review* 2001, 95(3), 529-548.
- J. Sandberg, M. Alvesson, 'Ways of constructing research questions: gap-spotting or problematization?', *Organization* 2011, 18(1), 23-44.
- T.J. Vogus & K.M. Sutcliffe, 'The safety organizing scale: development and validation of a behavioral measure of safety culture in hospital nursing units', *Medical Care* 2006, 45(1), 46-54.

Anderzijds bestaan er artikelen die op inhoudelijke materie focussen onder gebruikmaking van empirische onderzoeksmethoden. Voorbeelden zijn:

- M. Gesthuizen, T.V.D. Meer & P. Scheepers, 'Ethnic diversity and social capital in Europe: tests of Putnam's thesis in European countries', *Scandinavian Political Studies* 2009, 32(2), 121-142.
- P. Mascini, I.V. Oorschot, D. Weenink & G. Schippers, 'Understanding judges' choices of sentence types as interpretative work: an explorative study in a Dutch police court', *Recht der Werkelijkheid* 2016, 37(1), 32-49.

Het bestaande arsenaal aan literatuur wordt verschillend ontvangen, zo blijkt uit de gesprekken die wij met betrokken docenten gevoerd hebben. Enerzijds bestaat het gevoel dat het materiaal te basaal is, anderzijds wordt gezegd dat het materiaal te diepgaand is, afhankelijk van de fase van de opleiding waarin het wordt ingebracht. Sommige respondenten gaven aan dat het nuttig

zou zijn om een nieuw ELS-studieboek in het leven te roepen. Dat boek zou zich kunnen richten op de Nederlandse studenten in de bachelor- of masterfase en zien op zowel passieve als actieve beheersing van ELS. Het boek zou een gedegen overzicht moeten geven van de empirisch-juridische onderzoeksmethoden met voorbeelden uit verschillende rechtsgebieden. Door niet specifiek te focussen op slechts één discipline, bijvoorbeeld alleen privaatrecht of alleen criminologie, zou het ELS-studieboek waardevol zijn voor een breed publiek van studenten en daarom bruikbaar in verscheidene opleidingen. Dit betekent ook dat het boek idealiter zowel basiskennis als verdieping bevat, zodat studenten die al bekend zijn met sociaalwetenschappelijke onderzoeksmethoden er ook gebruik van kunnen maken. Aan dit geluid lijken twee binnenkort te verschijnen boeken reeds gehoor te kunnen geven:

- K. van den Bos, *Empirical legal research*, UK: Edward Elgar Publishing (in druk, augustus 2020 beschikbaar).
Dit boek kent als uitgave ook: K. van den Bos, *Inleiding Empirische Rechtswetenschap*, Den Haag: Boom juridisch (in druk).
- C. Bijleveld, *Research methods for empirical legal studies. An introduction*, Eleven International Publishing (in druk, verwacht in 2021).

Beide boeken kunnen worden gebruikt bij het nader uitrollen van ELS in het onderwijs en het opleiden van studenten en jonge onderzoekers op ELS-gebied. Zo bevat het laatste boek in elk hoofdstuk oefeningen over diverse aspecten van (zowel kwalitatief als kwantitatief) empirisch onderzoek. Het doel is dat aan het einde van het boek de student zijn verslagen op de diverse oefeningen bij elkaar kan brengen tot een volwaardig onderzoeksvorstel. Docenten kunnen studenten aanmoedigen om met dat voorstel voor nadere hulp aan te kloppen bij experts binnen of buiten de muren van de rechtenfaculteit. Zo voorziet het boek in de behoefte van degenen die tot een actieve beheersing van ELS willen komen, maar ook voor diegenen met een meer passieve interesse zijn dergelijke oefeningen een goede manier om in aanraking te komen met empirisch-juridisch onderzoek.

5 ONDERWEG NAAR MORGEN

5.1 AFRONDING

Voor onze faculteitsoverstijgende bevindingen verwijzen wij naar § 3.1 en voor de bevindingen per faculteit verwijzen wij naar het geschetste beeld in § 3.2 tot en met 3.10. Voor de selectie van vakken verwijzen wij naar Appendix A waarin per faculteit de selectie weergegeven is. In dit hoofdstuk ronden wij onze inventarisatie af met enkele algemene opmerkingen.

In het verplichte curriculum van de reguliere juridische bacheloropleidingen worden niet veel empirisch-juridische methoden onderwezen, maar dergelijk onderwijs is sterker aanwezig in specifieke bachelors, keuzevakken, specialisaties, minoren en 'honours'-tracks in de bacheloropleidingen. Voor het masteronderwijs geldt in grote lijnen hetzelfde. In de reguliere juridische masteropleidingen worden empirische onderzoeksmethoden met name aangeboden in keuzevakken, niet als verplicht onderdeel. In onderzoeksmasters en extracurriculaire (honours)programma's voor masterstudenten is meer aandacht voor passieve en actieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden. Van dergelijke masterprogramma's maken specifieke methodevakken deel uit, waarin ook empirisch-juridische onderzoeksmethoden behandeld worden. Soms overlapt dit aanbod met het aanbod in de promovendi-opleiding. Nagenoeg bij elke faculteit wordt in de promovendi-opleiding een onderdeel gewijd aan empirisch-juridisch onderzoek, in ieder geval in passieve maar ook veelal in actieve zin. Meestal gebeurt deze bestudering in de vorm van een specifiek vak of elkaar opvolgende vakken, maar ook wanneer het niet in een vastomlijnd vak plaatsvindt, wordt het – afgestemd op de behoefte van de promovendi – *on demand* ingericht met behulp van de aanwezige expertise binnen (en eventueel buiten) de faculteit.

Hieruit volgt dat naarmate studenten zich meer bewegen richting fasen en niveaus van de opleiding waarin zij verwacht worden zelf juridisch onderzoek te verrichten, over het algemeen het onderwijsaanbod meer ziet op empirische onderzoeksmethoden. Desalniettemin zien we aan een paar faculteiten dat een eerste ELS-zaadje reeds in de reguliere bachelorfase wordt geplant. Als verplicht vak voor alle eerstejaarsstudenten verdient *Recht en Menselijk Gedrag* aan de UvA speciale vermelding, alsook het verplichte eerstejaarsvak *Rechtssociologie* aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Verder is te denken aan het verplichte eerstejaarsvak *Perspectieven op Recht* aan de Universiteit Utrecht en het verplichte tweedejaarsvak *Juridische Onderzoeksvaardigheden* 2 aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zo maken bachelorrechtenstudenten in een vroeg stadium kennis met een empirische benadering van het recht. Er volgt hierna evenwel geen vooropgezette vaardighedenlijn of leerlijn die de beheersing van ELS ieder jaar verder brengt. Zoals genoemd kan aanvullend ELS-onderwijs wel worden gevonden in minoren of keuzevakken en in eventueel te volgen onderzoeksmasters. In

de specifieke bacheloropleidingen PPLE aan de UvA en Rechtsgeleerdheid - Juridische Bestuurskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen, die zijn gericht op interdisciplinair onderwijs, maken empirisch-juridische onderzoeksmethoden wel van diverse delen van de opleiding onderdeel uit. Daarnaast zijn er nieuwe bacheloropleidingen in opkomst die (relatief) veel aandacht hebben voor de empirische bestudering van het recht, zoals Law in Society aan de VU Amsterdam. Ook nieuwe masteropleidingen zijn ontwikkeld, zoals de master Law and Society aan de Universiteit Leiden en de master Legal Theory & Socio-Legal Studies aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Hoewel ELS niet in elk curriculum een vaste plaats kent, zijn wel bij elke faculteit medewerkers met expertise in empirisch-juridisch onderzoek werkzaam. Bij sommige faculteiten vindt dergelijk onderzoek plaats binnen reeds bestaande onderzoeksgroepen, terwijl elders de ELS-onderzoekers hun reeds bestaande krachten bundelen in nieuw in het leven geroepen expertisecentra. Dit creëert een spill-over, zodat bij de faculteit als geheel kenbaar wordt wat de mogelijkheden van empirisch-juridisch onderzoek zijn en wie eventueel hulp kan bieden bij het toepassen van kwalitatieve dan wel kwantitatieve methoden. Van sommige faculteiten kan zelfs gesteld worden dat zij een 'ELS-signatuur' hebben. Zo heeft Maastricht University expertise ontwikkeld op het gebied van digitale data en kwantitatief onderzoek. Aan de Universiteit Leiden is bij het Van Vollenhoven Instituut expertise op het gebied van kwalitatief onderzoek aanwezig, terwijl het Instituut voor Fiscale en Economische vakken zich meer richt op kwantitatief onderzoek. De Rijksuniversiteit Groningen heeft het Groningen Centre for Empirical Legal Research in het leven geroepen, waarin kennis op het gebied van juridische bestuurskunde is gebundeld. Aan de Universiteit van Amsterdam ontwikkelt zich het Centre for Law and Behaviour en kenmerkt het onderzoek van de afdeling Algemene Rechtsleer zich door een interdisciplinaire benadering die normatieve en empirische perspectieven op het recht combineert. Daarnaast richten medewerkers bij PPLE zich gedeeltelijk op empirisch-juridisch onderzoek. Aan de Erasmus School of Law in Rotterdam ontstaat een nieuwe onderzoeksgemeenschap 'publieke en private belangen' die zich richt op de normatieve en empirische bestudering van de rol van private actoren en met name bedrijven in het waarborgen van publieke belangen. Bij de Vrije Universiteit Amsterdam ligt de nadruk op *law in action* en is er daarom relatief veel aandacht voor empirisch-juridisch onderzoek. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor het interfacultair onderzoeksinstituut Amsterdam Law and Behavior Institute (A-LAB) en de sterk methodologisch georiënteerde criminologieopleiding. Bij Tilburg University ligt de nadruk op 'recht in maatschappelijk context' door aansluiting te zoeken bij de rechtspraktijk. De Universiteit Utrecht heeft zowel op kwalitatief als kwantitatief gebied ELS-expertise. Aan de Nijmeegse Radboud Universiteit ligt de nadruk tamelijk sterk op het positieve recht, maar besteden de keuzevakken en de onderzoeksmasters wel enige aandacht aan empirisch onderzoek. Uiteraard is er ook kennis en kunde te vinden bij faculteiten

die een criminologiesectie hebben, waar medewerkers met expertise op het gebied van empirische onderzoeksmethoden werkzaam zijn. Daar is tevens een spill-over zichtbaar; criminologiedocenten geven niet alleen onderwijs aan criminologiestudenten, maar worden ook ingezet in juridische vakken of in het onderwijs aan juridische promovendi.

5.2 VOORUITBLIK

ELS-onderwijs kan desgewenst een onderdeel van de huidige opleiding Rechtsgeleerdheid worden. Er kan worden gedacht aan het verwerken van empirische componenten in de vaardighedenlijn die de rechtenfaculteiten reeds voor de bachelor- en masteropleidingen hanteren. Daarbij kan inspiratie worden geput uit de vaardighedenlijnen die door de criminologische opleidingen zijn ontwikkeld. Ook de vaardigheden in bestaande bachelors, zoals PPLE (Universiteit van Amsterdam), Law in Society (Vrije Universiteit Amsterdam) en Juridische Bestuurskunde (Rijksuniversiteit Groningen) kennen empirische componenten, middels een aantal elkaar opvolgende vakken die aan empirische methoden zijn gewijd. Eventueel zou gekeken kunnen worden naar de vaardighedenlijnen van opleidingen die aan de faculteiten van de sociale wetenschappen worden aangeboden. Het inbouwen van ELS in de vaardighedenlijn voor juristen betekent dat er consequent in elk jaar in een opklimmende moeilijkheidsgraad aandacht moet worden besteed aan vaardigheden op het gebied van empirisch-juridisch onderzoek en begrip van een steeds hogere orde wordt gevraagd van de studenten. Na een eerste kennismaking met empirisch-juridisch onderzoek door het bespreken van empirische bevindingen bij de bestudering van het recht (wat wij in dit rapport ‘passief-passief’ ELS noemen), zouden studenten richting passieve beheersing van ELS kunnen worden begeleid. Dit wil zeggen dat studenten de resultaten van reeds bestaand empirisch onderzoek kritisch leren analyseren en begrijpen welke methoden daarin zijn gebruikt. Hierna zouden studenten zich richting actieve beheersing van ELS kunnen ontwikkelen. Een eerste stap daarbij is dat studenten leren zelfstandig een opzet te maken voor empirisch-juridisch onderzoek. Vervolgens leren studenten op een wetenschappelijk verantwoorde manier zelf een empirisch-juridisch onderzoek uit te voeren dat gebruikmaakt van een kwantitatieve dan wel kwalitatieve methode. Bij het ontwikkelen van een vaardighedenlijn kan het waardevol zijn om een studieboek beschikbaar te hebben dat diverse studenten past en de fase van de studie volgt.

Een duidelijke vaardighedenlijn zou helpen te voorkomen dat situaties ontstaan waarin kennis wordt gemaakt met ELS maar een vervolg ontbreekt. Te denken valt aldus aan een vaardighedenlijn die is opgebouwd zoals hierboven beschreven: ‘passief-passief’ – ‘passief’ – ‘actief’ – ‘actief-actief’. Bij de ontwikkeling van een vaardighedenlijn staan rechtenfaculteiten voor de keuze wat het gewenste minimum van vaardigheden voor iedere bachelor-, master- of promovendi-opleiding is. Binnen een bepaalde bacheloropleiding kan worden besloten dat studenten ELS niet actief hoeven te beheersen, maar dat zij in ieder geval ELS passief in de

vingers moeten hebben om van de kritische reflectie in de praktijk gebruik te kunnen maken. De wenselijkheid van de ontwikkeling van een vaardighedenlijn verdient, ook in het kader van de eisen van het civiel effect, nadere doordenking. Hierbij zij opgemerkt dat wij in het onderzoek enkel hebben gekeken naar de aanbodkant van ELS-onderwijs. Ook de vraagkant verdient aandacht; in hoeverre willen studenten en promovendi dat empirische onderzoeksmethoden en analysetechnieken (waaronder statistiek) onderdeel uitmaken van hun opleiding en in welke zin – passief of actief – zouden zij willen leren over ELS? Door de vraagkant te belichten wordt inzicht verkregen in (de aansluiting bij) de interesses en behoeften van rechtenstudenten en kan nader overwogen worden of het wenselijk is om passief dan wel actief ELS-onderwijs een verplicht onderdeel van het rechtencurriculum te maken.

De meest voor de hand liggende manier om het bestaand onderwijsaanbod binnen korte tijd met ELS te verrijken, ligt volgens ons op het interdisciplinaire vlak, waar sommige vakken zich reeds bevinden. Dergelijke vakken kunnen redelijk gemakkelijk naar ELS-vakken worden getransformeerd, door óf een focus op empirische methoden aan te brengen óf juridische vraagstukken in te brengen. Zo lenen veel interdisciplinaire vakken zich voor het kritisch bespreken van de empirische methoden die ten grondslag liggen aan het (interdisciplinaire) materiaal dat wordt behandeld. Er bestaan ook vakken die bijdragen aan de interdisciplinariteit van studenten door vanuit een andere discipline dan het recht te doceren. Wanneer hierbij empirische *methoden* aan bod komen, liggen ook bij dit soort vakken kansen om tot ELS-onderwijs te komen door toevoeging van juridische vraagstukken (of door vervanging van een aantal niet-juridische vraagstukken door juridische onderwerpen). Dit zou bovendien bijdragen aan een betere inbedding in de rechtenfaculteit van zulke vakken. Wij verwijzen naar § 4.3 voor een voorbeeld van een interdisciplinair vak waarin dergelijke aanpassingen mogelijk zouden zijn.

Men heeft in Nederland het mooie streven om een landelijk netwerk van empirisch-juridisch onderwijsaanbod te realiseren. Samenwerking en afstemming tussen de Nederlandse rechtenfaculteiten op het gebied van onderwijs kan voorzien in de uitwisseling van onderwijsfaciliteiten. Te denken valt aan het aanbieden van bepaalde ELS-vakken aan verschillende universiteiten. Een goed werkende uitwisseling van vraag en aanbod van ELS-onderwijs zal bachelor- en masterstudenten alsook promovendi in staat stellen om – uit of thuis – vakken te volgen die hun passieve dan wel actieve beheersing van ELS bijbrengen.

Hoewel een samenwerking tussen de Nederlandse rechtenfaculteiten het meest vanzelfsprekend lijkt, is het voor de (door)ontwikkeling van ELS in het onderwijs evenzo belangrijk om de samenwerking met andere faculteiten (zoals sociale wetenschappen of economie) en onderzoekers uit een andere discipline te blijven opzoeken. Het samenkomen van en samenwerken met onderzoekers van verschillende achtergronden – hetgeen op

onderzoeksniveau al veel gebeurt, maar op onderwijsniveau nog in mindere mate het geval lijkt – draagt ongetwijfeld bij aan het begrijpen van elkaars taal, uitwisselen van kennis en kunde en het vinden van synergieën. Zo zouden er vakken in samenwerking tussen de faculteiten kunnen worden ontwikkeld (eventueel toegankelijk voor studenten van de verschillende faculteiten) of reeksen van faculteitsoverstijgende workshops en lezingen over ELS kunnen worden georganiseerd. Dergelijke samenwerkingen zullen tegemoetkomen aan de behoeften van met name promovendi, die zich veelal willen specialiseren in onderzoeksmethoden die worden onderwezen bij de faculteit Sociale Wetenschappen.

Eerder in dit rapport vermeldde wij dat ELS-gerelateerde literatuur niet ontbreekt. Echter, onze respondenten gaven aan dat deze boeken veelal op basisniveau blijven of juist te diepgaand zijn. Het lijkt er dus op dat het ELS-onderwijs in Nederland gebaat zal zijn bij een studieboek waarvan de schrijfstijl, de (juridische) onderwerpen en de moeilijkheidsgraad aansluiten bij de gemiddelde Nederlandse rechtenstudent. Mogelijk kunnen de binnenkort te verschijnen (studie)boeken van Bijleveld en Van den Bos (zie § 4.4) hierin voorzien en spreken deze een breed publiek van rechtenstudenten aan. In een later stadium kan worden bekeken of het nodig is dat wetenschappers nader de handen ineenslaan om additionele ELS-studieboeken te schrijven.

Zowel het ontwikkelen van een vaardighedenlijn als het gebruik van een studieboek impliceert een aantal keuzen. Eerder in dit rapport hebben we opgemerkt dat ELS een breed begrip is, dat ook per land verschilt. Dient een Nederlands studieboek zich dan ook te oriënteren op ELS zoals het in Nederland wordt begrepen of is het verstandig om (ook) met de buitenlandse benaderingen rekening te houden? Binnen het huidige onderwijsaanbod wordt in ieder geval gebruikgemaakt van Engelstalige literatuur en ELS-onderzoek dat bijvoorbeeld in de Verenigde Staten is verricht. Dit soort keuzen hangen samen met andere debatten, die wij in dit rapport terzijde laten. Het gaat onder andere om de discussie over het civiel effect in het juridisch onderwijs, het gebruik van de Engelse taal in het Nederlands hoger onderwijs, internationale samenwerking tussen universiteiten en de Nederlandse ‘ELS-signatuur’ in de wereld. Wij hebben met dit rapport een steentje bij proberen te dragen aan de ontwikkeling van empirisch-juridisch onderwijs in Nederland door de bestaande ELS-vakken op alle niveaus in kaart te brengen. Wij hopen dat dit rapport een steun in de rug is voor de faculteiten in hun verdere inspanningen in het kader van het Sectorplan Rechtsgeleerdheid.

6 APPENDIX A: ONDERWIJS SCHEMATISCH WEERGEGEVEN PER FACULTEIT

N.B. Van sommige vakken kon niet alle gevraagde informatie worden verzameld met behulp van de vakbeschrijvingen. Voor zover het daarbij ging om niet-essentiële informatie is ervoor gekozen het lege veld te laten staan en hier geen navraag naar te doen bij de desbetreffende docent of vakcoördinator.

6.1 UNIVERSITEIT LEIDEN

6.1.1 TABELLEN PHD

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	PhD en Pre-PhD-Programme
Titel van het vak	Quantitative Empirical Research Methods in Law
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. dr. C.L.J. Caminada
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Deze cursus is bedoeld om de belangrijkste empirische onderzoeksmethoden voor rechtenpromovendi te behandelen. In deze cursus worden deze onderzoeksmethoden uitgelegd aan personen die geen voorafgaande kwantitatieve opleiding of achtergrond hebben. Geen voorafgaande bekendheid met statistieken of empirische technieken is vereist.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	In de huidige promovendi-opleiding verplicht
Aantal studenten	Ongeveer 25 per jaar, gesplitst in twee groepen
Onderwijsvorm	7 seminars van 3 uur, verplichte aanwezigheid
Voorgeschreven literatuur	David Cope, <i>Fundamentals of Statistical Analysis</i> , Foundation Press, 2005 en verschillende andere artikelen
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Iedere week dienen deelnemers een opdracht te maken. Ze kunnen dit in tweetallen doen. Uiteindelijk dienen deelnemers zelf een opzet te maken voor een empirisch onderzoek en deze aan de rest van de groep te presenteren. Het vak is gericht op andermans onderzoek begrijpen en op het zelf kunnen opzetten van een empirisch onderzoek. Studenten van het Pre-PhD-Programma gaan niet aan de slag met een eigenonderzoek, maar leren kritisch mee te denken met het onderzoek van de promovendus. Het Pre-PhD Programme is in januari 2019 voor het eerst van start gegaan en is bedoeld voor masterstudenten die interesse hebben in het doen van onderzoek. Zij volgen dit programma naast hun reguliere mastervakken. In de eerste fase van het programma dienen studenten twee vakken te volgen, waarbij zij de keuze hebben uit vier vakken, waaronder Philosophy of Science, Quantitative Empirical Research Methods in Law en Qualitative Empirical Research Methods in Law.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	PhD (november-december) en Pre-PhD-Programme
Titel van het vak	Qualitative Empirical Research Methods in Law
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. M.J. van Meeteren, dr. ir. C.I.M. Jacobs, prof. dr. J.P. van der Leun, dr. mr. K.F.M. Klep
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This introductory course aims to provide PhD candidates with an understanding of the purpose and appropriate use of the major qualitative research methods. It will help participants to identify research methods that are suitable for their concrete research questions. Although qualitative research methods are often identified with the social sciences more generally than with the discipline of law in particular, also lawyers and legal scholars do make use of qualitative research methods. Examples of this type of research are studies that examine people's perception of law and justice, the interactions between different courts, effects of gender, or legal aid and access

	to justice. This introductory course will discuss different qualitative methods. It aims to provide PhD-candidates with an understanding of the purpose and appropriate use of the major qualitative research methods, and to equip researchers with the skills to decide whether their research topic requires the use of qualitative research methods, to select the most appropriate research methods and to know how to report on them. This course consists of six obligatory lectures and four optional tutorials. If you only participate in the lectures, you will receive 3 ECTS. If you also participate in the working groups, then you receive 2 more ECTS (5 ECTS in total). Upon completing the course (3 ECTS), students will be able to: • Develop a solid research design that suits the research question at hand; • Distinguish between qualitative interviewing, focus groups, discourse analysis and case study research; • Reflect on the strengths and weaknesses of each qualitative research strategy in its ability to answer different types of questions; • Assess in which circumstances it is best to apply different qualitative research strategies; • Compare the strengths and weaknesses of different qualitative research options and to assess the quality of research design choices of other scholars; • Compare the strengths and weaknesses of different tools for qualitative analysis and to assess in which circumstances it is best to use each tool; • Write a methodology section and to reflect on methodological choices in a PhD thesis. Upon completing the course (additional 2 ECTS), students will be able to: • Prepare and conduct different types of qualitative interviews; • Prepare and conduct qualitative focus groups; • Code data using Atlas.ti software.
Belasting in ECTS	3 of 5 Het is mogelijk voor 3 ECTS enkel de hoorcolleges te volgen. Soms volgen promovendi, die nog niet weten of ze iets met empirisch onderzoek willen doen in hun proefschrift, in het eerste jaar ter oriëntatie enkel de hoorcolleges en volgen ze later alsnog de werkgroepen. Studenten van het Pre-PhD-Programma volgen alleen de variant met hoorcolleges. In 2019-2020 wordt dit vak apart aan deze groep aangeboden, vanaf 2020-2021 worden beide groepen (promovendi en studenten) wellicht samengevoegd.
Verplicht vak of keuzevak	In de huidige promovendi-opleiding verplicht 3 ECTS
Aantal studenten	Ongeveer 20 per jaar
Onderwijsvorm	Voor 3 ECTS: 6 colleges, verplichte aanwezigheid Voor 5 ECTS: 6 colleges en 4 werkgroepen, verplichte aanwezigheid
Voorgeschreven literatuur	Verschillende artikelen
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Tijdens de hoorcolleges staat iedere week een ander onderwerp centraal (introductie, diepte-interview, focusgroep, discourse-analyse, casestudies, analyse van data). Tijdens de werkgroepen gaan deelnemers aan de slag met hun eigen onderzoek. Er is onder meer een werkgroep waarin deelnemers leren werken met software om data te analyseren. Voor ieder college en iedere werkgroep moet een opdracht ingeleverd worden. Een opdracht voor een hoorcollege kan zijn: zoek een artikel waarin van deze techniek gebruikgemaakt wordt. Opdrachten voor werkgroepen zijn gekoppeld aan eigen onderzoek. De hoorcolleges zijn vooral gericht op theoretische kennis, andermans onderzoek begrijpen. Tijdens de werkgroepen gaan deelnemers zelf aan de slag en leren ook zelf onderzoek doen. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

6.1.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Advanced Master Programme: European and International Human Rights Law
Titel van het vak	<u>Making Human Rights Work: Legal and Non-Legal Strategies</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. dr. J.M. Ubink
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	While the rise of human rights regimes across the globe is evident, to which extent these regimes are accessible and effective is less clear. Citizens who wish to invoke human rights in support of a particular cause are usually confronted with both legal and practical obstacles, and may choose alternative forms of action rather than going to a court or a human rights body. Moreover, in particular in societies where religious and/or customary law are important, framing problems as human rights issues may even be counterproductive and reinforce resistance against redressing such problems. This course examines issues concerning the proliferation and effectiveness of human rights, access to justice and legal and non-legal human rights-related strategies that actors use in practice. It will introduce students to the main theories regarding the potential and limitations of rights and rights discourse, regarding access to justice, as well as regarding the way in which human rights may be interpreted, contested and reframed in practice. Such analysis will assist students to better understand under what conditions and in what ways human rights can become effective tools for citizens in improving their lives. The primary focus will be on the developing world, as it is here that the problems of realising human rights are generally most profound. The course is of a socio-legal nature and will thus help students to broaden their view from an internal-legal perspective to an external view of what human rights may and may not achieve. • Students are able to explain the roles human rights play in different social contexts, and how they can be translated into local normative repertoires, notably in societies where customary and religious law are important • Students are able to explain what the relevance of access to justice theories is for promoting human rights and apply this knowledge to concrete cases Students can understand the difference between looking at human rights from an internal-legal perspective and from an external, socio-legal perspective and how these two relate to one another, and they are able to assess concrete cases from both perspectives
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	-
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	8 Lectures/seminars; Reflection Papers (30%); Group presentations (30%); Essay (40%)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	<u>The Foundations of Law and Society</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This course introduces students to the main issues, theories and concepts in the study of law and society. Three overarching questions will be guiding in this course: How is law in the books different from law in action? How do law and legal institutions affect social relations and the distribution of power within society? And finally, how do social relations and existing power differentials affect the

	emergence, preservation and change of law and legal institutions? In considering these three questions, the course concentrates on themes that return in subsequent courses including, but not limited to, lawmaking, the implementation and enforcement of law, the resolution of disputes inside and outside of court, the existence of multiple normative systems within one country, and the way in which social movements and NGOs mobilize law to realize social change. The course focuses on topical cases in both the Global North and the Global South. Furthermore, it aims to make students aware of the different layers – sub-national, national, regional and international – that affect the emergence and behaviour of law and legal institutions. Finally, the course trains students in the methodological evaluation of socio-legal research.
Belasting in ECTS	10
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	<u>Lawmaking, Politics and Society</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This course examines the process of policy and lawmaking, by critically looking into and questioning the underlying rationales and decisions that are being made to use law as the instrument of choice to respond to problems in society. In so doing, this course will predominantly focus on laws and policies that are drafted in response to what nowadays is considered to be a very urgent social threat: International and home-grown terrorism. By focusing on this ‘extreme’ case of counterterrorism legislation, the course examines how successful law and policy can be in performing several major functions: allocating authority, defining relationships, resolving conflict, adapting to social change, and fostering social solidarity. It will assess the nature and limits of rules and regulations as well as consider alternative perspectives on social control and social change. Lawmaking is frequently the result of grassroots/bottom-up processes, where social demands are articulated through collective action and then elevated to a higher political and administrative level. By contrast, lawmaking initiatives can also be the result of elite agendas that are played out far removed from the public view. Another important feature of lawmaking that students will learn about is how it involves social analysis or judgment of problems by those involved in the process, and how this is then translated into normative rules. Additionally, part of the lawmaking process concerns an analysis of whether the new legal rules are in conformity with those already in place (including human rights). The course will pay attention to the ‘toolboxes’ of quality control instruments that have been developed across the globe to be used during lawmaking. A third theme is how ethnographies of lawmaking processes may be used to reveal the broader assumptions political and government elites have about the law and how it works in practice. From a criminological and legal-sociological perspective, the course addresses social and legal dilemma’s faced by political and legal institutions while governing the international threat of (transnational) terrorism, guaranteeing safety and handling international and national crises on the one hand, and protecting the rule of law in a democratic yet complex society on the other hand.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht
Aantal studenten	-

Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	<u>Legal Pluralism</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	In this course students learn how to analyse and understand the existence of normative systems other than the state's, their nature and functioning, and how they interact with state and society. To what extent do they offer a viable alternative to state law, and how do they influence the legitimacy of, access to, and use of state law? Such non-state normative systems include customary law, religious law (particularly Islamic law), but also all kinds of social norms existing for example in professional organisations, sects, industries etc. Legal pluralism can be the result of the imposition of colonial laws on societies with indigenous legal systems, of the continued adherence of immigrant groups to their own normative systems, or of state regulation of any group with its own normative order. Building upon and expanding knowledge of concepts and theories in legal anthropology and sociology of law, the course introduces the concept of semi-autonomous social fields as a tool to describe and understand the behaviour of people in normatively pluralistic fields, relating this behaviour to questions of legitimacy of the various authority structures in place. The semi-autonomy of social fields, which generate and enforce their own normative orders, poses a serious challenge to the idea of legal engineering, viz. changing society through the enactment of new (state) legislation. Local authority structures, whether of a customary, religious or heterogeneous nature, often possess a local following and legitimacy that state institutions do not possess. States have to grapple with these situations of legal pluralism, and the challenges they pose to a state's sovereignty and legal supremacy. It can also be the case that local leaders have lost much local legitimacy, but are propped up by the state. The course considers the methods of incorporation and the effects of recognition of non-state law into the state's political, legal and institutional framework. It also considers to what extent and how international and national efforts at good governance, democratization and legal reform take into account the non-state values, norms and practices of the societies concerned. The polarizing question as to the role of sharia in western countries makes clear that this is an issue of global relevance. Students will be trained to analyse legally pluralistic situations, and to evaluate different types of rule of law and transitional justice interventions in such situations.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	<u>The Rule of Man in the Rule of Law</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier

Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	While laws are made by lawmakers, it is civil servants who implement them vis-à-vis citizens. In applying the law, 'street-level bureaucrats' do not always treat similar cases in a similar manner. This course shows how the ambiguity of legal rules, situations of legal pluralism (or the co-existence of multiple legal orders), and the allocation of discretion by lawmakers to bureaucrats allow for this kind of inequality to emerge. The course then explores the varied patterns of unequal treatment that arise and it considers explanations for this inequality. The course familiarises students with explanations that operate at the level of institutions, such as organisational cultures, and individual decision-makers. Case material will concentrate on different types of bureaucrats in different countries, including social workers, court clerks and law enforcers – public and private. In addition, the course will address frames for explaining non-compliance with rules, shifting the lens to the perspective of the addressees of executive institutions. The course combines more theory-orientated lectures, on the contours and frames within which to consider the rule of man, with classes focussing on specific case studies. In the latter, guest lecturers provide examples from their research or practice in the second hour of the class.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	-
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	<u>Disputing Deconstructed</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Although the term 'alternative dispute resolution' suggests that courts are the primary site of dispute resolution, in fact they never are. If disputes reach the court at all, they have almost always gone through long trajectories to get there – most disputes have either been resolved much earlier along the way or they have been 'lumped together'. This module looks at the different trajectories disputes may go through, the options citizens have in trying to settle them, the choices they make, and the formal and informal fora for dispute settlement that are available. Particular attention will be paid to the different social contexts in which citizens operate and how these influence the choices they make. Students will also learn about the importance for the state to exercise control over dispute resolution and the role courts play in this. State courts often have to compete with non-state institutions for dispute settlement. Control over dispute resolution is not only a way for the state to bolster its legitimacy by resolving those disputes that cannot be resolved locally, but also a way to determine which rules are enforced in dispute resolution. This is an important key to controlling social relations and/or practices, but quite complicated in countries where a sizeable proportion of disputes is processed in non-state 'courts' or dispute settlement institutions. At the end of the course students will write an assessment about a legal field in a particular country with the objective to determine whether the types of dispute resolution in place are effective and where interventions are possible.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	-
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-

Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.
--	---

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	<u>Researching Law in Society</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This module offers an introduction to qualitative and quantitative methods of socio-legal research. To start with, we will look at the difference between methods (how do you do your research) and methodology (why do you do your research in a certain way and how does this relate to different theoretical approaches). Students will be made familiar with some of the key methodologies that are used by socio-legal researchers. They will learn the basics of how to use qualitative and quantitative methods of data collection, including interviewing, participant observation, surveys, archival research, and the studying of court documents. Students will learn how to analyse such data, making use of qualitative and quantitative data analysis software. Students will practise some of these methods by carrying out short assignments themselves, but will also be working together in teams to enhance cross-fertilisation: Students with a law/legal background will be working together with students with a social-scientific background, and students with a more quantitative background will be paired with students trained in a more qualitative/ethnographic tradition. In so doing, the students will naturally learn from each other and see how both perspectives complement each other in trying to understand and make sense of the development and the effects of law in society. The methods discussed and practised during this course will be used during the assignments for the following courses. Throughout the course, lecturers will refer to concrete experiences of conducting empirical research and discuss the challenges they encountered.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	<u>Thesis Proposal</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This module is designed to teach students how to draft a well-considered and well-written thesis proposal. Students are assigned a supervisor on the basis of their research topic (combined with the capacity of available staff) and grouped with peers focussing on similar topics. The classes consist of a maximum of ten students, and are organised by the same person supervising the thesis. The module involves five meetings in five consecutive weeks. Each week an assignment is prepared by the student, and discussed in class. Each assignment focusses on a specific part of the proposal and builds on the former ones. Assignments are made individually, geared towards the individual thesis exploration. Additional to the assignments, students use this timeframe to read literature to add to the bibliography of their own projects. Class meetings are used to receive input on their own work and to learn by reflecting on the work of peers. Ultimately, students have a full draft thesis proposal. This proposal must be approved by the first and second supervisor in order for students to continue with the thesis. Within the timeframe of the Thesis Proposal a Labour Market Orientation

	Exercise is included, which aims to guide students on their future career possibilities.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	Thesis
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The writing of a thesis is the final project in the master's degree Law and Society. It brings together previously acquired skills such as identifying relevant Law and Society issues, applying concepts and theories to socio-legal challenges, written presentation skills and the formulation of an autonomous and substantiated argument, all in one single project. It functions as proof of academic competence. Writing a thesis is generally regarded as one of the hardest parts of pursuing a master's degree, but which can also be a lot of fun.
Belasting in ECTS	10
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	Elective 1. Mobilizing Rights and Social Justice
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Human rights do not come about themselves. Something needs to happen, and therein lies a major dilemma: States are both envisaged as the primary protectors of human rights, while simultaneously being the greatest violators. In the first part of this course, we alternate between interactive lectures and participatory workshops, exploring interactions between law and collective action, and develop two main analytical lenses to explain the potential and challenges of law-based advocacy, or legal mobilization. The first lens draws on social movement theory (from legal/political opportunity structures to cause lawyering), the second lens draws on rights-based approaches to understanding social justice advocacy (from locally-grounded initiatives to transnational movements). In the second part of the course, we explore how legal mobilization as a practice tries to influence lawmaking processes, how the law constrains collective action and how existing laws and institutions can be leveraged to realize social change and improve their situations, drawing on concrete examples from all around the world. We explore how especially economic and social rights, but also civil and political rights, can be organised 'from below', including among socially excluded groups, as well as with support from legal and non-legal advocacy. The course provides room for critical reflections and in what can seem unpromising circumstances, some prospects for social transformation.

Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Gebonden keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	Elective 2. The Challenges of Globalization, Migration, and Cross-Border Mobility
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Migration and (cross-border) mobility are phenomena of all times, but within the recent decades of intensifying globalization and of increasing transnational interactions they have become more prominent. The so-called European refugee crisis is an important and recent illustration of the tragic and complex dynamics of migration and cross-border mobility. This course takes a broad socio-legal, multilevel and multidisciplinary theoretical view of the regulation of the movement of people around the world. It pays equal attention to South-South migration, South-North migration and patterns of migration where migrants do not cross an international border. The course begins with an examination of theoretical approaches to global movements of people, including the relationship and interaction between State sovereignty and citizenship, and individual rights. The course will then look at some of the root causes of cross-border mobility; why is it that people decide to move? Which options do they have as voluntary migrants, and which options as forced migrants? What is the difference between these categories and does it matter? And what implications does mobility have for ways in which people can obtain access to justice and other basic services? The course will look into these questions by exploring a number of topical cases of mobility, particularly in Africa and Asia. Both regions are traditionally known for high levels of mobility, both cross-border and within borders. The course will furthermore address ways in which both Western and non-Western countries address such movements of people, and with what outcomes, migration, religious and cultural diversity, and terrorism are being managed. Drawing on insights from theory and practice, the course will introduce students to contemporary debates, familiarize them with critical (human) rights issues, and appraise alternative possibilities for managing (cross-border) mobility and pluri-legal challenges. The course will make students better aware of the challenges of migration and cross-border mobility within a globalizing world, both for people on the move, for host communities, and for national governments and supranational institutions.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Gebonden keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	Elective 3. Regulation and Compliance
Naam docent(en) of	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier

contactpersoon	
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This module examines the evolution of different ideas about regulation and compliance, both from a governance perspective and from a corporate viewpoint. It starts with regulatory theory to analyse the different instruments and options available to regulate various aspects of society (regulatory design). The regulatory field has witnessed a shift from command and control by national governments to a greater diversity of involved actors, a larger variety of steering modes and the increasing importance of levels of government other than the nation-state (both decentralized and supra-national governance). The course proceeds by looking at how regulators as well as companies deal with the regulatory norms. We will look at enforcement styles, compliance management systems, and case studies of companies that have been caught for large-scale violations (capacity, incentives, corporate culture, different roles and positions within the company). The course will lastly focus on corporate social responsibility, the (historical) development of the concept in different regions, the national and global legal frameworks applicable, the stakeholders involved, and the social and legal issues that arise when global corporations operate in national economies. Several concrete case studies will be drawn from a range of countries from different regions.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Gebonden keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Master Law and Society: Governance and Global Development
Titel van het vak	Elective 4. Current Issues in Law and Society
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, dr. mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This module changes from year to year, connecting to current issues in Law and Society, combined with the presence of visiting scholars at the Van Vollenhoven Institute.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Gebonden keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt in ieder geval bij aan passieve beheersing van ELS.

6.1.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid: Keuzevak
Titel van het vak	Rechtssociologie
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. M.A.H. van der Woude, Ms Fayola Antonius MSc
Omschrijving van het vak uit	Van het recht wordt veel verwacht binnen de samenleving. Het is er om het gedrag van mensen te

studiegids 2019-2020	reguleren en te coördineren, om bepaalde maatschappelijke doeleinden (welvaart, veiligheid, gelijkheid) te realiseren, door middel van recht kunnen conflicten beslecht worden en het recht vormt deels een weerslag van de waarden en idealen die als heersend worden beschouwd binnen de samenleving. Anders dan in juridische vakken waarin er doorgaans wordt gekeken naar de vraag “Maar hoe ziet het recht er dan uit? Wat zijn de geldende normen?” wordt er in dit vak gekeken naar de (door)werking van het recht in de samenleving, naar het recht in de maatschappelijke praktijk. Het op deze manier kijken naar recht en regels past bij de rechtssociologische discipline waarin de bestudering van law in action centraal staat. In de cursus zullen we o.m. stilstaan bij vraagstukken rondom de sociale productie van recht en regels – waarom komen bepaalde regels tot stand en welke belangenafwegingen en beslissingen liggen daaraan ten grondslag? Daarnaast zal eveneens worden ingegaan op de sociale werking van het recht – dus wat doet het recht in de praktijk en hoe kunnen verschillen tussen de papieren werkelijkheid van regels en recht en de praktijk worden verklaard? Wat zijn mogelijk (on)bedoelde effecten van bepaalde regels en wetgeving? In het vinden van antwoorden op deze vragen staat een empirische – sociaalwetenschappelijke – bestudering van het recht centraal. Wij zullen aansluiten bij diverse rechtsgebieden, maar de nadruk leggen op het strafrecht en het bestuursrecht. Voor studenten die dit vak volgen in het kader van de bachelor Criminologie geldt dat dit vak deel uitmaakt van de leerlijn Recht, Beleid & Organisatie. Na afronding van het vak heeft u de volgende kwalificaties verworven: • U kunt criminologische en juridische thema’s interpreteren vanuit een rechtssociologisch perspectief. Hierbij kunt u aangeven wat de meerwaarde van de rechtssociologie is ten opzichte van een louter juridisch of een criminologisch perspectief. • U kunt de relatie tussen het recht en de samenleving vanuit een rechtssociologisch perspectief onderbouwen: 1. Enerzijds kunt u duidelijk maken waarom recht verandert op basis van ontwikkelingen in de samenleving. Hierbij bent u in staat om de relatie met de praktijk te leggen en aan de hand van een voorbeeld uit te leggen op welke manier de sociale productie van recht plaatsvindt. 2. Anderzijds kunt u duidelijk maken hoe ontwikkelingen in het recht de samenleving beïnvloeden. Hierbij bent u in staat om de relatie met de praktijk te leggen en aan de hand van een voorbeeld uit te leggen wat de sociale werking van recht inhoudt. • U heeft inzicht in verschillende rechtssociologische theorieën die betrekking hebben op thema’s zoals bijvoorbeeld: 1. Veranderende verwachtingen ten aanzien van het recht 2. Regelnaleving en vertrouwen in het recht 3. (Alternatieve) geschillenbeslechting 4. Uitvoeringspraktijken en discretionaire ruimte 5. De advocatuur en toegang tot het recht 6. Rechtspluralisme • Deze theorieën kunt u niet alleen herkennen en benoemen maar kunt u eveneens samenvatten en toepassen op concrete cases.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak Bachelor Rechtsgeleerdheid
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	6 hoorcolleges en 6 werkgroepen, tentamen met essayvragen.
Voorgeschreven literatuur	Kitty Calavita, <i>Invitation to Law and Society</i> , University of Chicago Press. Aanvullende literatuur zal via Blackboard bekend worden gemaakt. Voor dit vak zal er gebruik worden gemaakt van artikelen.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt ten minste bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid: Keuzevak
Titel van het vak	<u>Criminologie voor Juristen</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	prof. dr. P. Nieuwbeerta
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Dit vak biedt een inleiding tot de Criminologie: de wetenschap die de omvang, aard en oorzaken van criminaliteit bestudeert, en de uiteenlopende (formele en informele) manieren waarop de samenleving daarmee omgaat, bijvoorbeeld door preventie en bestraffing. Criminologisch inzicht verschaft juristen een brede kijk op criminaliteit en regelovertreding en hoe daar vanuit verschillende perspectieven naar gekeken kan worden. Een dergelijk inzicht is met name van belang voor juristen met een beoogde specialisatie in strafrecht of in het jeugdrecht. Op een toegankelijke manier wordt ingegaan op vragen als: wat is criminologie, wat is criminaliteit, hoe kunt u crimineel gedrag wetenschappelijk onderzoeken en op welke manier is de aard en omvang daarvan te meten? Daarbij komt ook de vraag aan bod hoeveel criminaliteit Nederland kent en hoe dit zich verhoudt tot andere landen. Aan de hand van verschillende typen nationaal en internationaal criminologisch onderzoek komen specifieke vormen van criminaliteit aan de orde, zoals geweld en overlast. Ook wordt ingegaan op wetgeving en beleid om criminaliteit te voorkomen en te bestraffen, waarbij de nadruk zal liggen op de rol van de politie, het OM en de rechterlijke macht. In de werkgroepen wordt actief met de stof gewerkt, waarbij thuis van tevoren een opdracht moet worden voorbereid. Alle opdrachten tezamen worden ingeleverd als portfolio. Na afloop van dit vak heeft u de volgende kwalificaties verworven: • u kunt de hoofdvragen en belangrijkste begrippen in de criminologie uitleggen; • u kunt onderscheid maken tussen normatieve en empirische vragen in het strafrecht en de criminologie • u kunt basale methodologische noties van criminologisch onderzoek uitleggen en op grond daarvan bestaand onderzoek kritisch beoordelen; • u kunt informatie halen uit wetenschappelijke, beleidsmatige en maatschappelijke bronnen over de aard, omvang en aanpak van criminaliteit en deze verbinden met de centrale theoretische noties in de criminologie.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	6 hoorcolleges en 4 werkgroepen, schriftelijk tentamen (70 %), portfolio met werkgroepopdrachten (30 %)
Voorgeschreven literatuur	M. Boone & C. Brants, Criminologie en Strafrecht. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers (laatste druk); J.J.M. van Dijk, W. Huisman & P. Nieuwbeerta, Actuele criminologie, Den Haag: Sdu Uitgevers (laatste druk)
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit vak is in de eerste plaats op de inhoud gericht, maar er wordt ook enige aandacht besteed aan methodologie. Daarbij wordt aandacht besteed aan het kritisch beoordelen van bestaand onderzoek. Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid: keuzevak
Titel van het vak	<u>Law and Governance in Developing Countries</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. dr. J.M. Ubink and guest lecturers
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Serious efforts to meet global challenges will sooner or later encounter the limits of law in developing countries. About 125 states in Africa, Asia, the Middle East, and Latin America are

	generally referred to as 'developing' or sometimes 'non-western' countries or 'the Global South'. This course addresses the formation and functioning of the legal systems of these countries, notably in their relation to development. At the interface between state and society, it should be the function of law and legal institutions to regulate people's security, economic advancement, social justice and environmental protection, to mention just a few goals of development. This raises several important socio-legal questions. To what extent are developing countries' legal systems able to implement standards set by international law, to provide access and remedies to justice-seekers, and to support good governance and the development of society at large? To understand the capacities of these systems to make laws, implement them, and adjudicate conflicts, we will have to know what they look like, whether they consist of legal transplants from the West, or perhaps are based on other conceptions of law like customary law, divine Islamic law, or other traditions? How does state law relate to 'non-state law'? We also need to understand how legal systems operate in a heterogeneous and rapidly changing society. Economic, political and social problems have their impact on the effectiveness of legal and governance institutions. This begs the overarching question of this course. In as far as legal systems do not operate pro-poor, is there anything to be done about that? In other words, what is the scope for strengthening legal systems and promoting the rule of law and human rights in the developing world? This course addresses issues of access to justice for the common man and pays particular attention to different notions of justice at international, national and local arenas. After successful completion of this course, students are able to: • Identify the interrelationships between law, governance, and development • Identify and compare the formal features of law and governance prevalent in many developing countries and the actual working of these formal systems • debate the prevailing conceptual frameworks in this field (rule of law, legal pluralism, (good) governance, access to justice, etc.) • explain the complicated relationship between law and development • evaluate the feasibility of external interventions aimed at making the systems more effective
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	2 × 2 uur hoorcollege gedurende zes weken, twee korte reactiepapers (20%) en schriftelijk tentamen (80%)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid: keuzevak
Titel van het vak	<u>Law and Culture</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. ir. C.I.M. Jacobs, mw. A.M. Bouland
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This course explores the relationship between law and culture and looks into two fundamental questions in socio-legal studies: How does culture affect the production of laws and the functioning of legal institutions? And how do laws and legal institutions affect culture and people's behavior - These questions become increasingly relevant through globalisation, a perceived 'clash of civilizations', and the problems of an effectively multicultural society. How should criminal law deal with the cultural background of those who have committed a crime? Is law itself a 'codification' of cultural norms and values, or can law be used to change culture? To what extent can law facilitate multiculturalism?

	The course combines legal with sociological/anthropological perspectives and uses a comparative approach, looking at topics across different states and societies. It will use 'real life' cases to clarify the theoretical issues raised, taken from a variety of countries across the globe. Students are expected to prepare well and participate actively in the classes, which combine lecturing, presentations, and discussions. After having taken this course students will understand the main distinctions between legal and socio-scientific approaches to social problems and disputes. They will have become familiar with the answers to the question how law and culture are related one to the other. This will enable them to better understand and participate in debates about rule of law, human rights, and cultural defence, both orally and in writing The following achievement levels apply with regard to the course: • Student is able to give the anthropological definition of culture and explain critiques of the culture concept. • Student is able to give arguments for and against the different ways modern legal systems deal with cultural and religious difference and can use examples to substantiate his/her argument. • Student is able to differentiate between different understandings of the relationship between law, culture and society and to draw on these understandings in his/her own work. • Student is able to differentiate between socio-legal approaches and other approaches to law, can apply the socio-legal lens, and can distinguish between different theoretical approaches within the field of socio-legal studies (in particular with reference to culture). • Student is able to explain the concept of legal pluralism and to explain different conceptions of what law is.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	12 hoorcolleges van 2 uur, schriftelijk tentamen (85%) en twee reactiepapers (15%)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid: keuzevak
Titel van het vak	Law and Governance in Africa
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. ir. C.I.M. Jacobs en gastdocenten
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Law, governance, and Africa; all three are general concepts that hide a world of diversity. In this course we explore the complex relationships and interactions between law, governance and society in Africa, especially in Sub-Saharan Africa. What influence does colonial domination have at law systems that are in place in present Africa? How do different legal systems (traditional, religious, international, state) interact? How is access to land regulated according to the law? And how do people get access to land in practice? How do state courts deal with spiritual accusations about witchcraft if no material evidence is available? Why do people resort to justice 'with their own hands' under certain circumstances? Which mechanisms do societies use to restore order and bring reconciliation to war-torn communities? Who rules in failing states? In this course we look at legal phenomena in their social context in today's Africa, while taking into account historical pathways that have led to the current situation. We take a broad definition of law and governance that includes both formal and informal rules, practices, and authorities. We explore interactions between these different sources of ordering in society, how they function in practice, and the impact they have on everyday life in an Africa context. This will enable students not only to get a better understanding of law and governance in its context, but also about functioning of African

	societies, and ways in which people organise their lives. Generally, this course prepares students to make an informed contribution in debates on the relationship between law and governance in Africa. Students are able to apply a socio-legal lens, which will for example help them to better participate in debates about rule of law and human rights. The course helps equip students for research in law, social sciences or humanities, or for work in, for example, policy, development or legal professions. The following achievement levels apply with regard to the course: • Students can describe some general features of law and governance in Sub-Saharan Africa. • Students can explain the complexity of relationships and interactions between law, governance, and society in Africa and can set out factors that contribute to this complexity. • Students can explain the working of law and governance in specific (local) contexts by analysing particular case studies. They can situate these cases within their larger context. • Students are aware of the importance of non-state law in the state legal system and in local realities, and the complicated relationship between state law and other laws. They can explain this by referring to concrete cases. • Students are able to apply different conceptual frameworks to analyse concrete cases in relation to issues such as legal pluralism, law, governance, rule of law, access to justice, natural resource management and land tenure, conflicts, disputes etc. • Students can indicate the limits of the law in addressing some of the main challenges that many African countries face. Within the course topic, students can choose their own topic of interest, formulate a research question and scope of research and write a literature-based research paper.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	12 hoorcolleges van 2 uur, groepspresentatie/-discussie (20%) en essay (80%)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid: keuzevak
Titel van het vak	<u>Law and Governance in Asia</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. dr. A.W. Bedner, dr. R.J.E.H. Creemers, dr. H. Horii
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Asia is on the rise in a global world, and law and governance are key to this process. The present course examines the legal cultures and traditions in the Asia-Pacific region, and it examines to what extent they provide support for the rule of law and access to justice. The course starts with a general introduction into the origins and features of the major legal systems of this region in a globalised world. It considers colonial and post-colonial law, state and non-state law, religious and secular law and proceeds with an analysis of the key concepts of rule of law, access to justice and legal culture in the Asia-Pacific context. Subsequently the focus will shift to three major countries in the region that represent different traditions: China, Japan and Indonesia. For each of these countries topics will be selected that provide particularly salient insights into the state of the rule of law, the extent to which citizens have access to justice, and what is special about their respective legal cultures. These topics may range from the role of constitutional courts in political process to access to justice in labour disputes, and from participation of citizens in criminal procedure to divorce proceedings. The approach of the course is socio-legal: the emphasis is on the functioning of law and governance in

	practice. This means that students will also become familiar with aspects of society and politics in the countries studied. At the end of the course the insights gained will be combined in a broader comparison. Are legal systems in Asia converging or diverging and do they have a specific place in the global system so that we can actually speak of Asian law? The following achievement levels apply with regard to the course: • Students are able to explain the main features of the development and functioning of law and governance in the East and Southeast Asia region, in particular Japan, China and Indonesia, using key concepts such as rule of law, access to justice and legal culture. • They can define these concepts and explain how they relate to a bottom-up and a top-down approach of law and governance in Asia. • Students are able to critically assess orally and in writing academic articles and more popular claims about law and governance in Asia. • They are able to independently use English language materials to critically evaluate the abovementioned subject; and to present their findings in short oral and written assignments.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	7 hoorcolleges van 2 uur, schriftelijk tentamen (50%), groepspresentatie (10%), drie korte schriftelijke opdrachten (15%), afsluitend essay (25%)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid: keuzevak
Titel van het vak	Law and Society in Japan
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. H. Horii, prof. mr. G.J.J. Heerma van Voss, dr. E.D. Herber
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Japan is often considered ‘unique’. It is the third largest economy in the world and it was the first country in Asia to adopt a modern, Western legal system. Yet, the Japanese economy seems to work in a different way than other developed capitalist economies do and so does its legal system, seem to have a logic of its own. Japanese are said to be non-litigious, to value harmony over anything else, and to be critical of rights-based discourses. Contracts are not spelled out, the government uses typical administrative means of ‘guiding’ firms into particular behaviour and before one can get a divorce one first needs to get past elderly mediators who try to convince one to stick to the marriage. The question is how much of this is true. This course ventures beyond the stereotypes, asking what the particularities of Japan’s legal system are and how this system operates in practice. It explores the relationship between law and society, looking at the constitution, family law, labour law, company law, civil law, criminal law, and international law. Particular attention is devoted to law ‘in action’ and ‘informal’ procedures and practices relevant to the functioning of national laws and policies. As will become clear, ‘informal’ procedures and practices – that is: procedures and practices not strictly governed by formal legal rules – have been an important, institutionalized part of the practical functioning of these laws and mechanisms. This ‘institutionalization of informality’ can be understood against the government’s historical efforts to prevent ‘over-juridification’ of society as well as a ‘rule by law’ approach to governance. Besides examining socio-cultural contexts in which the Japan’s legal system operates, the impact of recent rule of law-oriented (and at times politically motivated) reforms will be addressed. This course has two aims. First, it will provide students with a toolkit to understand the relationship

	between law and society from a theoretical perspective. It will thus help students to reflect on their own legal systems and to view these as the result of particular historical processes instead of something 'given'. Second, it will provide a comprehensive introduction to Japanese law and society and distinguish the stereotypes from reality. After having taken this course, students will have become familiar with theories concerning the interaction between law and society, which enable them to apply the theories to other case studies. They also will gain a basic knowledge about socio-cultural and political environment of Japan's governance structure, distinguishing the stereotypes from reality. The following achievement levels apply with regard to the course: • Student is able to explain the main features of Japan's law and policy and identify the relevant socio-cultural and political context. • Student is able to identify and explain the key theoretical aspects of interaction between law and society. • Student is able to evaluate case studies in the light of the above two points. • Student is able to critically reflect on the relevant concepts such as 'society', 'culture' and 'governance'. • Student is able to effectively present the legal questions concerning a specific case to audience, and thereby contribute to the debate. • Student is able to independently use English language materials to critically evaluate the abovementioned subjects, and to clearly formulate his/her arguments in short written assignments.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	12 colleges van 2 uur, groepspresentatie (20%), drie korte schriftelijke opdrachten (20%), tentamen (60%)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak lijkt bij te dragen aan de passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid: keuzevak
Titel van het vak	Recht in de multiculturele samenleving
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. mr. D.A.M. Chevalier en gastdocenten
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Ontwikkelingen in het recht en de totstandkoming, de toepassing en het functioneren daarvan zijn nauw verbonden met ontwikkelingen in de samenleving. In dit vak staat het blootleggen van deze wisselwerking tussen recht en samenleving centraal: Wat is de invloed van het recht op de sociale werkelijkheid van mensen (de sociale werking van recht) en welke maatschappelijke factoren beïnvloeden het recht (sociale productie van recht)? Bij het blootleggen van de wisselwerking zal de focus niet louter gericht zijn op Nederland en de nationaalrechtelijke context, maar zal tevens aandacht worden besteed aan de internationale en Europese context. De wisselwerking tussen het recht en de samenleving wordt in dit vak voorts verder uitgewerkt aan de hand van de actuele thematiek en problematiek rondom de multiculturele samenleving. Van een multiculturele samenleving is sprake als in een land diverse groepen met verschillende culturen met elkaar samenleven. Maar wat betekent dit voor de wijze waarop mensen van verschillende culturele achtergronden tegen nationale wet- en regelgeving aankijken en voor de mate waarin men wellicht liever gebruik zou maken van handhavingssystemen uit de eigen cultuur? Andersom kan ook de vraag worden

	gesteld op welke wijze de culturele diversiteit afdoende wordt gereflecteerd door nationale wet- en regelgeving en de wijze waarop deze in de praktijk wordt toegepast. Internationale debatten over etnisch profileren en de gepercipieerde discriminatie en uitsluiting van groepen doen vermoeden dat dit een uitdagend aspect van de multiculturele samenleving betreft. Maar hoe verhoudt de multiculturele samenleving zich eigenlijk tot de rechtsstaat en de notie van burgerschap? En in hoeverre is er in de rechtszaal ruimte voor culturele verweren? Is er in Nederland ruimte voor sharia rechtspraak? Hoe is het om als politiemann te werken binnen de context van de multiculturele samenleving? Deze en andere vragen zullen aan de orde komen tijdens deze cursus. Het vak is hiermee een thematisch toegespitste inleiding op de rechtssociologie. Na afronding van het vak heeft u de volgende kwalificaties verworven: • Studenten kunnen uitleggen wat een extern perspectief op het recht behelst, wat de toegevoegde waarde van een dergelijk perspectief is naast een intern perspectief op het recht en kunnen dit perspectief ook toepassen op vraagstukken met betrekking tot de multiculturele samenleving. • Ze kunnen de verschillende invalshoeken/definiëringen van het begrip cultuur beschrijven en kunnen binnen die verschillende visies op het begrip ook hun eigen positie bepalen en beargumenteren. • Ze kunnen beschrijven hoe cultuur en identiteit nauw met elkaar verbonden zijn en bezien vanuit deze relatie tussen beide concepten reflecteren op actuele discussies over nationale identiteit, etnisch profileren, culturele verweren en multicultureel politiewerk. • Ze kunnen de relatie beschrijven tussen multiculturalisme, burgerschap en integratie en hierbij reflecteren op de rol van het recht. • Ze kunnen aan de hand van het rechtspluralistisch perspectief reflecteren culturele conflicten/uitdagingen die binnen een multiculturele samenleving tot uiting kunnen komen. Hierbij kunnen studenten een aantal concrete voorbeelden van dergelijke conflicten/uitdagingen noemen. • Ze kunnen een goed onderbouwd betoog schrijven over een actueel vraagstuk binnen/uitdaging van de multiculturele samenleving waarbij naast juridische bronnen ook uitdrukkelijk gebruik wordt gemaakt van empirische of breder sociaalwetenschappelijke bronnen.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	6 hoorcolleges van 2 uur en 4 werkgroepen van 2 uur, afsluitend tentamen (60%), vier werkgroepopdrachten (40%), presentatie: voldoende/onvoldoende
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Leiden
Niveau	Bachelor Honours College Law
Titel van het vak	<u>Onderzoek naar Recht in de samenleving. Sociaal-wetenschappelijk onderzoek naar het recht.</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof.mr.dr. M.A.H. van der Woude , Dr.mr. D.A.M. Chevalier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Welke rol(len) heeft het recht eigenlijk in de samenleving? En hoe komen we er eigenlijk achter of het recht doet wat het zegt te doen of wat het zou moeten doen? In dit interdisciplinaire honours college law vak zullen we door de lens van de rechtssociologie kijken naar het recht en aan de hand van (inter)nationale literatuur gaan kijken hoe we het functioneren van het recht binnen de samenleving kunnen onderzoeken. Hoe kunnen we zeker weten dat, of ervoor zorgen dat, mensen zich inderdaad aan de wet houden? Wat weten we eigenlijk over de effecten van strafoplegging? Hoe

	kan het dat sommige mensen wel de weg naar de rechter bewandelen en anderen ervoor kiezen om dit niet te doen? In welke mate draagt de wet bij aan meer (on)gelijkheid? Deze en andere vragen zullen in dit vak aan de orde komen. Dit betekent dat er binnen dit vak aandacht zal worden besteed aan onderzoeksmethoden, zowel door nauwkeurig te kijken hoe binnen- en buitenlandse onderzoekers het functioneren van het recht binnen de samenleving hebben onderzocht, maar ook door zelf bekend te raken en te oefenen met een aantal veelgebruikte juridische en empirische onderzoeksmethoden. Dit vak is hiermee een instapvereiste voor het HC Law vak 'Student-assistent onderzoek' in het derde jaar van HC Law. Dit vak heeft als doel om honours college law studenten bekend te maken met de verschillende manieren waarop er met behulp van empirische onderzoeksmethoden onderzoek kan worden gedaan naar de werking van het recht in de samenleving alsook welke theoretische kaders daarbij tot belangrijke richtinggevende of te toetsen inzichten kunnen leiden. <i>Na afronding van het vak:</i> • Zijn studenten bekend met de empirische cyclus van het doen van onderzoek • Zijn studenten bekend met verschillende methoden van empirisch onderzoek die kunnen worden gebruikt bij het onderzoeken van vraagstukken inzake het recht in actie • Kunnen studenten een onderzoeksvraag opstellen op het terrein van het recht in actie • Zijn studenten bekend met verschillende theoretische inzichten rondom het recht in actie • Kunnen studenten een basaal onderzoeksvoorstel schrijven.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Gebonden keuzevak binnen Honours College Law
Aantal studenten	Max. 22 studenten
Onderwijsvorm	Het vak bestaat uit 7 interactieve seminars van 3 uur. Tijdens het seminar zal een onderzoeker werkzaam binnen de faculteit Rechtsgeleerdheid vertellen over zijn of haar onderzoek naar het recht in actie en zal, daaraan gekoppeld, een deeltje theorie worden besproken aan de hand van (1) kernpublicatie op het terrein van onderzoek naar Recht en Samenleving en zal er (2) een stukje methodologie worden besproken aansluitend bij het centraal staande onderzoek. Studenten zullen tijdens de collegereeks een aantal opdrachten moeten uitvoeren die gezamenlijk voor 30% meetellen voor het eindcijfer. De andere 70% van het eindcijfer zal bestaan uit het schrijven van een onderzoeksvoorstel.
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Faculteit	Leiden
Niveau	Bachelor Honours College Law
Titel vak	<u>Ethical and Legal Issues in Pricing Management</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. dr. J.I. van der Rest
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This course is all about pricing decision-making. You will learn about the latest trends in pricing management, why psychological pricing is popular, and how companies increasingly seek new forms of indirect price discrimination. You will also analyze and evaluate classical deceptive pricing litigation (e.g., high-low deceptive pricing, bait and switch schemes) as well as 'soft law Reclame Code Commissie cases' (e.g., BTW actie MediaMarkt). In doing so, you will reflect upon the business ethics of pricing. As a special case, you will focus on the issue of law firm pricing. You will investigate why and how legal pricing is changing, and whether, for example, hourly billing can be perceived as unethical. 1. To summarize the main trends in pricing management; 2. To identify psychological and discriminatory pricing practices in a real-world business

	context; 3. To evaluate deceptive pricing practices and appraise ethical pricing concerns; 4. To demonstrate how value pricing will change legal pricing.
Belasting ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Honours College Law
Aantal studenten	Minimaal 12 en maximaal 22 studenten
Onderwijsvorm	You will have five weeks of classes. All classes will be interactive. In a workshop mode of teaching there will be theory explanations and exercises, presentations, and real-world case discussions. You will participate in a fieldwork study and carry out a part of the reporting.
Voorgeschreven literatuur	Literatuur beschikbaar gesteld via Blackboard
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS. Studenten zullen worden gevraagd zelf een empirisch onderzoek te verrichten. Het is een vak dat niet primair op de methoden gericht is, maar methoden komen hierbij wel aan bod.

6.2 UNIVERSITEIT UTRECHT

6.2.1 TABELLEN PHD

Universiteit	Universiteit Utrecht
Niveau	PhD-opleiding
Titel van het vak	Introduction to Research Methods & Techniques
Naam docent(en) of contactpersoon	Daan van Uhm, Damián Zaitch, Elaine Mak, Hilke Grootelaar, Jessy Emaus, Marc Simon Thomas, Renée Kool.
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	In the last decade the role of empirical legal research has increased significantly. This course is designed for PhD candidates in law to explore the 'landscape' of empirical research. The course 'Introduction to Research Methods & Techniques' consists of seven seminars by lecturers from multiple scientific disciplines (e.g. sociology; anthropology; criminology and law). During the meetings attention is paid to various empirical methods of qualitative and quantitative research and assignments are applied each week. It will be taught how to set up empirical research and how to identify the strengths and weaknesses of your research. Preparation by reading the literature prescribed and executing the assignments is obligatory. The following aspects are discussed (among others): empirical research and the law, methodological justification, validity and reliability, statistical significance, ethical issues and triangulation. The collection, description and the analysis of data will be discussed, as well as the principles of qualitative and quantitative research methods, such as conducting an open interview and statistical analysis. The participant is expected to critically assess research results at the end of the course. Aims: • exploration of the most important empirical research methods and techniques which could be employed in research projects • basic skills from quantitative research, in particular collecting data and performing quantitative analyses • basic skills from qualitative research, in particular open interviews and qualitative observation • critically reflecting upon various empirical research methods.
Belasting in ECTS	Geen ECTS toegekend
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor promovendi aan het Utrechtse departement Rechtsgeleerdheid
Aantal studenten	Circa 15
Onderwijsvorm	Seminars (7x 1 uur en 45 minuten)
Voorgescreven literatuur	Boek Lawless, Robbenolt, Ulen (<i>Empirical methods in law</i> , 2010), acht artikelen, twee stukken van VSNU en KNAW.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een vak voor promovendi dat specifiek gericht is op empirische onderzoeksmethodologie. De studenten worden onderwezen in verschillende onderzoeksmethoden, zowel kwantitatief als kwalitatief. In de bijeenkomsten oefenen ze met de toepassing daarvan. Binnen dit vak is aandacht voor de actieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden. Het vak wordt gecoördineerd door een universitair docent Criminologie die ervaring heeft met het verrichten van dergelijk empirisch onderzoek, zowel kwantitatief als kwalitatief. Andere docenten in deze cursus zijn rechtssocioloog of jurist met ervaring met kwalitatief onderzoek. De doelen zijn om de belangrijkste empirische onderzoeksmethoden en -technieken te verkennen, het bijbrengen van de basisvaardigheden van kwantitatief (in het bijzonder het verzamelen van data en het uitvoeren van kwantitatieve analyses daarop) en kwalitatief (in het bijzonder open interviews en kwalitatieve observatie) onderzoek en het kritisch reflecteren op verschillende empirische onderzoeksmethoden. Er vindt geen eindtoetsing plaats. Voor de bijeenkomsten moeten opdrachten worden voorbereid. Deze worden niet beoordeeld, maar dienen volgens de cursusomschrijving als: 'a vehicle to explicate the items discussed on a level of application and thus provide a basis for a collegial comparison and debate.' Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

6.2.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Universiteit Utrecht
Niveau	Master (onderzoeksmaster Legal Research)
Titel van het vak	Methodology III: External Perspective
Naam docent(en) of contactpersoon	Philip Langbroek
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	After this course: • students have knowledge of different external research approaches of law and their methodological issues (sociological and other external normative approaches of philosophy of law and of politics). • students are able to discern those external research approaches of law from internal approaches of law, and know how they relate to those internal approaches. • students are able to identify the differences between legal and empirical research, and know the differences between qualitative and quantitative research. • students are able to design a research by using a qualitative (empirical) approach, possibly but not necessarily integrated with internal legal research questions or in other approaches of legal research. • students are able to design a research by combining internal legal research question with an external approach of legal problems, while explicitly addressing methodological issues. • students have developed some sensitivity for ethics and integrity issues for researchers. In this course we will focus on how to develop a research design with a methodology that fits the kind of questions you want to answer. In the Methodology I and II courses, you have considered legal traditions and the use of sources for legal research and comparative work. In this course you will learn the basics of qualitative empirical legal research, and you will learn how to deal with quantitative empirical research reports for legal research. We will do exercises with the reconstruction of qualitative (and quantitative) empirical research designs, you will develop a legal evaluation research design and finally, you will develop a research that fits one of your LRM research projects while using an external perspective. Here you are free to choose a relevant research subject of your liking. This course will help you find research outcomes that are scientifically defensible from (qualitative or quantitative) empirical research perspectives. We will also do some exercises with ethical issues for researchers. Please note we cannot offer all possible external approaches (e.g. forensics or literature or linguistics) during this course.
Belasting in ECTS	7,5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor studenten van de Legal Research Master. Enkel toegankelijk voor studenten van die master.
Aantal studenten	Afhankelijk van het aantal geselecteerde studenten van deze selectieve master. Veelal rond de 15.
Onderwijsvorm	Seminars
Voorgeschreven literatuur	Twee boeken zijn verplicht voorgeschreven: J.A. Maxwell, <i>Qualitative Research Design, an interactive approach</i> , Sage Publications, London, 2012 en L. M. O'Dwyer, James A. Bernauer, <i>Quantitative Research for the Qualitative Researcher</i> , Sage 2014. Daarnaast wordt door middel van handouts en op de digitale omgeving meer literatuur voorgeschreven.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een vak specifiek voor studenten van de onderzoeksmaster en onderdeel van een viertal methodologievakken. Het eerste daarvan gaat over klassiek-juridisch onderzoek en het tweede over rechtsvergelijkend onderzoek. In dit derde vak wordt studenten de basiselementen van kwalitatief empirisch onderzoek geleerd, en wordt onderwezen hoe (binnen de context van juridisch onderzoek) om te gaan met resultaten uit kwantitatief onderzoek. In het vierde vak gaat het om 'Law as an academic discipline, science and humanities'. In het kader van deze onderzoeksmaster doen studenten twee onderzoeksprojecten waarvoor zij

	studiepunten ontvangen. In een van die onderzoeksprojecten dient de student een externe onderzoeksmethodologie (althans: een 'extern perspectief') te hanteren. Studenten worden gestimuleerd om dit methodologievak te gebruiken om een onderzoeksopzet voor dat onderzoeksproject op te zetten. Zie hieronder het vak 'Research Project III (RGMURWOM11). Studenten krijgen in dit vak een introductie op en basiskennis van het doen van empirisch onderzoek. Voor wat betreft het kwantitatief onderzoek gaat het dan om basale statistiek met behulp van Excel en SPSS. Voor wat betreft het kwalitatief onderzoek oefenen zij zelf met interviewtechniek, door zelf een interview af te nemen en daar een verslag van te schrijven. Gedurende het vak lezen studenten twee onderzoeksverslagen waarin gebruik is gemaakt van kwalitatief empirisch onderzoek, twee verslagen van kwantitatief onderzoek en twee verslagen van klassiek juridisch onderzoek. Van deze verslagen (bijv. in de vorm van artikelen) dienen zij de gehanteerde methodologie te reconstrueren en daarop te reflecteren. De studenten maken verschillende opdrachten voorafgaand aan en gedurende de seminars (zie onder 'korte eigen omschrijving'). Ook dienen zij een presentatie te houden. Daarnaast moeten studenten een expert uit hun onderzoeksveld interviewen. Van dat interview moeten ze een verslag schrijven, waarin zowel wordt beschreven wat is gezegd, als een evaluatie van het interview wordt gegeven. De eindtoetsing van het vak bestaat uit het ontwerpen van een onderzoeksvoorstel. De beoordeling daarvan telt voor 100% van het eindcijfer van het vak. In dit onderzoeksvoorstel moeten zij klassiek juridisch onderzoek combineren met een 'extern perspectief'. Het lijkt er dus op dat zowel passief als actief empirisch onderzoek onderdeel daarvan kan zijn. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.
--	--

Universiteit	Universiteit Utrecht
Niveau	Master (onderzoeksmaster Legal Research)
Titel van het vak	Research Project II
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof.mr. Janneke Gerards
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	After this course: - the student is able to successfully integrate the methodological requirements of an external perspective in legal research. - the student is able to formulate a clear research question involving such an external perspective. - the student is able to structure and carry out research in order to answer the research question. - the student is able to present the outcome of his research in a clear and structured way in a paper or other written form. - the student is aware of and complies with the requirements of scientific integrity as laid down in the Netherlands Code of Conduct for Research 2018. This is one of two research projects which have to be done by research students. This research project should be linked to the insights derived from the courses Methodology III: 'External perspective' or Methodology IV: Law as an Academic Discipline. The research project has to show the student can successfully integrate the methodological perspectives and requirements central to these courses in legal research. The research project is carried out under the supervision of a professor, an associate professor or an experienced assistant professor or postdoc. The topic can be devised at the student's initiative and the supervisor can be approached by the student. To develop a research project, the student will consult with the supervisor he/she has found, to formulate a research question which will then be further elaborated. Senior researchers connected with the research programmes may also suggest topics for research, a list of which will be made available during the annual research project meeting.

	As a research project, normally a paper is written (indicatively 10,000-15,000 words (20 to 25 pages)), but different forms are possible. For further information, the LRM information guide can be consulted. The LRM information guide also contains more information about the choice of language and the writing process.
Belasting in ECTS	7,5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor studenten van de Legal Research Master. Enkel toegankelijk voor studenten van die master.
Aantal studenten	Afhankelijk van het aantal geselecteerde studenten van deze selectieve master. Veelal rond de 15.
Onderwijsvorm	Geen. Wel is er begeleiding door een hoogleraar, UHD of ervaren UD of postdoc.
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een van de twee onderzoeksprojecten die studenten van de Legal Research Master moeten voltooien. Voor dit onderzoeksproject moet een 'extern perspectief' worden gebruikt. Het onderzoeksproject houdt daarom verband met de (Legal Research Master)vakken Methodology III: 'External perspective' en Methodology IV: Law as an Academic Discipline. In dit vak gaat het aldus om het daadwerkelijk zelfstandig uitvoeren van onderzoek. Het is daarbij mogelijk maar niet verplicht dat studenten leren over het uitvoeren van empirisch-juridisch onderzoek. De studenten formuleren een onderzoeksvraag en voeren onderzoek uit om die vraag te beantwoorden. Het onderzoek leidt veelal tot een paper, maar andere vormen van onderzoeks-output (zoals een onderzoeksvoorstel) zijn ook mogelijk. ELS is daarbij mogelijk, maar niet altijd een onderdeel van de toetsing van de cursus. Studenten moeten een 'extern perspectief' kiezen voor dit onderzoeksproject. Dat kan behalve empirisch, ook rechtsfilosofisch, rechtshistorisch, rechtssociologisch of anderszins niet puur juridisch zijn. Studenten verrichten hun onderzoek in het kader van deze onderzoeksprojecten onder begeleiding van een ervaren docent en met een tweede lezer. Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Utrecht
Niveau	Master (master Law and Economics)
Titel van het vak	<u>Methodologies of Law and Economics</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. T.R. Rezaei Khavas
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Learning objectives After this course, the student is able to: • Understand the fundamental differences of a legal and economic perspective on the problem of social organisation; • Identify the added value of both an integrated law and economic approach to the problem of social organisation; • Apply elementary statistical techniques to existing datasets and to make statistical inferences; • Understand basic theories and methods of legal and economic research; • Define an interdisciplinary law & economics research question with respect to a societal problem. The course 'methodologies of Law and Economics' begins with a series of three workshops that are concerned with the actual methodologies that are employed within legal and economic approaches and develop specific methodological skills. Students will be able to immediately utilise these skills in the other courses during this term. During working seminars the students will become acquainted with fundamentals of applied research methods, including the structural elements of setting up economic experiments. Law students will be introduced to methods in economic analysis and research (will be taught basic game theory, statistical techniques, experimental design) to carry out empirical research. Economics students will be introduced to methods in legal analysis and research (reading and understanding case law, basic legal assessments and argumentation, advocacy). The second part of the course consists of a series of 'foundational' sessions that introduce the

	students to fundamental legal and economic perspectives on the problem of social economic organisation (governance). The purpose of these sessions is to both highlight the potentially deep differences between a legal and an economic perspective and identify how and where a joint legal and economic perspective may be of added value. To do so we will (re)visit some of the fundamental legal and economic approaches and juxtapose the approaches in interactive sessions with the students. Eventually, students will be challenged to develop an interdisciplinary research question that integrates a legal and economic perspective on current governance challenges.
Belasting in ECTS	7,5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak in de master Law and Economics. Het vak staat alleen open voor studenten van deze master.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en werkgroepen, tentamen en paper, beide 50%.
Voorgeschreven literatuur	Op de digitale leeromgeving geplaatst
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een methodologievak in de master Law and Economics, waarin studenten leren statistiek toe te passen, maar ook kritisch te reflecteren op (economisch) onderzoek. Zo leren rechtenstudenten de basis van 'game theory', statistisch onderzoek en 'experimental design'. Op die manier leren zij zelf empirisch onderzoek te verrichten. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

6.2.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Universiteit Utrecht
Niveau	Bachelor, jaar 1
Titel van het vak	Perspectieven op recht
Naam docent(en) of contactpersoon	Jacobien van Dorp, Jeroen Kiewiet, Mi-Sue Akkerman, Thomas Dammingh, Thijs van Duffelen, Roy Heesakkers, Manon Julicher, Nanda Oudejans, Thomas Riesthuis en Vincent Seminck.
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Na afloop van de cursus: 1. Kennis, begrip en inzicht - heeft de student kennis en begrip van en inzicht verkregen in de belangrijkste kenmerken van, onderlinge verschillen tussen en vragen die behoren tot de vijf verschillende perspectieven op recht die in dit vak worden onderscheiden: het rechtsfilosofische, rechtstheoretische, rechtssociologische, rechtshistorische en rechtsvergelijkende perspectief. - heeft de student kennis en begrip van en inzicht verkregen in de dilemma's die inherent zijn aan realisering van gelijkheid en/of samenhangen met het concept van vrijheid. - heeft de student kennis en begrip van en inzicht verkregen in verschillende juridische uitwerkingen van gelijkheid. 2. Contextuele inbedding - In aanvulling op de leerdoelen die hierboven zijn genoemd en die een contextuele component kennen: na afloop van de cursus heeft de student kennis van en inzicht verkregen in actuele en historische maatschappelijke ontwikkelingen en discussies die met de kernwaarde van gelijkheid te maken hebben. 3. Academische en onderzoeksvaardigheden (niveau 2) - is de student in staat om zowel normatieve, conceptuele, empirische alsook rechtsinterpretatieve vragen te onderscheiden en te formuleren bij de bestudering van spanningen tussen gelijkheid en vrijheid vanuit deze vijf verschillende perspectieven. - heeft de student het vermogen ontwikkeld tot kritische reflectie op het concept van gelijkheid en de spanning met andere fundamentele kernwaarden van moderne

	samenlevingen, zoals vrijheid, door vragen te leren stellen vanuit andere perspectieven dan het juridische. - is de student in staat om wetenschappelijke informatie te vergaren, te waarderen, te verwerken en te ordenen. - beschikt de student over algemene academische analytische vaardigheden. - heeft de student geoefend met argumentatievaardigheden. - heeft de student geoefend met communicatievaardigheden. - heeft de student kennigemaakt met reflectieve en professionele vaardigheden. - kan de student een onderzoeksvraag formuleren. - kan de student geschikte onderzoeksmethoden kiezen. - kan de student op een gestructureerde en consistente manier verslag doen van literatuur- en jurisprudentieonderzoek. - is de student in staat om taal, stijl en afwerking te gebruiken die voldoet aan de wetenschappelijke conventies. Het vak Perspectieven op recht onderzoekt de spanningen tussen gelijkheid en vrijheid vanuit verschillende rechtswetenschappelijke perspectieven. Het vak sluit aan bij het vak Grondslagen van recht uit periode 1. Gelijkheid als concept wordt in de cursus Perspectieven op recht vanuit vijf verschillende perspectieven bestudeerd: het rechtsfilosofische, rechtstheoretische, rechtssociologische, rechtshistorische en rechtsvergelijkende perspectief. Aangezien vanuit elk perspectief typische, dat wil zeggen typisch bij dat perspectief behorende vragen worden gesteld, betekent dit dat elke week nieuwe, andere vragen aan de orde komen over de casussen die we bestuderen. We zullen daarbij normatieve, conceptuele, empirische en rechtsinterpretatieve vragen onderscheiden. Uiteraard besteden we in de cursus ook aandacht aan het positieve gelijkebehandelingsrecht en de wisselwerking tussen theorie en praktijk. Aan het einde van de cursus zal inzicht zijn verkregen in recht als normatief, theoretisch, empirisch en historisch fenomeen.
Belasting in ECTS	7,5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht
Aantal studenten	Alle eerstejaars rechtenstudenten: veelal zo rond de 600
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en werkgroepen. Daarnaast wordt ook een videocollege aangeboden en is er een leesgroep waarin studenten elkaars werk lezen en beoordelen. Paper en presentatie (40%), presentatie (10%) en schriftelijke toets (50%).
Voorgeschreven literatuur	Voor het empirisch deel van de cursus relevant: J. Tigchelaar, <i>Grondslagen van het recht. Vaardigheden</i>, Den Haag: Boom juridisch 2015; J.B.M. Vranken, <i>Mr. C. Asser's Handleiding tot de beoefening van het Nederlands Burgerlijk Recht. Algemeen Deel ***. Een vervolg</i>, Deventer: Kluwer 2005; T. Derksen, <i>De ware toedracht. Praktische wetenschapsfilosofie voor waarheidszoekers</i>, Leusden: ISVW 2014.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een verplicht vak in het bachelorcurriculum Rechtsgeleerdheid dat niet enkel is gericht op onderzoeksmethoden. Wel wordt in deze cursus aandacht besteed aan het recht als (o.a.) empirisch fenomeen. Daarom wordt telkens onderzocht of juridische vragen normatief, conceptueel, empirisch of rechtsinterpretatief van aard zijn. Dit zijn de vijf perspectieven op recht die worden onderscheiden (NB aan de UU is hiervoor een zogenoemde 'landkaartje' van juridische vragen opgesteld waarin uitleg wordt gegeven aan deze perspectieven). Daarom is een van de doelen van dit vak om studenten bekend te maken met het feit dat er zoiets is als empirisch-juridisch onderzoek. Gedurende drie weken wordt stilgestaan bij de empirische grondslagen van het (privaat- en straf)recht. Een van de daarbij behandelde aspecten daarbij is dat empirische kennis niet altijd voorhanden is. De vraag is dan hoe met een dergelijk gebrek moet

	worden omgegaan. Dit speelt bijvoorbeeld bij de strafrechtelijke waarheidsvinding. Hoewel dit vak studenten niet leert hoe zelf empirisch onderzoek te verrichten, is er uitdrukkelijk wel aandacht voor de empirische grondslagen van het recht. Gezien het verplichte karakter van dit vak, wordt die kennis dus aan alle Utrechtse rechtenstudenten onderwezen. Binnen met name één van deze drie thema's die in dit vak aan bod komen, worden de empirische grondslagen van het recht verkend. Er is daarbij enige aandacht voor de methodologie van empirisch onderzoek. Het vak lijkt daarom bij te dragen aan passieve beheersing van ELS.
--	---

Universiteit	Universiteit Utrecht
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	Rechtssociologie
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr.mr. Marc Simon Thomas
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Na afloop van de cursus: • begrijpt de student de plek van het recht in het bredere geheel van de samenleving, zoals: dat recht maar een van de factoren is die invloed heeft op gedrag, • dat de idee dat de samenleving m.b.v. recht 'gestuurd' kan worden enige relativisering behoeft; • heeft de student kennismemaakt met een sociaalwetenschappelijke bestudering van conflicten, en heeft de student kennis opgedaan van: - Alternatieve vormen van conflictoplossing (ADR), zoals mediation - Maatschappelijk effectieve rechtspraak (MER) • kent de student enkele belangrijke concepten en theorieën van de hedendaagse rechtssociologie, waaronder: - de verhouding tussen recht en legitimiteit van de staat/overheid/autoriteiten, - de verhouding tussen recht en macht, - de verhouding tussen recht en sociale cohesie in de samenleving, - het werk van de 'wegbereiders' van de rechtssociologie, Marx, Weber en Durkheim; • heeft de student kennismemaakt met sociaalwetenschappelijke onderzoeksmethoden; • heeft de student kennismemaakt met actueel Nederlands rechtssociologisch onderzoek en de resultaten daarvan. Na afloop van de cursus heeft de student inzicht in de wisselwerking tussen recht en samenleving, namelijk: • enerzijds de invloed van recht op de samenleving (de sociale werking van het recht), • anderzijds de invloed van de samenleving op het recht (de sociale genese van het recht), en het verband daartussen; • kent de student het verschil tussen theoretisch rechtssociologisch onderzoek en empirisch rechtssociologisch onderzoek; • is de student in staat om actuele casus vanuit een rechtssociologisch perspectief te begrijpen. Na afloop van de cursus: • is de student in staat om zelfstandig een rechtssociologisch standpunt op een bepaalde casus te formuleren; • heeft de student zijn/haar onderzoeksvaardigheden verder ontwikkeld; • kan de student op basis van een zelfstandig geformuleerde empirische onderzoeksvraag een beargumenteerd rechtssociologisch antwoord geven; • kan de student op gestructureerde wijze schriftelijk verslag doen van verkennend sociaalwetenschappelijk onderzoek;

- heeft de student kennisgemaakt met het afnemen van interviews;
- heeft de student geoefend met communicatievaardigheden (tijdens interviews en bij de paperpresentatie);

Rechtssociologie onderzoekt de relaties tussen het recht en het gedrag van mensen in bepaalde groepen, instituties en categorieën in de samenleving. Wat ook wel gezegd wordt, rechtssociologie onderzoekt de 'sociale werkelijkheid van het recht'. Met de bestudering van die feitelijk functionering van het recht onderscheidt rechtssociologie zich van overige rechtswetenschappelijke disciplines, die veelal zijn gericht op de normatieve gelding van het recht (law in the books). Rechtsociologie betreft de wisselwerking tussen recht en samenleving, oftewel: law in action.

De cursus stelt, en geeft antwoord op, empirische vragen – telkens vanuit een theoretische inbedding. In de rechtsociologie zijn grofweg drie kernvragen te onderscheiden en die staan dan ook centraal in deze cursus: 1) Hoe kunnen we de verhouding tussen recht en legitimiteit van de staat/overheid/autoriteiten begrijpen? Denk daarbij aan vraagstukken die het vertrouwen van de burger de rechtspraak betreffen. 2) Hoe kunnen we de verhouding tussen recht en macht begrijpen? Dit betreft vragen over toegang tot het recht en over winnaars en verliezers in het recht. Of over het verschil tussen formele en materiele gelijkheid in procedures. En 3) Hoe kunnen we de verhouding tussen recht enerzijds en sociale cohesie of solidariteit in de samenleving anderzijds begrijpen? Recht wordt, in deze cursus, dus telkens gecontextualiseerd, oftewel in het bredere geheel van de samenleving geplaatst. In de cursus wordt ook met een sociaalwetenschappelijke bril naar conflicten gekeken. Hierbij komen alternatieve vormen van conflictoplossing (ADR) zoals mediation aan bod, maar ook laagdrempelige toegang tot het recht, zoals maatschappelijk effectieve rechtspraak (MER). Tegelijkertijd wordt aandacht besteed aan de methoden en technieken van het doen van empirisch onderzoek, zoals enquêtes, interviews en observaties.

Daarnaast besteden we in de colleges aandacht aan onderzoeksvaardigheden die van pas komen bij het schrijven van de verplichte paper (zoals het doen van interviews) en worden documentaires getoond over de verhouding tussen recht en samenleving. In de werkgroepen worden aanvullende en verdiepende teksten over de drie kernvragen behandeld. Tijdens de werkgroepen wordt ook gewerkt aan het schrijven van de paper en het verzamelen van daartoe benodigde data (middels interviews).

Wetenschappelijke context

Deze keuzecursus biedt (in vervolg op een globale eerste kennismaking tijdens het eerstejaars cursus Perspectieven op Recht) een verdere kennismaking met de rechtsociologie en daarmee met een empirisch-juridisch perspectief op recht. Het betreft een van de mogelijke vormen van een multidisciplinaire (sociologie, filosofie, sociaal psychologie, etc.) insteek van het recht, waarbij specifiek in deze keuzecursus kennis vanuit de sociologie wordt toegepast op de studie van het positieve recht.

Het gaat in deze cursus nadrukkelijk niet om rechtsinterpretatieve vragen, maar om empirische vragen. Om empirische vragen te kunnen beantwoorden zijn verschillende onderzoeksmethoden voorhanden. Binnen de rechtsociologie doet men zowel kwantitatief als kwalitatief empirisch onderzoek; kwantitatief = grootschalig, voornamelijk cijfermatig onderzoek, zoals enquêtes en archiefonderzoek, kwalitatief = observaties, interviews, etc. Het onderscheid daartussen komt in deze keuzecursus ook uitgebreid aan de orde.

- Onderzoeksmethoden

De studenten maken kennis met kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden en zijn in staat om naast literatuurstudie ook interviews toe te passen bij het vergaren van data (die vervolgens weer nodig zijn om de paper te kunnen schrijven).

Belasting in ECTS	7,5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	Afhankelijk van het aantal aanmeldingen. Veelal zo'n 35 studenten.
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en werkgroepen
Voorgeschreven literatuur	De literatuur is opgenomen in een reader.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een keuzevak rechtssociologie in de bachelor, waarin (o.a.) aandacht wordt besteed aan empirische onderzoeksmethoden en studenten ook beperkt zelf empirisch onderzoek uitvoeren, door twee interviews af te nemen. De studenten worden tijdens een hoorcollege onderwezen over de onderzoeksmethode van interviews: welke typen bestaan er, welk type vragen kunnen worden gesteld et cetera. Ook krijgen zij een korte introductie op typen empirische onderzoeksmethoden (in de rechtssociologie) en lezen zij literatuur over bepaalde onderzoeksmethoden (o.a. over afnemen van een interview). Het eindcijfer van dit vak wordt bepaald door een deeltaets (30%) en een eindtoets (70%). De deeltaets bestaat uit een schriftelijk paper die studenten alleen of in tweetallen schrijven. Voor deze paper kunnen studenten kiezen uit drie thema's (recht en legitimiteit; recht en macht; recht en sociale cohesie). Hiervoor moeten zij twee interviews (van ongeveer een uur) afnemen. De resultaten van die interviews moeten worden verwerkt in de paper. Zodoende heeft deze deeltaets een empirische component en vormt ELS dus onderdeel van de toetsing van deze cursus. Het tentamen bestaat uit vier open vragen over de voorgeschreven cursusstof. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit Utrecht
Niveau	Bachelor
Titel van het vak	<u>Criminologisch onderzoek voor juristen</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	T.J. Jeursen en dr. Damian Zaitch
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Na afloop van de cursus: • heeft de student kennis van en inzicht in de meest gebruikte methoden en technieken van kwantitatief criminologisch onderzoek, met name van het programma SPSS. • heeft de student kennis van en inzicht in de meest gebruikte methoden en technieken van kwalitatief criminologisch onderzoek, met name interview en observatie. • heeft de student basisvaardigheden opgedaan van kwantitatief onderzoek, zoals het uitvoeren van een statistische analyse. • heeft de student basisvaardigheden opgedaan van kwalitatief onderzoek, zoals het houden van een interview of observatie. • kan de student verschillende methoden van criminologisch onderzoek kritisch evalueren en daarover rapporteren. De cursus is bedoeld voor studenten zonder kwantitatieve achtergrond, in het bijzonder vaardigheden met betrekking tot SPSS. Tijdens deze cursus wordt aandacht besteed aan verschillende methoden van kwantitatief en kwalitatief onderzoek in de criminologie. Het accent ligt op het toepassen van specifieke kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden om criminaliteit te bestuderen. De studenten leren een criminologisch onderzoek op te zetten en uit te voeren. Hierbij worden zaken als onderzoeksonderwerp, dataverzameling en data-analyse behandeld. Zowel het beschrijven van data als het toetsen van samenhang tussen variabelen met behulp van statistisch analyseprogramma SPSS komen aan de orde. Eveneens zal kennis worden gemaakt met de beginselen van kwalitatieve onderzoeksmethoden, zoals het houden van een open interview en observatie. Er wordt verwacht dat studenten theoretische kennis van criminologie toepassen in het onderzoek. Naast het uitvoeren van een statistische analyse en het toepassen van een kwalitatieve onderzoeksmethode wordt de student geacht aan het eind van de cursus onderzoeksresultaten kritisch te kunnen beoordelen en in context te plaatsen.

	De studenten worden onderverdeeld in groepjes van 2 personen. Elk groepje zal een onderzoek uitvoeren waarbij kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksvaardigheden worden toegepast. In de werkgroepen worden de onderzoeksvaardigheden ontwikkeld en de stof behandeld. De cursus wordt afgesloten met een schriftelijk tentamen. Aanbevolen wordt om de cursus te volgen met voorkennis uit de cursussen 'Inleiding criminologie' en 'Verdieping criminologie'.
Belasting in ECTS	7,5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak, onderdeel van de minor criminologie. Die minor kan worden gevolgd door studenten Rechtsgeleerdheid en studenten van de Faculteit Sociale Wetenschappen. Deze cursus staat alleen open voor studenten Rechtsgeleerdheid.
Aantal studenten	Ongeveer 50 per jaar (tevens de maximumcapaciteit van dit vak)
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en werkcolleges. In beginsel is er een plenaire bijeenkomst per week.
Voorgeschreven literatuur	Bijleveld, C.C.J.H. (2015) <i>Methoden en Technieken van Onderzoek in de Criminologie</i> . Den Haag: Boom Juridische Uitgevers en artikelen die worden geplaatst op de webomgeving van het vak.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een keuzevak over criminologisch onderzoek dat kan worden gevolgd door (alleen) rechtenstudenten. Onderdeel van de minor criminologie. Het vak onderwijst studenten in de methoden van criminologisch onderzoek, zowel kwantitatief als kwalitatief. De focus ligt in het vak daarom op 'mixed-methods'. Daarbij wordt van studenten verwacht dat ze zelf onderzoek verrichten. Daar worden zij ook op getoetst. Studenten schrijven een paper, dat telt voor 40%. Beoordeling daarvan: studenten passen interview- en observatietechnieken en SPSS-vaardigheden toe in een te verrichten onderzoek. Tijdens de werkcolleges wordt met de studenten gesproken over hun plannen en de docent volgt/begeleidt het onderzoeksproces van probleemstelling tot rapporteren. In principe wordt per groepje een cijfer gegeven, de docent kan eventueel gedifferentieerde cijfers geven binnen een groep als er aanzienlijke verschillen in kwaliteit zijn m.b.t. de door de studenten geproduceerde onderdelen. Daarnaast is er een schriftelijk tentamen dat voor 60% van het eindcijfer telt. Uit de cursusomschrijving: Naast het uitvoeren van een statistische analyse en het toepassen van een kwalitatieve onderzoeksmethode wordt de student geacht aan het eind van de cursus onderzoeksresultaten kritisch te kunnen beoordelen en in context te plaatsen. In de hoor- en werkcolleges van het vak wordt het onderzoeksproces behandeld door de docent. Tevens worden studenten indien mogelijk individueel begeleid bij hun conceptuele en methodologische vraagstukken. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

6.3 UNIVERSITEIT GRONINGEN

6.3.1 TABELLEN PHD

De bijeenkomsten worden afhankelijk van keuze en wens van de promovendus ingericht (*tailor made*). Er worden start-up groups gehouden, bijvoorbeeld een PhD-lunch om de kennisbehoefte van promovendi te inventariseren. Er vinden ook masterclasses plaats. Wensen promovendi meer uitleg te krijgen over surveytechnieken, dan wordt dat aangeboden. De researchmastervakken met empirische inhoud mogen door promovendi gevolgd worden en draaien om het geven van feedback. In de Winter School Graduate School of Law worden drie ELS-vakken aangeboden die bijdragen aan passieve en actieve beheersing van ELS, zie de volgende drie tabellen.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	PhD - Winter School Graduate School of Law
Titel van het vak	Interview Techniques
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. dr. M.L.M. Hertogh, mr. dr. A. Tollenaar
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The course provides an introduction to the basic theoretical, methodological and practical concerns of qualitative interviewing. The course takes participants through general principles and processes of conducting semi-structured interviews, analyzing interview transcripts and managing interview data. Combining theory with live in-class interview exercises, you will learn practical tips and tricks how to prepare an interview protocol; how to conduct an in-depth qualitative interview; and how to apply interview data in your own research. (4 hours)

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	PhD - Winter School Graduate School of Law
Titel van het vak	Quantitative research methods
Naam docent(en) of contactpersoon	mr. dr. A. Tollenaar, L.M. Bruijn LLM
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The main learning goal of this course is to give information about the basic concepts that are used in quantitative research. To achieve this goal we will address some basic statistical and data analysis methods. After this course the student has an understanding of these concepts, is capable to read and interpret quantitative research reports and knows potential pitfalls if he/she wishes to apply quantitative research methods him/herself. (4 hours)

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	PhD - Winter School Graduate School of Law
Titel van het vak	Methods of Legal Research
Naam docent(en) of contactpersoon	mr. dr. A. Tollenaar, prof. mr. dr. A.R. Mackor, prof. mr. dr. A.T. Marseille
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The course has been set up as a masterclass (or: seminar) in which one's own dissertation research and interaction with the teachers and other participants are highlighted in an informal setting. The teachers are experienced researchers and will focus on methodological choices and alternatives that can be used to analyze the gathered data. The participants are requested to present their own project and to comment on the research of their fellow PhD students. (6 hours)

6.3.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Master Rechtswetenschappelijk Onderzoek
Titel van het vak	Introduction to Empirical Legal Research
Naam docent(en) of	mr. dr. A. Tollenaar, prof. dr. M.L.M. Hertogh , prof. mr. dr. A.R. Mackor, prof. dr. H.B. Winter

contactpersoon	
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Na dit vak kent de student de mogelijkheden en onmogelijkheden van empirische onderzoeksmethoden in een juridische context. In dit vak staan empirische onderzoeksmethoden centraal, zoals case study research, interviewtechnieken en surveys. Deze methoden worden verkend in een juridische context. Het gebruik van variabelen, operationaliseren, de mogelijkheden en beperkingen van empirische onderzoeksmethoden komen aan de orde. De student leert kritisch denken over empirische onderzoeksmethoden en leert een onderzoeksvoorstel te schrijven.
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak in Research Master Uitsluitend bestemd voor studenten die zijn toegelaten tot de master Rechtswetenschappelijk onderzoek, maar ook promovendi mogen het volgen.
Aantal studenten	Ongeveer 20 studenten per jaar
Onderwijsvorm	Werkgroep (7 x 2 uur per week), paper
Voorgescreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak is collegematig en de werkgroepen zien veelal op kennisoverdracht (van verschillende empirische onderzoeksmethoden, bijvoorbeeld het houden van interviews). Studenten leren kritisch te reflecteren op empirisch onderzoek dat in de werkgroepen aan de orde komt. Studenten schrijven een review/kritische recensie en maken een onderzoeksvoorstel waarop zij gedurende het vak feedback krijgen. (Vervolgens zal in het vak Empirical Legal Research Lab het onderzoeksvoorstel worden uitgevoerd.) Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS, want studenten werken gedurende het vak naar een onderzoeksvoorstel toe.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Master Rechtswetenschappelijk Onderzoek
Titel van het vak	<u>Empirical Legal Research Lab</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	mr. dr. A. Tollenaar, prof. dr. M.L.M. Hertogh, prof. dr. H.B. Winter
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Na afloop van dit vak kent de student de mogelijkheden en de beperkingen van empirische onderzoeksmethoden. De student beheerst een of meer van de volgende technieken: interviewen, surveyonderzoek of contentanalyse en weet hoe de resultaten van empirisch onderzoek moeten worden gerapporteerd. De student voert zelf een empirisch onderzoek uit in zijn eentje of met een groep. Dit onderzoek is gebaseerd op een zelf ontwikkeld onderzoeksvoorstel. De studenten worden individueel (of in hun groep) begeleid door ervaren onderzoekers. Het onderzoek resulteert in een paper dat wordt gepresenteerd voor de andere studenten.
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak in Research Master Alleen toegankelijk voor studenten die zijn toegelaten tot de research master, maar ook promovendi mogen het volgen
Aantal studenten	Ongeveer 20 studenten per jaar
Onderwijsvorm	Werkgroep (7 x 2 uur per week), presentaties, werkstukken
Voorgescreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	In het Research Lab voert de student zijn/haar onderzoeksvoorstel uit. Dit kan zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek betreffen. Studenten wordt aangeraden interviews te houden. In dit vak is de begeleiding individueler en draait het minder om kennisoverdracht. Studenten leren naast het uitvoeren van onderzoek ook hun bevindingen te presenteren. Begeleiders worden gevonden in de vakgroep bestuurskunde, maar ook anderen in de faculteit kunnen de studenten begeleiden (bestuurskundigen, rechtssociologen, criminologen). Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Master Recht en Bestuur afstudeerrichting Juridische Bestuurskunde
Titel van het vak	Seminaar beleidsanalyse
Naam docent(en) of contactpersoon	P. de Winter, MSc.
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Na het volgen van dit vak kunt u het complexe krachtenveld waarin maatschappelijke problemen plaatsvinden in kaart brengen. U krijgt een grondig inzicht in het beleidsproces. Dit leidt tot een actieve beheersing van concepten en theorieën van de beleidswetenschap. Na afloop kunt u (complexe) maatschappelijke vraagstukken zelfstandig analyseren en hier op een duidelijke wijze over te rapporteren. Door de discussies en presentaties tijdens het seminaar leert u helder en beknopt uw standpunten formuleren. De cursisten analyseren een maatschappelijk probleem en de mogelijkheden om het probleem aan te pakken. Op basis van de analyses stellen zij een duidelijk en beargumenteerd advies op. Het eindresultaat is een schriftelijke nota, die wordt verdedigd in een eindgesprek. Tijdens de bijeenkomsten presenteren studenten hun tussentijdse resultaten en discussiëren zij in groepjes over knelpunten en te nemen stappen. Bij de beoordeling tellen zowel het schriftelijk stuk, de verdediging als de presentatie mee. Actieve participatie tijdens het seminaar is vereist.
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Master Recht en Bestuur afstudeerrichting Juridische Bestuurskunde: verplicht Dit vak is alleen toegankelijk voor studenten die zijn toegelaten tot een masteropleiding van de Faculteit Rechtsgeleerdheid.
Aantal studenten	Ca. 20-25
Onderwijsvorm	Seminaar, presentaties, werkstukken
Voorgeschreven literatuur	Elke cursist kiest eigen onderwerp (beleidsthema) en selecteert daarbij passende literatuur
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Studenten leren een beleidsstuk te schrijven, maken hiervoor gebruik van reeds uitgevoerd onderzoek, beoordelen bestaande data en stellen hier kritische vragen over. Studenten werken samen. Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Master Recht en Bestuur afstudeerrichting Juridische Bestuurskunde
Titel van het vak	Scriptie Recht en Bestuur
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. B. Brink
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	De masterscriptie vormt de afsluitende proeve van onderzoeksbekwaamheid van de student. Na afronding van dit onderdeel heeft de studenten aangetoond dat hij in staat is binnen het juridische bestuurswetenschappelijke domein zelfstandig een onderzoeksvraag te formuleren, dit onderzoek uit te voeren, hierover een betoog schriftelijk onder woorden te brengen en te verdedigen.
Belasting in ECTS	18
Verplicht vak of keuzevak	Uitsluitend toegankelijk voor masterstudenten Recht en Bestuur
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Scriptiebegeleiding
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Empirisch onderzoek maakt deel uit van de masterscriptie. Er zal een empirische component in zitten, bijvoorbeeld een enquête. Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Master Nederlands Recht – Strafrecht

	Duale Master – Togamaster Nederlands Recht specialisatie Strafrecht Keuzevak in bacheloropleiding
Titel van het vak	Inleiding criminologie
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. M. Althoff
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Dit vak geeft studenten grondig inzicht in de maatschappelijke invloeden op criminaliteitsvraagstukken en in de ontwikkelingen en grenzen van hieraan verbonden strafrechtelijke reacties. Studenten raken vertrouwd met de verschillende kernthema's van de criminologie. Meer concreet verwerft de student kennis en inzicht met betrekking tot het criminologisch begrippenkader, de empirie van criminaliteit en criminaliteitsbeheersing, de meerwaarde van de criminologie boven monodisciplinaire benaderingen en de beleidsimplicaties van criminologisch onderzoek. Daarnaast leren studenten uitkomsten van criminologisch onderzoek kritisch te beoordelen en criminologische theorieën toe te passen op concrete casus. Het kunnen beoordelen van complexe maatschappelijk relevante vraagstukken op het gebied van criminaliteit en deze kritisch te analyseren staat hierbij centraal. Het bieden van een eerste kennismaking met de verschillende velden en thema's waar de criminologie zich mee bezig houdt. Na het volgen van het vak is de student in staat de volgende velden en onderwerpen binnen de criminologie te benoemen en te beschrijven, mede aan de hand van actuele ontwikkelingen op het terrein van criminaliteit en criminaliteitsbestrijding: • Strafrechtelijke en criminologische vragen: normatief en empirisch denken • Criminologie, politiek en beleid • Het domein van de criminologie • Aard en omvang van criminaliteit • Beeldvorming rond criminaliteit • Verklaringen voor criminaliteit • Slachtofferproblematiek • Reacties op criminaliteit
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht in master Dit vak is als keuzevak alleen toegankelijk voor studenten met een afgeronde juridische WO-propedeuse en voor studenten die zijn toegelaten tot een masteropleiding van de Faculteit Rechtsgeleerdheid. Indien dit vak als keuzevak wordt afgerond tijdens de bacheloropleiding dan kunnen de studiepunten niet meetellen voor een masteropleiding.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcollege, toetsing schriftelijke essayvragen
Voorgescreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Geen uitvoerend element, wel kennisnemen, lezen en analyseren van bestaand criminologisch empirisch onderzoek en kritisch beoordelen van de validiteit ervan. Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Master: keuzevakken juridisch
Titel van het vak	Penologie
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. mr. M.J.F. van der Wolf
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	<i>Leerdoelen:</i> Inzicht geven in de grondslagen en doelen van straffen en maatregelen, het maatschappelijk krachtenveld waarin ze vorm krijgen en de gewenste en ongewenste effecten die ermee worden bereikt. De ontwikkeling en toepassing van sancties wordt mede behandeld vanuit een interdisciplinair en internationaal perspectief. De studenten leren bovendien de wetgeving en praktijk van het penitentiair recht kennen en

	moeten de opgedane kennis zelfstandig kunnen toepassen aan de hand van een schrijfpdracht. Voorts leren ze sociaalwetenschappelijke methoden van onderzoek, waarmee bijvoorbeeld de effecten van straffen en maatregelen worden vastgesteld, te doorgronden en de resultaten ervan kritisch te beschouwen. Kennis van de literatuur wordt getoetst door middel van een schriftelijk tentamen. <i>Omschrijving:</i> Aan de orde komen de doelen en grondslagen van straf en maatregel, de gewenste en ongewenste effecten van sanctionering, de (betrouwbaarheid van de) wijze waarop die kunnen worden gemeten en de rechtspositie van justitiabelen gedurende hun vrijheidsbeneming. Ook de organisatie van sanctietoepassing en -tenuitvoerlegging door reclassering en gevangeniswezen en de beleving van straf door gestraften en uitvoerend werkers worden behandeld. Er wordt uitgebreid stilgestaan bij vrijheidsbenemende en vrijheidsbeperkende sancties. Hoorcolleges worden afgewisseld met werkgroepen aangaande de schrijfpdracht. Het resultaat van de schrijfpdracht wordt daarin ook mondeling gepresenteerd. Een bezoek aan een penitentiaire inrichting maakt eveneens deel uit van het programma.
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak Dit vak is alleen toegankelijk voor studenten die zijn toegelaten tot een masteropleiding van de Faculteit Rechtsgeleerdheid.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	7x2 uur hoorcollege (samen met Penologie voor niet-juristen) en 3x2 uur werkgroepen in week 1, 4 en 7 (alleen Penologie). Aanwezigheid is verplicht. Schriftelijke essayvragen en schrijfpdracht.
Voorgeschreven literatuur	R. Adames, De 18 wetten van de Nederlandse Bajes, Roffa publishing 2016
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

6.3.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid, jaar 2
Titel van het vak	<u>Juridische onderzoeksvaardigheden 2</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	prof. dr. M.L.M. Hertogh, mr. dr. B. Roorda, prof. mr. dr. M. Vols
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Na afloop van het practicum Juridische onderzoeksvaardigheden 2 heeft de student: - Kennis verworven over het onderscheid tussen klassiek juridisch onderzoek en meta-juridisch onderzoek - Een idee gekregen van het meta-juridisch onderzoek dat aan onze faculteit wordt gedaan - Kennis verworven van rechtsvergelijking en overige methoden van klassiek juridisch onderzoek en meta-juridisch onderzoek - Inzicht gekregen in het belang van een degelijk opgesteld onderzoeksplan binnen het juridisch onderzoek - Kennis verworven van juridisch wetenschappelijke schrijfconventies in klassiek juridisch onderzoek en meta-juridisch onderzoek Na afloop van het practicum Juridische onderzoeksvaardigheden 2 kan de student: Een onderzoeksvraag bij een maatschappelijk juridisch probleem formuleren - Een onderzoeksplan voor juridisch onderzoek opstellen - Relevante juridische onderzoeksdata verzamelen, beoordelen en toepassen en ernaar verwijzen volgens de wetenschappelijke conventies - Een juridisch wetenschappelijk onderzoeksverslag opstellen in aantrekkelijk en correct

	Nederlands Het vak Juridische onderzoeksvaardigheden 2 richt zich op meta-juridisch onderzoek en meta-juridische onderzoeksmethoden. Het vak sluit aan bij het vak Juridische onderzoeksvaardigheden 1, dat zich richt op klassiek juridisch onderzoek en onderzoeksmethoden. Tijdens de werkcolleges komen studenten in groepen van ongeveer vijftien studenten bijeen om onder begeleiding van een ervaren onderzoeker een paper te schrijven over een maatschappelijk en wetenschappelijk relevant probleem. Om hiernaartoe te werken dienen studenten eveneens een aantal weken deelopdrachten te maken waar zij duidelijke schriftelijke en mondelinge feedback op krijgen. De feedback van de docent dient vervolgens verwerkt te worden in de opdrachten. Het te schrijven paper staat in relatie tot het juridisch onderzoek dat aan de faculteit rechten is of wordt gedaan en is van privaatrechtelijke, strafrechtelijke, bestuursrechtelijke, notarieel rechtelijke of belastingrechtelijke aard. Studenten kunnen zich inschrijven voor de werkcolleges die aansluiten bij hun beoogde afstudeerrichting waarbij geldt 'vol is vol'. Tijdens de hoorcolleges wordt ingegaan op: de opdrachten, verschillende typen van juridisch onderzoek (klassiek juridisch onderzoek en meta-juridisch onderzoek), het (meta-)juridische onderzoek dat aan de faculteit plaatsvindt, verschillende juridische onderzoeksconventies, de methode van rechtsvergelijking, de empirische bestudering van het recht en overige meta-juridisch onderzoeksmethoden. Bovendien zal in aansluiting op het vak Juridische onderzoeksvaardigheden 1 aandacht worden besteed aan onderzoeksethiek. Juridische onderzoeksvaardigheden 2 is een practicum; aanwezigheid bij zowel de werkcolleges als de hoorcolleges is daarom verplicht. Omdat sprake is van opdrachten en niet van een tentamen, is in beginsel geen herkansing mogelijk.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor: Bachelor Rechtsgeleerdheid Fiscaal Recht Bachelor Rechtsgeleerdheid Nederlands Recht Bachelor Rechtsgeleerdheid Notarieel Recht
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	4x2 uur hoorcolleges en 7x2 uur practica. Aanwezigheid is verplicht. Opdracht(en) en paper.
Voorgeschreven literatuur	I. Curry Summer, F. Kirsten, J. Tigchelaar & T. van der Linden-Smith, Onderzoeksvaardigheden – Research skills, Ars Aequi: Nijmegen 2010
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	In het vak komen diverse onderzoeksmethoden naar voren, dogmatisch juridisch, rechtsvergelijkend en empirisch. Studenten leren voor wat voor soort onderzoeksmethoden er bestaan en waarvoor je welke gebruikt. Het theoriegedeelte krijgen alle studenten. Studenten gaan aan de slag door te schrijven (1/3 dogmatisch juridisch, 1/3 rechtsvergelijkend, 1/3 empirisch). Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid afstudeerrichting Juridische bestuurskunde Bachelor Rechtsgeleerdheid (jaar 2 of 3)
Titel van het vak	<u>Inleiding rechtssociologie</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	prof. dr. M.L.M. Hertogh, P. de Winter, MSc.
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Nadat u dit vak heeft afgerond bent u vertrouwd met enkele basisprincipes en onderzoeksmethoden uit de rechtssociologie. Daarbij komen o.a. de volgende vragen aan de orde: - Wanneer verandert een ruzie in een rechtszaak?

	- Wat gebeurt er in de rechtszaal? - Wat zijn de effecten van een vonnis? - Hoe denkt de samenleving over rechtspraak? - En hoe kunnen deze vragen op een empirisch-juridische manier worden onderzocht? Nadat u dit vak heeft afgerond kunt u de uitkomsten van (eenvoudig) empirisch-juridisch onderzoek zelfstandig en kritisch beoordelen, en bent u in staat om enkele uitkomsten van rechtssociologisch onderzoek toe te passen in een eenvoudige juridische casus. Daarnaast heeft u uw schrijfvaardigheid ontwikkeld door middel van het schrijven van enkele opdrachten. Dit vak biedt een eerste kennismaking met de rechtssociologie en met een empirisch-juridisch perspectief op het recht. Terwijl men in de rechtenstudie veelal vanuit het recht kijkt naar de maatschappij, is in dit vak het perspectief omgekeerd en kijkt men vanuit de maatschappij naar het recht. De nadruk ligt niet op de vraag 'wat is het geldend recht?', maar op het feitelijke functioneren van het recht in de maatschappelijke praktijk. Centraal thema in dit vak is: rechtspraak vanuit een empirisch-juridisch perspectief. Aan de hand van recente Nederlandse rechtssociologische studies plus een aantal klassiekers uit de internationale rechtssociologie wordt belicht hoe een empirisch-juridisch perspectief bijdraagt aan onze kennis over rechtspraak. Hierbij zullen onder meer de volgende vragen aan de orde komen: Wanneer verandert een ruzie in een rechtszaak? Wat gebeurt er in de rechtszaal? Wat zijn de effecten van een vonnis? En hoe denkt de samenleving over rechtspraak? Werkwijze: In de hoorcolleges wordt een onderwerp uit de literatuur geïntroduceerd. In de werkgroepen worden de inzichten uit de literatuur op een actieve manier toegepast en worden enkele (vooraf gemaakte) opdrachten besproken.
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht in de bachelor Rechtsgeleerdheid afstudeerrichting Juridische bestuurskunde (jaar 2) Optioneel verplicht Bachelor Rechtsgeleerdheid (jaar 3) Dit vak is alleen toegankelijk voor studenten die minimaal 45 EC WO-propedeusevakken hebben behaald of het vak in een goedgekeurd pre-master- of beschikkingsprogramma volgen
Aantal studenten	Ca. 25
Onderwijsvorm	Hoor-/werkcolleges (7x2 uur hoorcolleges en 7x2 uur werkgroepen) , schriftelijke essayvragen
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid afstudeerrichting Juridische bestuurskunde, jaar 2 Pre-master Rechtsgeleerdheid richting Recht en Bestuur
Titel van het vak	Methoden Sociaalwetenschappelijk onderzoek
Naam docent(en) of contactpersoon	prof. mr. dr. A.T. Marseille, prof. dr. M.L.M. Hertogh
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Nadat u dit vak heeft afgerond, heeft u kennis van de belangrijkste uitgangspunten en methoden van sociaalwetenschappelijk onderzoek, kunt u beoordelen welk type onderzoek zich het beste leent om een bepaalde sociaalwetenschappelijke onderzoeksvraag te beantwoorden, kunt u de uitkomsten van sociaalwetenschappelijk onderzoek zelfstandig en kritisch beoordelen en bent u in staat om zelf een eenvoudig (zowel kwantitatief als kwalitatief) sociaalwetenschappelijk onderzoek op te zetten, de onderzoeksresultaten daarvan te analyseren en er op een inzichtelijke wijze verslag van te doen. Om te weten te komen hoe de overheid functioneert en of overheidsbeleid effectief is, wordt gebruikgemaakt van sociaalwetenschappelijk onderzoek. Bestuurskundigen moeten niet alleen in

	staat zijn de resultaten van dergelijk onderzoek te beoordelen, maar ook zelf dergelijk onderzoek kunnen opzetten en de uitkomsten ervan kunnen analyseren. In dit vak staat het opzetten van sociaalwetenschappelijk onderzoek en het analyseren en beoordelen van de resultaten ervan centraal. Op systematische wijze worden de verschillende fasen van een sociaalwetenschappelijk onderzoek behandeld: de onderzoeksopzet, gegevensverzameling, kwalitatieve en kwantitatieve data-analyse, het formuleren van conclusies en de presentatie van onderzoeksresultaten. Het vak biedt zowel aandacht voor de meer beschouwende kanten van sociaalwetenschappelijk onderzoek (wat is de verhouding tussen sociaalwetenschappelijke theorievorming en hypothesevorming en -toetsing? wat is het verschil tussen hypothesetoetsend onderzoek en beleidsevaluerend onderzoek? wat zijn de voor- en nadelen van kwalitatief en kwantitatief onderzoek?) alsook voor de praktische aspecten van het doen van onderzoek (hoe zet ik een onderzoek op? voor welke onderzoeksmethode kies ik? wat voor vragen neem ik in een enquête op? wanneer is het wel/niet verantwoord de resultaten met hulp van welke welke statistische methoden te analyseren?).
Belasting in ECTS	10
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht Dit vak is alleen toegankelijk voor studenten die minimaal 45 EC WO-propedeusevakken hebben behaald of het vak in een goedgekeurd pre-master- of beschikkingsprogramma volgen.
Aantal studenten	Ca. 25
Onderwijsvorm	Hoor-/werkcolleges (7 x 8 uur), opdracht(en) en schriftelijke essayvragen
Voorgeschreven literatuur	Van Baarda, Van Dijkum en De Goede, Basisboek statistiek met SPSS: aanleiding voor het verwerken en analyseren van en rapporteren over (onderzoeks)gegevens 2014, 9789001834371 Earl Babbie, The practice of social research, Belmont, CA: Wadsworth/Cengage Learning 2012
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Studenten leren kritisch te kijken naar te hanteren empirische onderzoeksmethoden, zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek. Aanpak en conclusies van diverse artikelen worden kritisch besproken en er wordt nagegaan of de aanpak en conclusies overtuigen. Er is kennis bij de vakgroep bestuurskunde beschikbaar: o.a. Marc Hertogh (rechtssocioloog) en Bert Marseille. Er wordt ook gebruikgemaakt van gastdocenten, bijvoorbeeld Pauline de Winter. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS. Studenten bestuderen enerzijds theorie en methoden, maar voeren anderzijds ook zelf opdrachten uit met databestanden en SPSS bijvoorbeeld.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid afstudeerrichting Juridische bestuurskunde, jaar 3
Titel van het vak	<u>Bestuurskundig onderzoeksproject</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	prof. dr. H.B. Winter
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Het bestuurskundig onderzoeksproject sluit de bachelor af. Binnen het project oefenen studenten met het analyseren en beantwoorden van bestuurswetenschappelijke vragen in een door de student zelf te verrichten onderzoek. Daarbij maakt de student gebruik van methoden voor de verwerking van onderzoeksdata. Na afloop van het onderzoeksproject is de student in staat: - een vraagstelling te formuleren over een bestuurswetenschappelijk vraagstuk en daarbij passende empirische onderzoeksmethode te selecteren - een sociaal-wetenschappelijk onderzoek uit te voeren naar een vraag op het terrein van de werking van overheid en haar instrumentarium - zelfstandig te rapporteren over verzamelde gegevens en die te analyseren Binnen het bestuurskundig onderzoeksproject kan een keuze worden gemaakt voor ofwel de bestuurskundige stage of het bestuurskundige leeronderzoek. In beide gevallen wordt een onderzoek uitgevoerd door de student.

	Het leeronderzoek bestaat uit het opzetten van een sociaalwetenschappelijk onderzoek naar het functioneren van een bestuurlijk of juridisch fenomeen in de praktijk. Dat kan zijn een organisatorisch arrangement (bijvoorbeeld het oprichten van Regionale Uitvoeringsdiensten of Sociale Teams bij gemeenten), een reguleringsarrangement (bijvoorbeeld het functioneren van de governancecode in de thuiszorg) of de uitvoering van een wettelijke regeling (bijvoorbeeld de afdoening van oneigenlijke Wob-verzoeken). In 2016/17 voerden studenten een opdracht uit voor een raads werkgroep van de (toekomstige) gemeente Westerkwartier over burgerparticipatie. Studenten ontwikkelen een vraagstelling, operationaliseren deze in items en vragenlijsten voor interviews, enquêtes of dossierstudie. Groepsgewijs worden deelopdrachten gemaakt. Wekelijks worden opdrachten door de hele groep besproken en worden deelproducten herzien. Ook de uitvoering van het onderzoek (interviews, dossierstudie, internetenquête) krijgt groepsgewijs gestalte. Tot slot wordt gezamenlijk het onderzoeksverslag geschreven, waarbij ook groepsgewijs onderdelen worden voorbereid. Bij een stage draaien studenten mee in een (onderdeel van een) organisatie van openbaar bestuur, dan wel een organisatie die gezien haar taakstelling in de publieke sfeer intensieve betrekkingen onderhoudt met het openbaar bestuur. Bij deze organisatie verrichten studenten een onderzoek, dat in samenspraak met de stagebegeleider van Juridische Bestuurskunde en de stagementor van de stageverlenende organisatie tot stand komt. Door een individueel onderzoek te verrichten bij een stageverlenende organisatie, loopt de student de verschillende fasen van het onderzoeksproces door, en leert de student meer over een bestuurlijke organisatie-in-werking. Dit bevordert: - het inzicht in de toepasbaarheid van theoretische kennis in praktische situaties; - de ontwikkeling van vaardigheden nodig voor het participeren in een werkorganisatie; - de ontwikkeling van vaardigheden in het opzetten en uitvoeren van onderzoek; - het leren schrijven van een verslag.
Belasting in ECTS	10
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht Dit vak is alleen toegankelijk voor studenten die minimaal 100 EC (waaronder de propedeuse en het vak Methoden Sociaalwetenschappelijk Onderzoek) van de afstudeerrichting Juridische Bestuurskunde hebben behaald.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Praktisch vak met 14x2 uur practica (gedurende het blok) en een terugkomdag (presentaties stagiaires die individueel het project uitvoeren) in de laatste week van blok 4. Opdracht(en), bij het leeronderzoek: werkgroepen 14x2 uur projectgroep, aanwezigheid verplicht
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit afsluitende onderdeel van de bachelor bestaat uit een praktijkelement, stage of in groepsverband onderzoek verrichten en rapporteren. Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Rijksuniversiteit Groningen
Niveau	Keuzevakken bachelor
Titel van het vak	<u>Recht en psychologie</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	drs. M.J. Smilde
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Beoogd wordt studenten kennis te laten maken met psychologische onderwerpen die van belang zijn voor het straf(proces)recht. Na afronding van het vak zijn studenten vertrouwd met inzichten uit de psychologie en de betekenis daarvan voor het vormen van juridische oordelen. De student zal in staat zijn om kritisch te kijken naar de rol van psychologische processen in zowel het materiële strafrecht (groepsprocessen, overmacht, dissociatie na een trauma, nalaten in het strafrecht) als in het strafprocesrecht (betrouwbaarheid verklaringen van getuige en verdachte, informatieverwerking door de rechter en tunnelvisie, deskundigen). Daarnaast kennen zij de principes van empirisch

	onderzoek naar rechtspsychologische onderwerpen. In de voorbije jaren is het inzicht gegroeid dat de inbreng van de psycholoog in de rechtszaal niet kan worden gemist. Centraal staat de vraag welke betekenis inzichten uit de psychologie hebben voor het vormen van juridische oordelen. Uit het empirisch onderzoek naar rechtspsychologische aspecten is een keuze gemaakt voor onderwerpen waarvan bekend is dat juristen er meer van willen weten: het ontstaan en voorkomen van tunnelvisie, de betrouwbaarheid van het geheugen, vergissingen van getuigen, politie en ovj, trauma en dissociatie, leugendetectie, visuele waarneming, groepsdruk, verhoormethodes, en de communicatie tussen professionele procesdeelnemers en deskundigen. Het vak Recht en Psychologie richt zich niet op diagnostiek en behandeling in het kader van forensische rapportage en forensische hulpverlening. Deze onderwerpen komen aan bod bij het vak Forensische Psychologie (GMW) en Psychiatrie en Recht (Rechtsgeleerdheid).
Belasting in ECTS	5
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak bachelor en minor misdaad en straf Dit vak is alleen toegankelijk voor studenten die minimaal 45 EC WO-propedeusevakken hebben behaald of het vak in een goedgekeurd pre-master- of beschikkingsprogramma volgen.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	7x2 uur hoorcolleges, schriftelijke essayvragen
Voorgeschreven literatuur	Enkele artikelen die op de Studentportal zullen worden geplaatst. Peter van Koppen, <i>Overtuigend bewijs. Indammen van rechterlijke dwalingen</i>, Uitgeverij Nieuw Amsterdam 2011 Eric Rassin, <i>Tussen sofa en toga</i>, 2e druk 2009. Den Haag, Boom Juridische uitgevers
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

6.4 ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

6.4.1 TABELLEN PHD

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	PhD
Titel van het vak	Research Lab (Erasmus Graduate School of Law, EGSL)
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof.mr.dr. H.S. (Sanne) Taekema, prof.dr. E. (Ellen) Hey Contactpersoon/coordinator: W. (Wilma) Puper
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	During the Research Lab participants will develop their research ideas by working on the research design of their dissertation or on their research proposal. The course proceeds by-way of bottom-up and learning by doing approaches, in which peer- and master-review processes play a central role. During the first part the focus is on elaborating the topic of research, in terms of research questions, theory, and methodology. The interplay between an original and academically relevant research question and the development of one's method will be addressed in various ways. Specific themes to be explored include the international and European dimension of one's research and the role of other disciplines in the research project. During the second part the focus is on writing the full research design or proposal. In addition to developing the content and research methods, attention will be paid to positioning one's research and convincing diverse audiences of its value. Participants are expected to take charge of their own learning-processes and take the lead in organizing themselves in smaller groups and organizing meetings with their supervisors. Participants are expected to comment on each other's work, and will be coached in how to do this. In addition to such peer-review processes, lecturers will also comment on assignments submitted by participants. The course consists of 11 sessions, including one scheduled individual meeting with lecturers for each participant. In addition, prior to the beginning of the Research Lab individual meetings will be held with those working on a research proposal. The purpose of these meetings is to ascertain whether the preliminary research ideas are sufficiently developed for purposes of participating in the Research Lab. Participants are of course welcome to contact the lecturers for individual meetings, beyond the scheduled ones.
Belasting in ECTS	10 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor alle promovendi (behalve buitenpromovendi). De promovendi van Criminologie doen ook mee.
Aantal studenten	Kleinschalig maar hangt van het aantal promovendi af.
Onderwijsvorm	Interactieve tutorgroepjes met twee hoogleraren
Voorgeschreven literatuur	Syllabus
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak ziet op actieve beheersing van ELS voor de promovendi die zelf empirisch onderzoek (gaan) verrichten en op passieve beheersing voor de promovendi die zelf geen empirisch onderzoek verrichten, want het vak is toegespitst op de bestaande concrete onderzoeksvoorstellen van de promovendi.

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	PhD
Titel van het vak	Research Methods Seminars (Erasmus Graduate School of Law, EGSL)
Naam docent(en) of contactpersoon	Variety of senior researchers: prof.dr. P. (Peter) Mascini Contactpersoon/coordinator: W. (Wilma) Puper
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	There are seven Research Methods Seminars (Literature research and research of court decisions, Comparative law, Legal theory and legal philosophy, History of Law, Law and Economics, Social sciences: empirical research, Social sciences: criminological focus on fieldwork). The aims of these seminars are: 1. To introduce PhD researchers into the different methods of legal research.

	2. To create awareness about the possibilities of these methods for their project. 3. To highlight the risks connected to each method. 4. To provide guidance for further training in this method. In every seminar the PhD researchers will get: 1. an introduction of the method and its role in legal research 2. an example of existing research applying the method 3. an overview of main risks connected to the research method 4. and will be asked to make a connection through their own research PhD researchers are expected to choose two methods out of the seven they deem particularly relevant for their research, for which they are required to hand in a more extensive end assignment.
Belasting in ECTS	5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor alle promovendi (behalve buitenpromovendi). De promovendi van Criminologie doen ook mee. Voor de buitenpromovendi wordt er een Digital Educational Program ontwikkeld, waardoor deze cursus ook aan de buitenpromovendi zal worden aangeboden.
Aantal studenten	Kleinschalig maar hangt van het aantal van de promovendi af.
Onderwijsvorm	Voorbereidend paper en discussie
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	De seminars geven een goed beeld van de bestaande onderzoeksmethoden, inclusief ELS. Echter worden de studenten maar beperkt in staat gesteld om zelfstandig empirisch-juridisch onderzoek op te zetten en uit te voeren.

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	PhD, European Doctorate in Law and Economics - Empirical track
Titel van het vak	Advanced Empirical Methods: Research Design (Theory and Application)
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. E. (Elena) Kantorowicz-Reznichenko
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Empirical research is becoming more and more prevalent in legal scholarship. Although theory is important in the economic analysis of law, some questions require an evidence-based approach that would test the theories. The aim of the EDLE Empirical Track is to provide the PhD researchers with the necessary tools to understand empirical studies, to develop a critical perspective on such methods and finally, to conduct their own empirical research. This track is designed both for lawyers and for economists. Lawyers without prior background in statistical analysis will attend introductory courses before continuing to empirical studies. Economists, even with background in statistics, will benefit from this track by learning how to apply those methods to legal questions. Content of EDLE Empirical Track: Bologna Math Course (EMLE) [1st year] Bologna Introduction to Statistics [1st year] Bologna Experimental Economics – Topics [1st year] Hamburg Introduction to Empirical Methods [1st year] Jena IMPRS Uncertainty Summer School [1st year, optional] Rotterdam Experimental Law and Economics [2nd year] Rotterdam Advanced Empirical Methods: Research Design [2nd year]
Belasting in ECTS	-
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor alle promovendi van European Doctorate in Law and Economics – Empirical track
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en seminars, online
Voorgeschreven literatuur	Nader te bepalen door de docenten
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Deze <i>Empirical track</i> is ontwikkeld voor EDLE PhDs. De <i>track</i> bestaat uit verschillende vakken en wordt verzorgd door verschillende partneruniversiteiten verbonden aan het programma. Het start in Bologna, daarna volgt een vak in Hamburg en tot slot vindt het laatste vak plaats in Rotterdam. Soms

	wordt er nog een Rotterdams vak aan toegevoegd, in 2019-2020 was dit het vak <i>Advance Data Analysis</i> . Het laatste vak uit de Empirical track, <i>Advanced Empirical Methods: Research Design (Theory and Application)</i> , is opgeplitst in twee delen - theorie en toepassing - en vindt plaats onder leiding van verschillende docenten. Het vak geeft studenten de instrumenten om empirisch werk toegepast op rechtsvragen te begrijpen, en ook traint het de studenten in het zelf gebruiken en toepassen van deze instrumenten (als ze daarvoor kiezen). Studenten worden bijvoorbeeld getraind in STATA. Studenten krijgen onderwijs in het verder ontwikkelen van research designs om te gebruiken bij de beantwoording van hun eigen (rechtswetenschappelijke) onderzoeksvragen.
--	--

6.4.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	Master (Master Rechtsgeleerdheid/ Legal Theory & Socio-legal studies)
Titel van het vak	<u>Socio-legal studies</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr.mr. W.J. (Willem-Jan) Kortleven
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The aim of this course is twofold. First, to understand the interplay between law and society by discussing various key insights from socio-legal studies. Second, to gain knowledge on methods for conducting socio-legal research. Each week of the course revolves around a different socio-legal theme. We will read and discuss some of the main classic and contemporary studies in the field. During the course, all students will prepare a short presentation of one of the texts from the mandatory literature that should reflect on both the socio-legal insights and the methodology of the research, as well as on the question how they interact with one another. In addition, students will be conducting a small empirical-legal study themselves, within a set theme. The knowledge and skills obtained in this course are valuable for all law students. The course provides students who have a background in doctrinal law or legal philosophy with the essential knowledge to be able to incorporate socio-legal data in their doctrinal or legal-philosophical work. Furthermore, the course provides students interested in socio-legal research with a solid base to deepen their understanding of socio-legal studies.
Belasting in ECTS	5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor studenten Master Rechtsgeleerdheid/ Legal Theory & Socio-legal studies die de afstudeerrichting Socio-legal studies binnen deze master volgen.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Discussies op basis van opdrachten Interactieve lessen
Voorgeschreven literatuur	Syllabus
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Niet alleen wordt passief kennisgemaakt met (de resultaten van) de empirische bestudering van het recht, ook voeren studenten een empirische opdracht uit (rechtbankobservatie). Dit ter voorbereiding op het vak Advanced Socio-Legal Studies. ELS kan onderdeel zijn van: methodological assignments, presentation, participation in class, final paper.

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	Master (Master Rechtsgeleerdheid/ Legal Theory & Socio-legal studies)
Titel van het vak	<u>Advanced socio-legal studies</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	mr.dr. N.L. (Nina) Holvast
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Socio-legal studies aim at understanding the complex interactions between society and law. This comprises all empirical investigations into actual human behaviours that contribute to these interactions. It can be very practical or rather theoretical. Socio-legal methods can be quantitative or

	qualitative and the researchers employ literature- or document-studies, survey methods, internet questionnaires, direct observations, open or structured interviews, experiments etcetera. The research can be situated in the discipline of sociology, anthropology and/or psychology. Socio-legal studies is very different from classical doctrinal studies, and also differs from legal philosophy and legal theory. This course is meant for master students who wish to deepen their knowledge in a specific aspect of socio-legal research. Following this course requires the successful completion of the master course Socio-legal Studies. This course offers students the possibility to work closely with the socio-legal researchers at the department of STeM in order to gain deep and sound socio-legal knowledge. They can use this course as an elective course or as preparation for their master thesis. Students can a) deepen their knowledge on a specific socio-legal topic or a classical author and/or b) gain experience in the use of a specific socio-legal research method under supervision of one of the socio-legal researchers. Student and (assistant/associate-) professors decide on the relevant literature, depending on the interests of the student and the availability of our professors at STeM. After this course, you: • have a deep and sound knowledge of and insights in a specific socio-legal topic and/or research method • know how to read and critically analyse socio-legal literature with an eye on a specific topic and research question • know how to write short summaries and evaluative assignments based on literature studies • can assess the relevance and quality of certain research for answering a specific research question • are able to select an appropriate socio-legal research method for studying a particular topic
Belasting in ECTS	-
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor studenten Master Rechtsgeleerdheid/ Legal Theory & Socio-legal studies die de afstudeerrichting Socio-legal studies binnen deze master volgen.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	Syllabus/online
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Capita selecta qua inhoud; kleine groepjes.

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	Master (Master Rechtsgeleerdheid/ Legal Theory & Socio-legal studies)
Titel van het vak	<u>Research skills seminar Legal Theory</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	MCM Geuskens MPhil LL.M; mr.dr. C. (Claudia) Bouteligier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The aim of this course is to teach students the analytical skills and ability to conduct interdisciplinary legal research with societal relevance. Students learn to engage with the differences between the methods of legal-doctrinal, legal-philosophical and socio-legal research and to evaluate when a methodology, or a combination of methodologies, is appropriate. In this course we will study, discuss and apply a variety of methodologies for legal research. The course is set up so students learn by doing. It steadily works towards the students producing research-based policy reports. In addition, it provides the experience of working as a legal researcher in an interdisciplinary team.
Belasting in ECTS	15 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor studenten Master Rechtsgeleerdheid/ Legal Theory & Socio-legal studies
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Interactieve lessen Discussies op basis van opdrachten Peer-review

	Modelinge presentaties
Voorgescreven literatuur	Syllabus
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	ELS kan onderdeel zijn van: presentatie/individuele opdracht/groepsopdracht.

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	Master / European Master Law and Economics
Titel van het vak	Empirical Legal Studies (RLE14)
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. I. (Ilva) Putzier
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Modern law and economics is unthinkable without empirical tests. This course makes students familiar with the most important aspects of such tests from the design stage, to the collection of data to the actual estimate of simple econometric models. It is a “hands on” course including many practical exercises. Students of this course will learn to: 1. Think creatively about research design 2. Describe the data 3. Run OLS regressions 4. Interpret the data as it relates to causality
Belasting in ECTS	4 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor de studenten European Master Law and Economics
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges
Voorgescreven literatuur	Online
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak daagt bij aan aan actieve beheersing van ELS.

6.4.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	Bachelor
Titel van het vak	Rechtsociologie (RR118), jaar 1
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. R. (Roel) Pieterman
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Dit vak biedt een inleiding in de rechtsociologie, waarin de wereld van het recht centraal staat. Die wereld gaan we mede aan de hand van de actualiteit verkennen op empirische wijze. Daarbij laten we zien welke sociale (f)actoren het recht beïnvloeden en –omgekeerd– welke rol het recht in de samenleving speelt. Aandacht wordt besteed aan wetgevingspraktijken en zo wordt inzicht gegeven in de feitelijke processen die schuilgaan achter de teksten die in het Staatsblad verschijnen. Tevens worden inkijkjes geboden in de wereld van de advocatuur en die van de rechterlijke macht. Daarbij laten we zien hoe die werelden veranderen in relatie tot de algemene veranderingen die in de samenleving als geheel aanwijsbaar zijn. Een belangrijk aandachtspunt is ook het thema handhaving, waarbij wordt ingegaan op vraagstukken rond effectiviteit van wetgeving en regelnaleving. Het doel van rechtsociologie is: • inzicht geven in de wisselwerking van recht en samenleving • inzicht geven in de positie en de rol van de pijlers van de rechtsstaat, te weten wetgeving, advocatuur, rechterlijke macht en handhavingsorganisaties in de moderne samenleving • inzicht geven in theoretische en empirische bevindingen van de rechtsociologie • inzicht geven in de mogelijkheden en beperkingen om met behulp van juridische interventies maatschappelijke problemen op te lossen • het leren schrijven van een werkstuk waarin een kritische reactie gegeven wordt op een

	maatschappelijk en juridisch actueel thema
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor Bachelor Rechtsgeleerdheid en Bachelor Fiscaal recht
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcollege, werkgroep, practicum
Voorgeschreven literatuur	Syllabus
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Eerste (passieve) kennismaking met de methoden en benaderingen die door rechtssociologie worden gebruikt. ELS komt aan bod, ook bij de toetsing.

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	Bachelor, jaar 3 (<i>dit vak wordt niet meer aangeboden</i>)
Titel van het vak	Behavioural Approaches to Private Law
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. P.T.M. (Pieter) Desmet
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	De vakbeschrijving is niet meer beschikbaar online. De vakbeschrijving is toegestuurd door de docent van het vak, Dr. Pieter Desmet. In this course, students will be introduced to different behavioural perspectives on private law by zooming in on one particular private law topic and learning how different disciplines can look at that topic. The topic that will be discussed this year constitutes one of the central instruments of private law: damages. Each week (guest) lecturers with backgrounds in different disciplines will introduce their discipline's perspective and use examples or cases of their choosing to translate their perspective to the real world. Each week there will be a tutorial as well, in which the week's perspective is applied to a particular real-life case (this case will serve as a continuous case throughout the tutorials). The students will assume different roles and perspectives in that case. Throughout the course the students will develop their knowledge of the case and the concerns around damages from different perspectives. This knowledge will culminate in a mock trial where the students will argue from the roles and perspectives mentioned. Parallel to the tutorial case the students will analyze a given case that involves damages and they will write a paper on this as their final, large assignment. After completing this course, students will be able to: - understand how different disciplines look at the concept of damages and become acquainted with some of fundamental views and findings within those disciplines - discern where different disciplines agree or look differently at a particular legal issue, leading to different accents depending on the chosen discipline and perspective - Become aware of the underlying paradigms where these differences originate from and what the strengths and weaknesses of particular methodologies and approaches are. Furthermore, after the tutorials and assignments students will be able to: - Apply different behavioural insights and perspectives to a tutorial case - Apply different behavioural insights to a new case.
Belasting in ECTS	5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Tutorials, wekelijkse essays van maximaal 1000 woorden, mock trial. Toetsvormen: Wekelijkse opdrachten (40%), individueel paper (40%), optreden bij Mock Trial (10%), aanwezigheid en professioneel gedrag (10%).
Voorgeschreven literatuur	Syllabus
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	ELS is onderdeel van de wekelijkse opdrachten en het individuele paper. Dit vak is afgeschaft om praktische redenen, onder andere door het niet behalen van het minimumaantal inschrijvingen.

Universiteit	Erasmus Universiteit Rotterdam
Niveau	Bachelor
Titel van het vak	Criminology (Broadening minor)
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. G. (Gwen) van Eijk
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Crime might seem like an easy concept to grasp (e.g. murder), but many phenomena are in the twilight zone between the legal and the illegal (e.g. ecological damage). Some harmless acts are criminalized, other acts are 'awful but lawful'. This broadening minor introduces students to different perspectives on crime, criminalization and victimization. The course offers tools for a critical understanding of a diverse range of crimes, their causes, and their offenders and victims. In addition to understanding crime, the minor explores a variety of approaches to respond to crime, ranging from criminal law to social prevention. Students will be introduced to the core concepts, theories and methods of criminology, to the basics of crime control and prevention and to current issues in the field of crime and justice. Contemporary developments in criminology and current issues in crime, criminal justice and crime policies run as a thread through this minor. Given that many developments in contemporary crime are inherently global, we pay attention to the role of globalization in criminalization, causes and approaches to crime, while at the same time not losing track of local particularities. Think for instance of topics such as organized drugs trade and the role of the Port of Rotterdam, dumping of waste and the role of global inequalities, and cybercrime and terrorism. Students will learn about different perspectives to understanding crime, criminalization and victimization. The dominant perspective in this broadening minor is a sociological and critical approach to the study of crime, by paying attention to power dimensions that are inherent to criminalization and by paying attention to unintended social consequences of crime control policies. After successfully completing this minor, students will be able to: • Describe the domain of criminology • Explain and apply core concepts in criminology • Explain, compare and apply different perspectives on crime and criminalization and assess their implications for law and policy • Describe basic research methods in criminology and assess their strengths and weaknesses • Describe and compare different sources of crime data and assess their strengths and weaknesses • Identify and describe the key criminological theories • Apply the key criminological theories to specific criminological phenomena and current issues • Describe, compare and assess different approaches to and strategies of crime control • Describe and analyse current issues in crime, crime control and criminology
Belasting in ECTS	15 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Minor voor bachelorstudenten, behalve studenten van de Bachelor Criminologie
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	The assessment is a combination of: • A blog post on a key reading in criminology. Students choose a key reading from a provided list to write their blog about and are required to comment on other blogs as well. • A group project (4-5 students) about a criminological phenomenon that is in the twilight zone between legal and illegal. Topics are chosen from a provided list. Groups gather arguments for and against criminalization based on academic and non-academic sources. In week 9, each group organizes a plenary discussion in class. • A midterm exam consisting of open questions (covering parts 1 & 2 of the course). • A final exam consisting of open essay questions on crime control and current affairs (covering parts 3 & 4 of the course). • Participation (optional): students provide input for class discussions by connecting mandatory readings to news items.

Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Er is sprake van interactieve lessen, met behulp van gastdocenten, en door studenten geleide discussies. Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

6.5 RADBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN

6.5.1 TABELLEN PHD

Promovendi kunnen kiezen uit een ruim aanbod van cursussen. Een aantal daarvan ziet op empirische onderzoeksmethoden. Het betreft de cursussen [Qualitative Research Methods and Analysis](#), [Statistics for PhD candidates using SPSS](#) en [Beginners' course 'Statistics with JASP' for PhD candidates](#). Deze cursussen zien niet specifiek op empirisch onderzoek in het juridische veld. Wij hebben er daarom voor gekozen deze cursussen niet in tabellen op te nemen. Wel komt het voor dat op verzoek van promovendi bijeenkomsten worden georganiseerd over (aspecten van) empirisch-juridisch onderzoek.

6.5.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Radboud Universiteit Nijmegen
Niveau	Master
Titel van het vak	Onderzoeksmethodologie
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. A.G.M. Böcker, mr. A.M. Boh, mr. dr. J.W.A. Fleuren
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	De hoofddoelen van het vak zijn: De studenten bekend maken met en inzicht te verschaffen in - het vak wetenschapsleer, - de discussie over de wetenschappelijkheid van de rechtsgeleerdheid en - methoden van rechtswetenschappelijk onderzoek De belangrijkste onderwerpen waarlangs de hoofddoelen worden bereikt zijn: - Hoofdpijnen van de ontwikkeling van de wetenschapsleer vanaf het begin van de 20e eeuw tot heden (logisch positivisme, falsificationisme/kritisch rationalisme, wetenschappelijke theorieën als paradigma's (Kuhn), wetenschappelijke theorieën als onderzoeksprogramma's (Lakatos), recente discussies in de wetenschapsleer) - Aard en object van de rechtswetenschap in historisch perspectief: methodologische consequenties van de ondergang van het natuurrecht en de opkomst van het rechtspositivisme - Onderwerpen die verband houden met de rechtsgeleerdheid als tekst- en discursieve wetenschap: betekenis en interpretatie; hermeneutiek; logica en argumentatieleer - Methoden van rechtswetenschappelijk onderzoek (verschil tussen methoden die het recht vanuit intern perspectief en methoden die het recht vanuit extern perspectief bestuderen; de juridische doctrine als rationele reconstructie van het geldend recht) - De relatie tussen doelstelling, vraagstelling, methode(n) en oplossing Gedurende het vak ontwikkelt de student de volgende cognitieve vaardigheden: - Diepgaande bestudering van wetenschappelijke teksten; - Gestructureerd en kritisch reproduceren van informatie die aan wetenschappelijke teksten is ontleend; - Formuleren van een vraagstelling; - Selecteren van informatie met het oog op een vraagstelling; - Het opzetten en structureren van een wetenschappelijk opstel. De student laat blijken zich de onder 2 genoemde kennis, het aldaar genoemde inzicht en de onder 6 genoemde cognitieve vaardigheden te hebben eigen gemaakt door: - Actief deel te nemen aan de discussies tijdens de colleges en minstens één keer een presentatie over de stof te houden; - Het schrijven van een wetenschappelijk essay aan het eind van de cursus, dat wordt

	beoordeeld en besproken. Met behulp van de in dit vak verworven kennis en cognitieve vaardigheden is de student tot het volgende professioneel en wetenschappelijk handelen in staat: - Het begrijpen van problemen rond de wetenschappelijkheid en methoden van de rechtsgeleerdheid en het plaatsen van deze problemen in de context van de ontwikkeling van de wetenschap en de wetenschapsleer; - Het onderscheiden tussen rechtswetenschappelijk onderzoek vanuit intern en extern perspectief; - Het opstellen van vraagstellingen van rechtswetenschappelijke aard; - Het afstemmen van de onderzoeksmethode op de vraagstelling; - Het vervaardigen van een onderzoeksplan; - Het vervaardigen van een rechtswetenschappelijke tekst. Dit vak bereidt voor op zelfstandig functioneren in de beroepspraktijk of de wetenschap doordat: Er een oriëntatie plaatsvindt met het oog op de wetenschappelijkheid en de methoden van de rechtsgeleerdheid die dienstig is bij het opstellen van een onderzoeksplan en het uitvoeren van dit onderzoeksplan.
Belasting in ECTS	7 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak in onderzoeksmaster Onderneming & Recht. Het vak staat alleen open voor studenten van deze master.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en werkgroepen
Voorgeschreven literatuur	Voor aanvang van de cursus wordt een digitale syllabus beschikbaar gesteld. Daarvan worden de deelnemers op de hoogte gesteld. Studenten lezen twee hoofdstukken uit een handboek over empirisch-juridisch onderzoek.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Methodologievak in de Onderzoeksmaster Onderneming & Recht. Het vak richt zich als zodanig niet op empirisch-juridisch onderzoek, maar twee colleges staan in het teken van empirisch-juridisch onderzoek. Een van die colleges handelt over empirische onderzoeksmethoden (kwalitatief en kwantitatief), het ander over evaluatieonderzoek. ELS is geen verplicht onderdeel van de toetsing. Het vak wordt afgerond met een paper. Het komt heel sporadisch voor dat een student daar voor een ELS-onderwerp kiest. Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Radboud Universiteit Nijmegen
Niveau	Master
Titel van het vak	<u>Law and Society</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. A.G.M. Böcker, dr. I.D.A. Sportel, prof.dr. A.B. Terlouw. (contactpersoon, secretariaat: mw. B.J.M.F. Janssen).
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The goal of the course is to gain an understanding of the social origins and social effects of legal rules, and of the reasons why the 'law in action' often differs from what one would expect on the basis of the 'law in the books'. The course also provides an overview of the most important themes, questions, theories and methods in Law & Society. Law & Society investigates the 'law in action' rather than the 'law in the books'. It examines how law affects society and how society affects law. It is this wider conception of law that provides the focus of the course. The first part of the course will provide an introduction to Law & Society: What is Law & Society? What kinds of questions are Law & Society scholars interested in and what research methods do they use to answer them? We will examine the three most important functions of law in society: law as a form of social control, law as a form of dispute resolution, and law as an instrument for social change.

	In the second part of the course, we will focus on various topics, approaching each of them from a sociological and international comparative perspective. The topics to be discussed include: national legal cultures; judicial activism; national styles of regulation; the EU lawmaking process. Students have to complete various assignments: a paper, a group presentation, an individual (paper) presentation and a review of another student's paper.
Belasting in ECTS	7 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Een keuzevak in de masterfase, dat toegankelijk is voor studenten van verschillende masters. Ook toegankelijk voor internationale studenten. Het vak is verplicht voor studenten van de onderzoeksmaster Publiekrecht (die in samenwerking met de RUG wordt aangeboden).
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en werkgroepen. Schriftelijke toets gedurende het vak (40%), paper van 4000-5000 woorden (35%), groepspresentatie (10%), seminar waarin studenten hun paper (individueel) presenteren en de papers van andere studenten van feedback voorzien (10%) en actieve bijdrage (5%).
Voorgeschreven literatuur	S. Vago, S.E. Barkan, <i>Law and Society</i> , New York: Routledge 2018 (elfde druk). Daarnaast wordt andere literatuur voorgeschreven.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een keuzevak dat studenten van verschillende masters kunnen kiezen. Het betreft een internationale groep van studenten (ook studenten van internationale masters). In alle colleges wordt aandacht besteed aan empirisch rechtssociologisch onderzoek. In één college wordt specifiek aandacht besteed aan empirische onderzoeksmethoden. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS. Studenten schrijven een Engelstalig paper, waarbij zij mogen kiezen uit verschillende onderwerpen en, afhankelijk daarvan, ook empirisch onderzoek moeten uitvoeren. Het vak lijkt enigszins op het beschreven derdejaars bachelor vak Rechtssociologie maar is iets diepgaander en de tweede helft van het vak is internationaal vergelijkend van aard.

Universiteit	Radboud Universiteit Nijmegen
Niveau	Master
Titel van het vak	Empirie van de strafrechtspleging
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr. dr. R. Salet
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Het doel van de cursus is dat studenten kennis en begrip hebben van relevant onderzoek naar (ontwikkelingen in) het empirisch functioneren van het strafrecht en de strafrechtsketen, en naar effecten van strafrechtelijke interventies. Aan het eind van de cursus zijn zij in staat hierover relevante onderzoeksvragen te formuleren en een (beperkt) onderzoek hierover op te zetten en uit te voeren. In het vak staan (ontwikkelingen in) het functioneren van het strafrecht en de strafrechtsketen in de praktijk centraal. Vanuit sociaalwetenschappelijk perspectief wordt nagegaan hoe verschillende actoren in de strafrechtsketen invulling geven aan hun taken en hoe deze zich hebben ontwikkeld gelet op veranderende verwachtingen in de samenleving over het strafrecht. Onder andere spanningen en dilemma's waarmee deze actoren worden geconfronteerd komen aan de orde. Tevens wordt aandacht besteed aan hoe strafrechtelijke interventies worden uitgevoerd en welke effecten daarbij optreden. Onderwerpen (onder voorbehoud): - Belang van de empirie van de strafrechtsketen - Empirie van de opsporing - De officier van justitie - Besluitvorming door rechters - Fouten en miscarriages of justice in opsporing, vervolging en berechting - Samenwerking in de strafrechtsketen

	- Meten van effecten van strafrechtelijke interventies - Effecten van strafrechtelijke interventies - Gevolgen van een verblijf in de gevangenis - Strafrecht in de media - Selectie in de strafrechtsketen - Strafrechtspleging en new public management - Strafrechtspleging en digitalisering.
Belasting in ECTS	7 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Een keuzevak in de specialisatie Strafrecht van de master Nederlands Recht. Het vak staat ook open voor studenten van andere faculteiten dan de rechtenfaculteit.
Aantal studenten	Het vak wordt in 2019-2020 voor het eerst aangeboden. 12 studenten hebben zich daarvoor ingeschreven.
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en werkgroepen Tentamen (weging: 2) en een werkstuk (weging: 1).
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Hoewel de nadruk in dit vak ligt op het gebruiken van kennis dat is verkregen met empirisch onderzoek, stelt het vak zich ook ten doel studenten te leren relevante onderzoeksvragen te formuleren en een (beperkt) onderzoek hierover op te zetten en uit te voeren. Onderdeel daarvan is dat studenten een werkstuk schrijven waarin zij een empirisch onderzoek uitvoeren dan wel gebruikmaken van bestaand empirisch onderzoek bij de beantwoording van een empirische vraag. Daarom is actieve beheersing van empirisch onderzoek ook onderdeel van dit vak. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

6.5.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Radboud Universiteit Nijmegen
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	<u>Rechtssociologie</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr.dr. C.A.F.M. Grütters, dr.ir. T. Havinga, prof.mr. P.E. Minderhoud en dr. I.D.A. Sportel
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Na afronding van het vak Rechtssociologie heeft de student kennis van de sociale werking en de sociale genese van het recht en de belangrijkste rechtssociologische theorieën daarover. Hij heeft inzicht in verschillende vormen van geschilbeslechting en hoe deze zich verhouden tot juridische geschilbeslechting. Hij heeft begrip van de betekenis van uitvoeringsinstanties voor de sociale werking van het recht. Hij is in staat om een rechtssociologische (onderzoeks)vraag te formuleren en te beantwoorden met gebruikmaking van rechtssociologische methoden en theorieën. Wat is rechtssociologie? Rechtssociologie gaat over het feitelijk functioneren van het recht. In de rechtssociologie komen zeer uiteenlopende onderwerpen aan de orde die worden verbonden door een gemeenschappelijke benadering, te weten vragen over het recht. Dit type vragen onderscheidt de rechtssociologie van de overige rechtswetenschappelijke disciplines, waarbij de vraagstelling vooral is gericht is op de normatieve gelding van het recht. De rechtssociologie houdt zich dus bezig met het stellen en zoveel mogelijk beantwoorden van vragen over het recht en niet met rechtsvragen (vragen van het recht). Rechtssociologen bestuderen de wisselwerking tussen recht en maatschappij. In grote lijnen houdt de rechtssociologie zich bezig met drie thema's: 1. de sociale werking van het recht: de invloed van het recht op de maatschappij; 2. de sociale genese van het recht: de invloed van de maatschappij op het recht; en 3. het feitelijk functioneren van juridische instituties en professionals (zoals de rechterlijke macht, het openbaar ministerie, de politie en de advocatuur, maar ook individuele rechters, rechtshulpverleners en uitvoeringsambtenaren).

Waarom rechtssociologie?

De vraag naar de werking van het recht komt pas aan bod als er inzicht bestaat in de inhoud van het recht. Vandaar dat het curriculum van de rechtenstudie begint met het positieve recht. Er zijn verschillende redenen waarom het van belang is voor rechtenstudenten om vervolgens ook kennis te nemen van de rechtssociologie.

In de eerste plaats is het van belang om te leren het recht van buitenaf te beschouwen en te bevragen. Tot nu toe heb je in de rechtenstudie met name geleerd wat het positieve recht inhoudt, hoe het wordt toegepast en geïnterpreteerd en wat de belangrijke rechtsbeginselen zijn, zoals rechtsgelijkheid en de rule of law. Met de studie van de rechtssociologie leer je met een externe blik naar het recht te kijken. Je leert niet meer alleen naar de rechtsnormen zelf en de inhoud ervan te kijken (law in the books), maar ook naar de totstandkoming ervan en de werking ervan in de praktijk (law in action). Recht is immers meer dan een statische verzameling rechtsregels, het is een dynamisch fenomeen (een living instrument) dat voortdurend in ontwikkeling is onder invloed van de historische en sociale context.

In de tweede plaats is kennis van het positieve recht alleen onvoldoende om straks goed te kunnen functioneren als jurist - of het nu in een togaberoep is, als wetgevingsjurist, als bedrijfsjurist of in welke juridische functie dan ook. Goed functioneren als jurist vereist meer dan het kennen en toepassen van de regels. Een goed jurist begrijpt ook hoe regels tot stand komen, hoe ze in de praktijk werken, wat de effecten ervan zijn en hoe de juridische instituties functioneren. Het is nuttig als juristen kunnen reflecteren op de rol van het recht en van juristen in de maatschappij en de eigen rol als jurist in de beroepspraktijk. Een jurist functioneert immers niet uitsluitend in een juridische, maar ook in een maatschappelijke werkelijkheid.

In de derde plaats is het van belang om te weten dat het enkele formuleren van een rechtsregel meestal onvoldoende is om het doel dat ermee wordt beoogd, te bereiken. Rechtsregels worden immers niet vanzelf nageleefd. In het recht liggen vaak aannames besloten over de relatie tussen menselijk gedrag en het functioneren van het recht, zoals dat mensen rationeel handelen en dat alle burgers calculerende burgers zijn. De rechtssociologie maakt ons ervan bewust dat dit soort aannames bestaan en dat er tenminste kritische vragen over kunnen worden gesteld.

Rechtssociologisch onderzoek laat bijvoorbeeld zien dat mensen soms meer emotioneel dan rationeel handelen. Ook sancties hebben vaak minder invloed op naleving van regels dan wordt verondersteld, sancties hebben dus niet altijd de beoogde preventieve werking. Het blijkt voor de naleving van regels vaak belangrijker te zijn of mensen de regels kennen en ze als legitiem ervaren. Het enkele invoeren of bestaan van rechtsregels betekent dus nog niet dat ze effectief zijn.

Tot slot kan rechtssociologische kennis van belang zijn in juridische procedures. Denk bijvoorbeeld aan de omschrijving van een onrechtmatige daad in art. 6:162 BW. Als onrechtmatige daad wordt onder meer aangemerkt "een doen of nalaten in strijd [...] met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt" en een onrechtmatige daad kan aan de dader worden toegerekend onder meer indien zij te wijten is aan een oorzaak die krachtens "de in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt".

Opbouw cursus:

Tijdens het eerste college wordt een inleiding in de rechtssociologie gegeven en een toelichting op de opzet van het onderwijs. Het tweede college betreft methoden van empirisch onderzoek [onderstreping toegevoegd]. Het op deze twee inleidende colleges volgende onderwijs is opgebouwd aan de hand van drie hoofdthema's. Deze thema's zijn geïnspireerd op de taken van de drie staatsmachten, maar deze taken worden door een rechtssociologische bril bekeken:

- Wetgeving
- Uitvoering
- Rechtspraak

Het onderwijs wordt afgesloten met een college over de burger en het recht. Het schrijven van een essay is een verplicht onderdeel van het vak Rechtssociologie.

	[N.B. In de door de docenten opgestuurde cursusleidraad 2018-2019 staan daarnaast opgenomen als leerdoelen:] Na het volgen van deze basiscursus rechtssociologie heb je kennis verworven, inzicht verkregen en vaardigheden opgedaan. 1. In deze basiscursus zullen we ons wat kennisverwerving betreft beperken tot hoofdvragen van de rechtssociologie zoals: - Hoe komen normen tot stand en hoe verhouden rechtsnormen zich tot sociale normen? - Werkt wetgeving en welke factoren zijn daarbij van belang? - Leiden handhaving en controle tot naleving van rechtsregels? - Wat is de invloed van uitvoeringsambtenaren op de werking van rechtsregels? - Hoe ontstaan en verlopen geschillen? - Lukt het om met het recht sociale gelijkheid te bereiken? - Hoe zien burgers het recht? 2. Je verkrijgt inzicht in: - het verschil tussen een juridische en een sociologische bestudering van het recht; - het verschil tussen law in the books en law in action; - de inzetbaarheid van rechtssociologische kennis voor de rechtspraak; - <u>het verschil tussen kwalitatieve en kwantitatieve empirische onderzoeksmethoden;</u> - <u>de mogelijkheden en beperkingen van verschillende rechtssociologische empirische onderzoeksmethoden (methoden en technieken)</u> [onderstreping toevoegd]; - rechtssociologische theorieën. 3. Tijdens de cursus doe je vaardigheid op met: - het formuleren en beantwoorden van rechtssociologische (onderzoeks)vragen; - het inzetten van rechtssociologische methoden en theorieën bij het oplossen van rechtssociologische vragen; - het schrijven van een rechtssociologisch essay.
Belasting in ECTS	5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Een zogenoemd 'optioneel keuzevak': bachelorstudenten Rechtsgeleerdheid moeten kiezen uit drie metajuridische vakken. Naast dit vak zijn dat rechtsfilosofie en rechtsgeschiedenis.
Aantal studenten	150-200
Onderwijsvorm	Tien hoorcolleges en daarnaast een eenmalige werkgroepbijeenkomst
Voorgescreven literatuur	J. Griffiths, H. Weyers (red.), <i>Een selectie uit De sociale werking van recht. Een kennismaking met de rechtssociologie en rechtsantropologie</i>, Nijmegen: Ars Aequi Libri 2012. Daarnaast is per college literatuur voorgescreven. Onder andere een hoofdstuk uit N. Huls, <i>Actie en reactie. Een inleiding in de rechtssociologie</i>, Den Haag: Boom 2009. Bij het college over empirische methodologie is voorgescreven: I. Dinklo, 'Fabels en feiten over kwalitatieve onderzoeksresultaten. Hardnekkige misverstanden over generaliseren van kwalitatieve onderzoeksuitkomsten', <i>KWALON</i> 2006, afl. 2, p. 35-43.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Tijdens een van de colleges van deze cursus wordt aandacht besteed aan ELS. De studenten schrijven ook een essay. Daarbij kan het, afhankelijk van welk van de vooraf bepaalde thema's de student heeft gekozen, verplicht zijn om zelf empirisch onderzoek te verrichten. De studenten kunnen voor dit essay kiezen uit een opdracht waarbij ze een interview afnemen, documenten analyseren of gebruikmaken van literatuur. Schriftelijk tentamen dat voor 100% het eindcijfer bepaalt. Het tentamen, dat voornamelijk bestaat uit vragen gericht op begrip van de stof maar ook kennisvragen bevat, is gebaseerd op de verplichte literatuur en op de stof die in de colleges is besproken. Aangezien een van de colleges van de cursus is gericht op ELS, is dit onderdeel van de toetsing. Studenten schrijven daarnaast een essay. Het essay (van 2.500 – 3.000 woorden) wordt beoordeeld met een cijfer. Dit cijfer telt niet mee voor het eindcijfer van het vak, maar wordt als een apart onderdeel verwerkt. Het essay moet een rechtssociologische vraagstelling bevatten en er moet gebruik worden gemaakt van rechtssociologische literatuur en onderzoeksmethoden. Afhankelijk van de keuze voor een van de vijf opdrachten/essaythema's wordt al dan niet verwacht dat studenten zelf empirisch onderzoek verrichten. Het vak besteedt daarom zowel aandacht aan de passieve als

	actieve kant van ELS.
--	-----------------------

Universiteit	Radboud Universiteit Nijmegen
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	European Law and Society
Naam docent(en) of contactpersoon	A.G.M. Böcker, B.J.M.F. Janssen, I.D. Sportel en A.B. Terlouw.
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The aims of this course are to become familiar with a sociological (external) perspective to studying law in the context of Europe and in doing so obtaining an understanding of the interplay between law and society: how European law comes into being, is implemented and enforced in the different member states and how differences between member states can be explained. European Law & Society examines the ‘law in action’ rather than the ‘law in the books’. The course starts with a brief introduction on the nature, methods and central themes of Law & Society research. We will discuss how this external approach to studying law differs from the internal perspective central to most courses in the law curriculum as well as to how this approach can be of value to lawyers. Subsequently, European law is examined from this external perspective following the Trias Politica: the legislative branch (the European law making process) the executive branch (the implementation and enforcement of European law) and the judiciary (the application of European law by European and national courts). (...)
Belasting in ECTS	4 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Acht werkgroepen Tentamen (60%) en paper (40%).
Voorgeschreven literatuur	Reader
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Vak waarin het Europees recht wordt beschouwd met een ‘law in action’-perspectief. Daarbij wordt ook – zij het inleidend – ingegaan op het doen van onderzoek met een rechtssociologisch, ‘extern’ perspectief. Studenten verrichten voor hun paper zelf empirisch onderzoek (voornamelijk documentanalyse). Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Radboud Universiteit Nijmegen
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	Criminologie
Naam docent(en) of contactpersoon	E.M.H. Achten, mr.dr. R. Salet, mr. dr. D.P. Schaap
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	De cursus is erop gericht de student enige basiskennis van de criminologie bij te brengen. Criminologie is de wetenschap van criminaliteit en van de reacties daarop. In het vak komen vier onderwerpen aan bod. Ten eerste wordt nagegaan wat het vakgebied inhoudt en hoe onderzoek kan plaatsvinden naar criminaliteit en welke haken en ogen daaraan zitten. Ten tweede worden de belangrijkste theorieën behandeld over het ontstaan van crimineel gedrag. Ten derde worden enkele actuele onderwerpen aan de orde gesteld. Het gaat daarbij om onder meer criminaliteit in de stedelijke buurt, organisatiecriminaliteit, georganiseerde criminaliteit, allochtone jongeren en criminaliteit en cybercriminaliteit. Voor zover mogelijk worden de eerdergenoemde theorieën toegelicht aan de hand van deze concrete onderwerpen. Bovendien wordt ingegaan op strategieën om criminaliteit te voorkomen.
Belasting in ECTS	5 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Dit vak kan worden gevolgd door rechtenstudenten en door andere studenten (bijvoorbeeld sociologie, psychologie, orthopedagogiek, bestuurskunde, etc.) als keuzevak in de bachelor- of masterfase.

Aantal studenten	In 2019-2020 waren dit er 220, waarvan ongeveer 175 rechtenstudenten en ongeveer 45 studenten van andere faculteiten.
Onderwijsvorm	Hoorcollege en weblecture
Voorgeschreven literatuur	E. Kolthoff, Emile, <i>Basisboek Criminologie</i> , (2e druk). Uitgever: Boom criminologie. In de studiehandleiding op de digitale leeromgeving staan de betreffende artikelen vermeld. Voor buitenfacultaire studenten geldt dat zij geen essayverplichting hebben maar aanvullende literatuur dienen te bestuderen waarover wordt getentamineerd. Deze literatuur wordt nader bepaald.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een keuzevak dat rechtenstudenten kunnen volgen in de bachelor. Studenten wordt basiskennis criminologie bijgebracht, waarbij ook aandacht is voor empirische onderzoeksmethoden. Aan de hand van het begrip 'dark number' en de selectiviteit in de strafrechtsketen wordt uitgelegd wat de belangrijkste vormen van empirische dataverzameling zijn en welke methodologische haken en ogen er zitten aan verschillende soorten gegevens over (de omvang van) criminaliteit (registratiegegevens, bevolkingsonderzoek, slachtoffergegevens, dadergegevens). Aldus wordt studenten passief ELS bijgebracht. De toetsing bestaat uit een schriftelijk tentamen en essay. ELS is niet altijd onderdeel van de toetsing, maar kan dat wel zijn. Rechtenstudenten schrijven bij dit vak een essay waarin zij een criminologische vraag beantwoorden. Dit <i>kan</i> dus een empirische vraag zijn. Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

6.6 MAASTRICHT UNIVERSITY

6.6.1 TABELLEN PHD

Promovendi dienen het vak *The Art of Doing Research* te volgen, waarin zij verschillende fases van een onderzoeksproject doorlopen. Het vak staat in de cursusgids tevens opgenomen als een mastervak, met als [cursuscode LAW4013](#). Een inhoudelijke beschrijving van het vak is echter niet openbaar beschikbaar.

Voor advies bij promotieonderzoek met een empirisch-juridische invalshoek is een rol weggelegd voor universitair docent Monika Leszczynska gespecialiseerd in ELS, die promovendi advies kan geven over onderzoek(smethodologie), met name empirische onderzoeksmethoden.

6.6.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Maastricht University
Niveau	Master
Titel van het vak	Legal Analytics
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr.dr. M.G.H (Marcel) Schaper
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Legal Analytics is the interface between law, technology and data. You will learn how to use legal information as data and apply empirical and data science methods to law. The quantitative approach to law of this course provides an understanding about how data science can help improve legal research, design innovative legal services, and solve legal problems. You will learn the programming language Python and you will improve your information literacy and research analysis skills. Upon successful completion of this course, students are able to: • Explain and apply the empirical cycle; • Explain and apply the data science process and the FAIR data principles; • Distinguish statistical models for description, causal inference and prediction; • Analyse (legal) data in Python; and • Communicate (written and oral) and visualize (legal) data and results.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Als keuzevak toegankelijk voor studenten van verschillende juridische masterprogramma's
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en probleemgestuurd onderwijs (problem-based learning; PBL)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een duidelijk empirisch-juridisch vak met een sterke nadruk op data-analyse en dus een kwantitatieve benadering van rechtswetenschap. Studenten leren basisstatistiek en digitaal onderzoek doen met behulp van datasets. Men zou het vak kunnen zien als een soort inleiding tot de 'datawetenschappen', toegepast op rechtswetenschap. De gehele empirische cyclus komt aan bod. Daarnaast leren studenten ook programmeren met de taal 'Python'. Het vak draagt bij aan actieve en/of passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Maastricht University
Niveau	Master
Titel van het vak	Computational science of taxation
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr.dr. M.G.H (Marcel) Schaper
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The aim of this course is that students learn to think interdisciplinary between tax and technology. Computational science is a multidisciplinary field and it aims to understand complex systems by developing computational models and simulations. Computational taxation is to tax law what

	bioinformatics is to medicine and econometrics is to economics. The focus question of this course is how computational models and methods may help to understand and improve the tax domain and complexity in taxation? This course is not about the simple calculation or accounting of taxes! Although students are not required to have a prior background in advanced mathematics or computer science to be able to successfully follow this course, they should have strong analytical thinking skills and an aptitude for quantitative methods. The course starts and completes with the broad context of computational science for taxation in weeks 1 and 7. In week 2, students will be introduced to the foundations of computational modelling for taxation. Weeks 3 and 4, will give particular attention to the value added of data science and artificial intelligence methods for computational modelling. Week 6 asks students to investigate how engineering methods and computational models may optimize taxation. Students are so given the required knowledge that they can apply to create an innovative computational taxation solution. Students who successfully complete this course will be able to build bridges between the tax domain and the technology domain. They will have the conceptual knowledge and personal competences to be able to co-create innovative computational tax solutions and work in multi-disciplinary teams of tax lawyers, business & public policy advisors, and computer and data scientists. Upon successful completion of this course, a student is able to: 1. Describe and explain major historical, current and future developments in computer technology and data science and their potential to reinvent the tax domain of the future. 2. Describe and explain taxation as a computational model; - Translate fundamental questions of taxation as computational models; - Describe, explain and apply the data science process; - Model a data workflow for a taxation problem; - Describe and explain how artificial intelligence can improve understanding the complexity of taxation. - Describe and explain the use of ontologies for tax domain modelling. - Describe and explain how engineering methods and computational models may be used to optimize taxation. 3. Create and present a proof of concept of a computational taxation solution to peers and experts.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor de masteropleiding Fiscaal Recht, specialisatie Tax and Technology. Als keuzevak toegankelijk voor studenten van andere juridische masterprogramma's. Onderdeel van het masterprogramma Tax and Technology in samenwerking met de VU Amsterdam en Tilburg University. Studenten van die universiteiten volgen dit vak daarom ook.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en probleemgestuurd onderwijs (problem-based learning; PBL)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een mastervak waarin het fiscaal recht en informatica aan elkaar worden gekoppeld. Studenten wordt geleerd hoe zij methoden van kwantitatief (data)onderzoek en kunstmatige intelligentie kunnen toepassen op fiscale kwesties. Dit vak is onderdeel van het masterprogramma Fiscaal Recht, specialisatie Tax and Technology. Het masterprogramma Tax and Technologie biedt studenten naast algemene fiscale vakken ook vakken die te maken hebben met datawetenschap en digitale technologie. Dit programma/deze specialisatie wordt aangeboden in samenwerking tussen de Universiteit van Tilburg, de Vrije Universiteit Amsterdam en Maastricht University. Studenten volgen vakken aan de faculteiten van de VU en van Tilburg. Zie Tax and Technology I aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Tax and Technology II aan de Universiteit van Tilburg. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

6.6.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Maastricht University
Niveau	Bachelor, jaar 1
Titel van het vak	<u>Vaardigheden voor Juristen B</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr.dr. Fokke Fernhout
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Het practicum Vaardigheden voor juristen is de tweede onderwijsstroom naast de vier grote blokken in de eerste stroom (1, 2, 4 en 5) met een uitloper in blok 3 en 6. Het is verdeeld in twee onderdelen: Vaardigheden voor juristen A (blok 1, 2 en een gedeelte van 3, voor 4 ECTS) en Vaardigheden voor juristen B (blok 4, 5 en voor sommige studenten een gedeelte van blok 6, eveneens voor 4 ECTS). Het practicum beoogt de studenten de basisvaardigheden bij te brengen die voor de verdere studie van belang zijn. Die vaardigheden zijn: - Onderwijsvaardigheden: deelnemer zijn in probleemgestuurd onderwijs als groepslid en gespreksleider - Presentatievaardigheden: uitwerken en geven van korte en lange (referaten) presentaties van een juridisch onderwerp - Vaardigheden met betrekking tot het verzamelen van juridische informatie: informatie zoeken in fysieke (wetboeken, bibliotheek) en digitale bronnen (ook internationaal) - Vaardigheden met betrekking tot het analyseren en toepassen van juridische informatie: oplossen van juridische casus - Argumentatie- en redeneervaardigheden - Schrijfvaardigheden: schrijven van juridische opinies, betogen, adviezen, processtukken en essays - Vaardigheden op het gebied van rechtsvergelijking: begrijpen van vreemde rechtssystemen en omzetten van juridisch Engels in juridisch Nederlands - Communicatievaardigheden binnen een juridische context. In de loop van het practicum komen deze vaardigheden in steeds toenemende complexiteit en in wisselende samenhang met elkaar aan bod. Bij het samenstellen van het oefenmateriaal wordt waar mogelijk rekening gehouden met de inhoud van het onderwijs in de eerste stroom. Voor de meeste bijeenkomsten moeten oefeningen worden uitgewerkt en/of opdrachten worden ingeleverd. Het practicum bestaat in totaal uit 28 bijeenkomsten, zeven per blokperiode in de blokken 1, 2, 4 en 5. Voor elk semester worden practicumgroepen gevormd en elk semester wordt afzonderlijk beoordeeld. In Vaardigheden voor Juristen B worden de centraal gestelde vaardigheden (research, redeneren, vertalen, rechtsvergelijking, empirisch onderzoek, formuleren) direct gekoppeld aan het schrijven van een individueel werkstuk. In blok 4 wordt daarbij ingegaan op specifieke problemen die bij het schrijven van een dergelijk werkstuk ondervonden kunnen worden. Voor het schrijven van het werkstuk is blok 5 bedoeld (alsmede blok 6 voor de studenten die kiezen voor een uitgebreider werkstuk en daarom niet de deelopdrachten hebben ingeleverd). Het eigen werkstuk moet stap voor stap worden opgebouwd en bestrijkt enkele belangrijke aspecten die bij de behandeling van een juridisch vraagstuk aan de orde kunnen komen (een keuze uit wetsgeschiedenis, doctrine, jurisprudentie, empirie, rechtsvergelijking, nieuwe wetgeving). Het individuele werkstuk is bedoeld als een rechtstreekse aanzet voor het later (of eventueel aansluitend) te schrijven bacheloressay. De bijeenkomsten in blok 5 zijn volledig gericht op het oefenen van communicatievaardigheden. Daarvoor wordt het format gebruikt van de International Client Consultation Competition. Groepjes van telkens twee studenten moeten als advocaat/rechtshulpverlener een intakegesprek voeren met een nieuwe (simulatie)cliënt. Het gesprek wordt beoordeeld aan de hand van 11 criteria.
Belasting in ECTS	4 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor studenten van de bachelor Rechtsgeleerdheid

Aantal studenten	Ongeveer 300 inschrijvingen per jaar.
Onderwijsvorm	Het practicum bestaat in totaal uit 28 bijeenkomsten, zeven per blokperiode in de blokken 1, 2, 4 en 5. Voor elk semester worden practicumgroepen gevormd en elk semester wordt afzonderlijk beoordeeld.
Voorgeschreven literatuur	F.J. Fernhout, J.C. Hage, B. Verheij, <i>Vaardig met recht</i> , Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2011 en daarnaast apart voorgeschreven en op de elektronische leeromgeving geplaatste literatuur.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een vaardighedenvak waarin ook onderzoeksvaardigheden worden onderwezen. ELS is daar onderdeel van. In het kader van het vak schrijven studenten een werkstuk, waarbij zij een keuze maken tussen verschillende wijzen van onderzoeken van een juridisch vraagstuk (wetsgeschiedenis, doctrine, jurisprudentie, empirie, rechtsvergelijking, nieuwe wetgeving). Dit werkstuk is bedoeld als een aanzet voor het later of aansluitend te schrijven bacheloressay. Tussentijdse opdrachten, werkstuk, gesprekssimulatie (als de opdrachten, het werkstuk en de gesprekssimulatie onvoldoende punten opleveren of niet zijn ingeleverd/uitgevoerd, dient als herkansing een volledig werkstuk te worden geschreven). ELS kan hier een onderdeel van uitmaken, maar dat is niet noodzakelijkerwijs het geval: alleen studenten die de herkansing moeten doen worden verplicht een werkstuk te schrijven met een empirische paragraaf. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Maastricht University
Niveau	Bachelor, jaar 2
Titel van het vak	Onderzoeksmethoden
Naam docent(en) of contactpersoon	Coördinator van het vak: J. Oosterhuis
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Dit blok gaat over wetenschappelijk onderzoek in het algemeen en over juridisch onderzoek in het bijzonder. Juridisch onderzoek vindt plaats in verschillende contexten. Het oplossen van een casus is een voorbeeld van juridisch onderzoek. Hetzelfde geldt voor het maken van een wetsvoorstel, het schrijven van een paper, of een bachelor- of masterthesis. In dit blok staat het perspectief van de juridisch onderzoeker centraal. Kenmerkend voor het perspectief van de rechtswetenschapper (en dus ook van de auteur van een scriptie), is dat deze niet noodzakelijk gebonden is aan het geldende recht. Waar het geldende recht voor bijvoorbeeld de rechter en de advocaat in belangrijke mate een gegeven is, is dat voor rechtswetenschappers niet het geval. Zij kunnen het geldende recht niet alleen beschrijven, maar ook bekritisieren, bijvoorbeeld op basis van een vergelijking met andere rechtsstelsels, of door te kijken naar de praktische uitwerking van het recht op de samenleving. Ook kunnen zij voorstellen doen, mits goed onderbouwd, om het recht te veranderen. Rechtswetenschappers kunnen echter ook zoeken naar verklaringen waarom het recht op een bepaald onderwerp in Nederland luidt zoals het luidt en zij kunnen zelfs voorspellingen trachten te doen over het recht van de toekomst (bijvoorbeeld: wat zal er gebeuren als een bepaalde wet wordt ingevoerd?). Een ander belangrijk verschil tussen de rechtswetenschapper en de praktijkjurist is dat de rechtswetenschapper zelf een onderzoeksvraag moet bedenken, terwijl de praktijkjurist deze vraag vaak krijgt aangereikt. Een cliënt komt met een vraag bij een advocaat (die de vraag uiteraard moet vertalen naar een rechtsvraag) en een rechter krijgt een vraag voorgelegd van de procespartijen, de eiser of de openbare aanklager. Een rechtswetenschapper moet zelf op zoek gaan naar een relevante onderzoeksvraag. Een derde verschil betreft het moeten nemen van een beslissing. Waar de rechtswetenschapper kan eindigen met de conclusie dat niet alle vragen kunnen worden beantwoord, of dat vervolgonderzoek nodig is, moet een rechter de knoop doorhakken. Een rechter kan niet beslissen dat onduidelijk is welke beslissing moet worden genomen en dat het geschil daarom niet wordt beslecht. En een advocaat die geen advies geeft, zal weinig succesvol zijn. Dit blok bereidt voor op het schrijven van de bachelorthesis en de masterthesis, het schrijven van papers, het verrichten van wetenschappelijk onderzoek (bijvoorbeeld binnen de context van een

	promotietraject) en het doen van onderzoek in de praktijk (bijvoorbeeld bronnenonderzoek ten behoeve van een advies aan een cliënt of de Minister). Aan de orde komen de spelregels (methodologische regels) waar juridische onderzoekers aan zijn gebonden bij het verrichten van onderzoek. Dit wordt ingebed in meer algemene beschouwingen over de aard van wetenschappelijk onderzoek. De doelstelling is driedelig. De student: 1. doet kennis op over verschillende soorten wetenschap en hun methoden; 2. doet kennis op over verschillende soorten rechtswetenschap en hun methoden; 3. leert wetenschappelijk onderzoek, in het bijzonder de bachelorthesis, methodisch aan te pakken.
Belasting in ECTS	3 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en probleemgestuurd gestuurd onderwijs (problem-based learning; PBL)
Voorgescreven literatuur	Gijs van Dijck, Marnix Snel en Thomas van Golen, <i>Methoden van rechtswetenschappelijk onderzoek</i> , BJU 2018 en daarnaast teksten over (rechts)wetenschap en (rechts)wetenschappelijke methoden die via het Student Portal beschikbaar worden gesteld.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een vak over onderzoeksvaardigheden voor juristen, waarbij niet alleen aandacht is voor klassiek juridisch onderzoek, maar ook voor onderzoeksmethoden uit andere wetenschapsgebieden. Het vak kan bijdragen aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS wanneer studenten een empirisch onderzoeksdesign kiezen.

Universiteit	Maastricht University
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	<u>Legal Decision-Making and Neurosciences</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. F.L. Leeuw en A.M.P.N. van Impelen
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	In the legal arena, everything revolves around evidence and credibility. This course addresses the relevance and validity of various types of empirical evidence that regularly surface in courts of law. Particular attention is devoted to physiological measures (skin conductance and heart rate for example), brain imaging techniques (such as functional magnetic resonance imaging and positron emission tomography), neuropsychological assessments (cognitive tests and psychological questionnaires), and behavioral genetic evidence (twin and adoption studies but also research on specific genes such as monoamine oxidase A; “the warrior gene”). The significance of collecting such evidence can hardly be overestimated; not only can it serve as evidence in individual cases, it also informs and challenges the models and theories about human behavior and error—delinquency and decision-making included—that legal scholars and policymakers work with. The decision-making processes that are essential to evaluate the credibility of such evidence will also take center stage. Students will be introduced to decision-making at an academic level and discover that the science behind it is real; it involves cognitive models of decision-making, psychometric testing, theoretical approaches to human error, logical analyses of arguments, and mathematical techniques to quantify the accuracy of decisions and the strength of evidence. The majority of topics will feature in lectures given by distinguished experts of the Research and Documentation Center (WODC) of the Dutch Ministry of Security and Justice. This course is part of the interfaculty minor Human and Legal Decision-Making, which consists of three other, complementary courses; Neurosciences & Law, Neuropsychology & Law, and Economic Psychology. If you are interested in the subject matter of this course, you are encouraged to look into the other courses of the minor Human and Legal Decision-Making. Upon completion of this course, students must: • Be familiar with physiological measures, brain imaging techniques, neuropsychological tests,

	and behavioral genetic studies as empirical evidence that can be brought into court. • Be able to critically analyze the validity and relevance of such evidence within legal systems. • Be able to recognize and evaluate different models of human behavior and error. • Be able to identify and criticize the various ways in which humans make decisions (applied to law, medicine, and psychiatry). • Know about the various roles that human decision-making play in the legal domain. • Be able to recognize, remedy, and prevent diverse threats (e.g., cognitive biases, logical fallacies) that may undermine the quality of decision-making. • Be able to employ simple mathematical methods to quantify the weight of evidence (e.g., likelihood ratios) and the accuracy of decision rules (e.g., receiver operating characteristics).
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak Although there are no prerequisites for this course, we expect good English language and writing skills. Furthermore, some basic knowledge of psychology, scientific methodology, and neuroscience is useful to understand the subject matter of this course. Students who are not acquainted with these subjects are therefore advised to study some introductory literature that will be made available during this course.
Aantal studenten	60-80, afkomstig van verschillende faculteiten van de UM
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en probleemgestuurd onderwijs (problem-based learning; PBL). Paper en tentamen.
Voorgeschreven literatuur	The literature for this course consists of state-of-the-art articles on decision-making and neurobiological criminology. Examples of the literature are: • Buckholtz, J. W., & Faigman, D. L. (2014). Promises, promises for neuroscience and law. <i>Current Biology</i>, 24, R861-R867. • Cornet, L. J. M. (2015). Using basic neurobiological measures in criminological research. <i>Crime Science</i>, 4, 1-16. • Dror, I. E. (2015). Cognitive neuroscience in forensic science: Understanding and utilizing the human element. <i>Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences</i>, 370: 20140255. • Swets, J. A., Dawes, R. M., & Monahan, J. (2000). Better decisions through science. <i>Scientific American</i>, 283, 82-87.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een vak over waarheidsvinding, rechterlijke beslissingen en neurowetenschappen in het recht. Het gaat daarbij met name om de relevantie en waarde van verschillende varianten van empirisch bewijs dat vaak in de rechtszaal aan de orde komt, zoals 'physiological measures (...), brain imaging techniques (...), neuropsychological assessments (...), and behavioral genetic evidence (...)'. Studenten wordt geleerd welke empirische onderzoeksresultaten een rol spelen in de rechtspraktijk en welke onderzoeksmethoden daaraan ten grondslag liggen. Hun wordt bijgebracht kritisch op dergelijk onderzoek te reflecteren (zie de hierboven weergegeven cursusdoelen). De cursus is onderdeel van een interdisciplinaire en interfacultaire minor waarin 'neurolaw' centraal staat. Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Maastricht University
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	Law and Neurosciences
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof.mr. D. Roef
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This course introduces students to the new interdisciplinary field of law, neuroscience and philosophy. It uses an integrative approach by addressing the relevancy of potential applications of neuroscience in the fields of both criminal law and civil law. The course aims, inter alia, to assist students in critically reflecting on the present and future possibilities pertaining to the intersection between law and neuroscience. It also explores how neuroscientific research may challenge the

	foundations and conditions of criminal and civil (tort) liability. The main themes of the course include the following: the neuroscientific challenge to free will and responsibility; the scientific and legal view on human agency and personhood; the problem of neuroreductionism (reducing mental states and behaviour to brain states); diagnosing and assessing mental capacities and disabilities; the use of neurological evidence in court; neuroscience and human rights and finally, we will focus on some neuro-criminological aspects and the predictive and rehabilitative use of neuroscientific techniques. Upon completion of this course, the student must be able to: • understand the basic conditions of criminal and private law liability • understand the different philosophical positions on the free will and determinism debate • reflect on the neuroscientific challenges to free will, human agency and legal responsibility; • understand the relevance of neuroscientific techniques as a diagnostic tool in order to determine mental capacities and disabilities, with a particular focus on the insanity defence; • critically reflect on the use of science and the legal image of man; • critically reflect on some neuro-myths; • understand how neurosciences can contribute to our knowledge of pain assessment in tort liability; • assess the value and limitations of neuroscientific evidence in court cases, including lie-detection; • reflect on the value of neuroscientific techniques as a predictive tool for risk assessment; • reflect on the use of neuroscientific techniques (especially direct brain interventions) to modify the brain in order to enhance people's responsibility.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en probleemgestuurd onderwijs (problem-based learning; PBL)
Voorgeschreven literatuur	De cursusomschrijving bepaalt over de te bestuderen literatuur: The literature for this course consists of state-of-the-art articles on neurolaw. It is indicated for each session which reading materials should be studied beforehand. Examples of relevant literature: • N. Vincent, 'On the relevancy of neuroscience to criminal responsibility', Criminal Law and Philosophy, 2009, 77-98; • M.S. Pardo & D. Patterson, Minds, Brains , and Law. The Conceptual Foundations of Law and Neuroscience, Oxford University Press, 2015, p.1-42; p. 79-140. • S. Morse, 'Determinism and the Death of Folk Psychology: Two Challenges to Responsibility From Neuroscience', J.L.Sci & Techn., 2008, 1-20; • F.X. Shen & O.D. Jones, 'Brain Scans as Evidence: Truths, Proofs, Lies and Lessons', Mercer Law Review 2011, 861-883.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Een vak over het interdisciplinaire onderzoeksveld van 'neurowetenschap', waarin de relevantie en mogelijke toepassing van inzichten uit de neurowetenschappen op het (straf- en privaatrecht) worden onderwezen. Daarbij is tevens aandacht voor de methoden van neurowetenschap. Studenten leren daar kritisch naar te kijken en zodoende kritisch te reflecteren op de mogelijke toepassing van resultaten uit dat onderzoeksveld in het juridische veld (zie bijv. de hierboven genoemde cursusdoelen). Het betreft daarom onderwijs in de passieve beheersing van empirisch-juridische onderzoeksmethoden.

6.7 UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

6.7.1 TABELLEN PHD

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	PhD
Titel van het vak	Philosophy of Legal Research
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr. dr. N. Nedeski, prof. B. van Rooij
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The general aim of this course is to foster students' understanding of what the study of law and legal research may entail, whether different types of legal research can be seen to qualify as scientific, how legal researchers may contribute to furthering knowledge, and how the study of law relates to other disciplines. After completing the course, students will: • understand the specific nature of law as a science; • have knowledge and understanding of the main existing methodological approaches in legal research and be able to apply them; • understand the consequences of the shift of one methodology to another; • have knowledge of the main school of thoughts in law and their specific methodology; • be able to identify the relevance and advantages of each of these investigational and conceptual methods for their own research; • have acquired the ability to judge and reflect on the value of the main existing methodological approaches in legal research. In a broad sense legal research may be defined as research that has 'the law' as its object. Yet, many different questions can be asked about the law and from that vantage point it is not clear that there is a strict separation between legal research and other related disciplines. The starting point of the course is that legal research deals with one or more of the three following questions. 1) What is the law? Having an understanding of these debates about the nature of law is crucial for legal researchers, even if researchers' own projects do not centre around a 'what is the law' type of question. After all, any research project about the law will have to say something about the content of the applicable law and thus either implicitly or explicitly take a stance on the question of how the content of the law can be determined. For this reason, we devote considerable attention to debates about the nature of law in this course, starting with positivism in week 2 and followed by non-positivism in week 3. In week 4 we look more closely at critical legal studies, which have stressed the indeterminacy of legal norms and as a result, its inescapable political character. 2) What should the law be? Some legal researchers may focus more explicitly on normative questions about the law rather than just determining what the content of the law currently in force is. Answering normative questions in legal research requires a normative standard by which to assess legal norms. Normative questions about the law raise a new set of difficult theoretical issues: What can serve as an appropriate normative benchmark to assess the law? Is it possible to arrive at 'true' statements about what the law should normatively be? How can we have knowledge about what is morally right and wrong? And can normative research about law qualify as scientific? For legal researchers it is crucial to have some sense of these issues in order to know the strengths and shortcomings of their normative projects. For this reason, we discuss normative approaches to legal research in week 5. 3) Empirical questions about the law A final set of questions about the law are more empirical in nature. Two set of questions seem especially relevant. First, questions about how the law works in practice. Second, questions about how the law came to be as it is. Both set of questions appear explicitly interested in discovering

	causal relations between different types of events, i.e. the causal relation between the law and its effects or the causal relation between specific events and how they have result in specific legal norms. Empirical approaches to the law raise multiple theoretical questions, such as: What is the standard for evaluating the scientific quality of an empirical project? How can causality be determined between two sets of events? Is quantitative research to be preferred over qualitative research? The course is concluded by a final session on the place of legal research among other disciplines. In this week we reflect on the overall content of the course and discuss whether and how legal research qualifies as a science, and how legal research may contribute to knowledge.
Belasting in ECTS	-
Verplicht vak of keuzevak	-
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Tien wekelijkse seminars van 3 uur (twee uur college, 1 uur werkgroep)
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	PhD
Titel van het vak	Research Design and Methods
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr. dr. N. Nedeski, dr. S. Schroff
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This course introduces students to the concepts and methodologies commonly used in legal research. It aims at enabling students to understand how a range of different methods are applied in the context of law and how they relate to legal theory. Overall, the course will enable the student to contextualize the work carried out by others that they will likely encounter in their own research as well as to select relevant approaches and methodologies for their own research problem. The course systematically examines the assumptions underlying different approaches, the specific methodologies associated with them as well as the delineate boundaries between them. In the course of this module, methodologies are discussed from three angles: 1) the general concepts and assumptions; 2) how other researchers have applied them and 3) targeted exercises that the students carry out themselves. In the first section (introduction and research strategies), the key steps involved in the research process are reviewed. The lecture provides a road map for students to link the remaining lectures by understanding where the individual components fit into the research process. The second section then focuses on basic considerations as to the ontology (world- view) and epistemology. In this part, students are introduced to different ways researchers perceive the world which in turn inspires their research, including the choice of qualitative, quantitative or mixed methods. The second section (qualitative v quantitative methods) focuses on the different types of methodologies, conceptualized as the divide between qualitative and quantitative methods. On one hand, the lecture will explain the concepts, on the other hand, it will also cover practical implications, especially the kind of data or underlying information that each branch demands. The third session (Documents as sources) moves on to substantial methodologies, focusing on using existing documents as sources for qualitative and quantitative research. The fourth session (interviewing) discusses interviews as a research method, distinguishing between structured, semi-structured and open-ended interviews and questionnaires. The fifth session (qualitative data analysis) will outline ways that the qualitative data a researcher has generated can be used to answer the research question. In the second part then, it will outline approaches to giving the data meaning, for example via a focus on the narrative or the theme. The sixth session (quantitative data analysis) introduces a pre-defined dataset, and then describes the nature of variables and what kind of information a researcher can get from it.

Belasting in ECTS	-
Verplicht vak of keuzevak	-
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Driedaagse workshop op basis van colleges en interactieve oefeningen
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	PhD
Titel van het vak	Research seminar series
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr. dr. N. Nedeski, prof. B. van Rooij
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	During each research seminar, a senior researcher will speak about a piece of their own research, carried out with a particular method, or through a particular lens, with a particular orientation. List of topics: 1. doctrinal research 2. historical research 3. critical perspectives 4. socio-legal research 5. normative research 6. law and economics 7. law, language and interpretation
Belasting in ECTS	-
Verplicht vak of keuzevak	-
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Zeven seminars waarvan er één gericht is op socio-legal research. Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

6.7.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	Master's International and European Law: European Union Law Master's International and European Law: European Competition Law and Regulation
Titel van het vak	<u>Individual Research Project European Public Law and Governance</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. T.A.J.A. Vandamme
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The course aims to equip the student with: • Individual research skills in terms of finding and assessing the proper sources; • The ability to analyse legal, statistical (empirical) and/or political science data; • Academic presentation and writing skills; • The ability to identify and develop the methodology necessary to conduct a specific research project; • The ability to analyse and interpret research data; • The ability to develop questions for further research.

	This course aims to integrate students in the academic community of the Amsterdam Centre for European Law and Governance (ACELG) by assigning them an individual research task linked to the ACELG Research program 'Integration and Disintegration in a Changing Europe' (http://acelg.uva.nl/research). Under the supervision of ACELG scientific staff, students will undertake research in the field of European Public law and Governance on a specific topic linked to this program. The demarcation of the research assignment will be established under the advice of the Course coordinator(s) and the supervising ACELG staff member. Personal interests of students are taken into account as much as possible. However, the leading requirement is the link to the ACELG research program. Students will thus actively participate in conducting research that is helpful for ACELG-researchers. The final output of the research project will be a research paper / draft academic article. Depending on the quality of the paper (graded 7,5 or higher), the student may be asked to present it in one of the regular ACELG research meetings. A good presentation yields 0.5 points as additional bonus. The Research project may be linked to the Student's own master thesis subject, however, it may not overlap with it.
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	The number of participants is limited to the number of research projects that are available. The projects will be published beforehand on the Canvas site of the course. Depending on the research project the students applies for, the course coordinator may require specific knowledge of the broader field in which the research project is situated. Such prior knowledge may be indicated by the student beforehand when applying for (a) specific research project(s).
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	1 plenaire sessie met de vakcoördinator en alle geregistreerde studenten 3 sessies van ten minste 1 uur met een individuele begeleider (onderzoeker van het ACELG) 1 sessie van ten minste 1 uur voor presentatie in de plenaire onderzoeksgroep (mits geselecteerd) Het cijfer wordt bepaald door de kwaliteit van het onderzoeksrapport/draftartikel waar de projecten in moeten uitmonden. Een additioneel half punt kan verdiend worden met een goede presentatie van de onderzoeksresultaten voor de ACELG-community.
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak lijkt bij te dragen aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS, afhankelijk van de invalshoek van het onderzoeksproject.

6.7.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	Bachelor Rechtsgeleerdheid, jaar 1 Bachelor fiscaal recht, jaar 1 + schakelprogramma's
Titel van het vak	Recht en menselijk gedrag
Naam docent(en) of contactpersoon	mw. dr. N. Doornbos, prof. B. van Rooij, dr. R.J.S. Schwitters
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Studenten krijgen inzicht in empirische bevindingen over voor het recht relevant menselijk gedrag. Aannames over menselijk gedrag die in het juridisch denken besloten liggen, zullen worden getoetst op hun houdbaarheid en beter worden gefundeerd, dan wel worden genuanceerd of gecorrigeerd. De cursus leidt tot een beter inzicht in de mogelijkheden en beperkingen van het recht voor het bevorderen van sociaal wenselijk gedrag. Studenten zijn op basis van deze cursus in staat tot een kritische evaluatie van de relatie tussen recht, gedrag en sociale context. In het vak 'Recht en menselijk gedrag' onderzoeken studenten welke aannames over menselijk gedrag in het recht besloten liggen en wat daarover uit empirisch onderzoek bekend is. De benadering binnen dit vak is een thematische, waarbij uitstapjes worden gemaakt naar de rechtssociologie, de rechtspsychologie, de rechtseconomie en de neurowetenschappen. In deze cursus komt zowel het gedrag van burgers en bedrijven als dat van juridische professionals aan bod.

	Thema's die aan de orde komen zijn onder meer: naleving en handhaving van wetgeving, instrumentalisering van het recht, solidariteit, geschilbeslechting, waarheidsvinding en de relatie tussen determinisme en vrije wil.
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor eerstejaars rechtenstudenten
Aantal studenten	Alle eerstejaars rechtenstudenten (± 1000)
Onderwijsvorm	7 weken lang twee keer hoorcolleges van 2 uur en 1 keer werkgroep van 2 uur, schriftelijk tentamen met open vragen, digitale toetsing
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	In dit vak wordt kennisgemaakt met empirische bevindingen. Het is een start bij het aanleren van een kritische houding en reflectie, zo nu en dan ook met betrekking op de onderzoeksmethode. Er vindt nog geen eigen onderzoek plaats door studenten. Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	Bachelor: Minor Law and Economics
Titel van het vak	<u>Law and Economics II: Empirical Legal Studies</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	F. Kaja, prof. dr. A.M. Paccès
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Economics is of fundamental importance for law students. As future legal academics, judges, lawyers, or public officials, law students will be routinely confronted with fundamental questions about the economic underpinnings of certain legal rules or commercial practices, their impact on society, and their desirability. The purpose of this minor is to offer students a basic understanding of the economic principles and methods that are most relevant for legal scholars. Students are expected to learn how to critically read theoretical and empirical economic analyses of legal problems and to apply such methods in an analytical essay. In this course, students will learn basic principles of economic theory and their relevance for and applicability to legal analysis. 'Empirical legal studies' is the fastest growing and most exciting field of research in legal scholarship of the last decades. This course is devoted to the examination of the most common techniques of empirical and experimental analysis for the law. Each class is devoted to the study on one academic article and to the examination of the empirical techniques employed. The course progresses from simple to more complex techniques and covers a range of very different topics and methodologies in empirical research. Through the examination of this material students will learn the fundamental principles of empirical analysis. Week 1. Introduction, problems and challenges with empirical research, direct observation Week 2. Statistical test Week 3. Historical data Week 4. Multiple regression Week 5. Natural experiments Week 6. Field experiments Week 7. Laboratory experiments
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Dit vak is onderdeel van de <u>Minor Law and Economics</u> en is alleen toegankelijk voor studenten die het <u>Law and Economics I: Economic Theory and the Law</u> hebben gevolgd.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Uit studiegids: Teaching method - Class meets once a week for two hours. Classes are taught in English according to the Socratic method typical of US law schools. Students will be asked to prepare in advance on a judicial decision or an academic publication, which will then be examined in detail during the following class. Economic principles will be distilled from actual legal cases or practices. Classes will be interactive with most of the time devoted to questions and critical appraisal of existing theories

	and empirical analysis. Assessment and testing - A written exam (60% a SPMC test + 40% open questions). The SPMC test is a strategy-proof, multiple-choice test in which the number of correct answers per question is not known and may vary from question to question. A correct answer gives 2 points, while a wrong answer subtracts 1 point. The test will be about the analysis and evaluation of the material discussed during the course. The open questions will concern an article (not one examined during the class) to be read during the exam. The students are expected to understand the article and to be able to explain the techniques and the economic principles used therein and to illustrate the reasoning behind the conclusions.
Voorgeschreven literatuur	Wittman, Donald (2006), <i>Economic Foundations of Law and Organization</i> , Cambridge: Cambridge University Press – paperback (ISBN-13: 9780521685245; ISBN-10: 0521685249) (list of chapters assigned on Canvas) Selected articles (list and links on Canvas)
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	Bachelor: Minor Law and Economics
Titel van het vak	<u>Law and Economics III: Digital Legal Studies</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. D. Grossi
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The course introduces the students to the various ways in which legal studies intersect with research in artificial intelligence (AI). The course has two aims. First, it aims to create awareness of the various influences existing between AI on the one hand, and legal studies on the other. That is, of how AI can be applied to the study of the law, and of how the law offers a unique challenging research domain for the development of computational techniques in AI. Second, it aims to equip the students with some fundamental knowledge of the key AI techniques that are most relevant for legal studies, and provide them with a basic toolbox to orient themselves in the growing scientific literature on this subject. The course does not presuppose any previous knowledge of AI. This course focuses on the use of artificial intelligence techniques in the study of law, and of how the legal domain poses important research challenges for the development of artificial intelligence.
Belasting in ECTS	3
Verplicht vak of keuzevak	Het vak is onderdeel van de minor 'Law and Economics' en is alleen toegankelijk voor studenten die de vakken <u>Law and Economics I: Economic Theory and the Law</u> en <u>Law and Economics II: Empirical Legal Studies</u> hebben gevolgd.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Uit studiegids: Students form small teams. Each team chooses a recent research article applying digital methods to the study of a legal problem (with the instructor's approval). The goal is to write a short critical paper illustrating the results, the methodology and the limitations of the chosen article. Teams work on their papers autonomously under the supervision of the instructor. Final papers are presented in class. The research essay is to be written by the students individually or in small teams (depending on the number of students) on a topic selected every year. The final grade depends on the essay (50%) and on the presentation (50%). Each team is evaluated collectively on the essay, but each student in the team is evaluated individually during the presentation (preparation, ability to answer questions, knowledge of the topic).
Voorgeschreven literatuur	Geselecteerde artikelen
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak lijkt bij te dragen aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	Bachelor: Togaminor: rechtsstaat, beroepsethiek en integriteit voor juristen
Titel van het vak	Juristen in de rechtsstaat
Naam docent(en) of contactpersoon	mw. dr. N. Doornbos
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Aan het eind van dit vak kan de student: • de historische ontwikkeling van democratische rechtsstaat benoemen en uitleggen; • maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de democratische rechtsstaat analyseren en evalueren; • de rol van juristen bij de verwerkelijking van de idealen van de rechtsstaat benoemen en bekritisieren; • empirische kennis over het functioneren van de democratische rechtsstaat structureren en analyseren; • theorieën over de beginselen en het feitelijk functioneren van de democratische rechtsstaat gebruiken. In dit vak onderzoeken we welke visies op rechtsstatelijkheid bestaan, hoe de Nederlandse democratische rechtsstaat zich historisch ontwikkeld heeft en welke rol juristen in de praktijk vervullen bij de verwerkelijking van de idealen van de rechtsstaat. Wat komt er in de praktijk terecht van beginselen zoals scheiding der machten of toegang tot de rechter? Hoe doet Nederland het in vergelijking met het buitenland? Welke uitdagingen brengen maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de toegenomen digitalisering of de behoefte aan meer informele communicatievormen mee? Naast een schriftelijk tentamen is er volop ruimte voor debat en schrijven studenten een onderzoeksverslag.
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	-
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	2 uur hoorcollege, 1 uur werkcollege en 2 uur werkgroep per week. Deeltoets 1: Onderzoeksverslag over een van de thema's van het vak (eigen keuze) met empirisch onderzoekscomponent (observatie), wat voor 40 procent meetelt in het eindcijfer. De student dient het onderzoeksverslag mondeling te presenteren in een van de workshops op het 'eindcongres'. De student krijgt hiervoor de aantekening AVV (aan verplichtingen voldaan) of NAV (niet aan de eisen voldaan). Deeltoets 2: Tentamen met open vragen in week 8, welke voor 60 procent meetelt in het eindcijfer.
Voorgeschreven literatuur	Bauw, E., B. Böhrer, M.E. de Meijer en M. Westerveld, <i>Togadragers in de rechtsstaat, De juridische professies en de toegang tot het recht</i> , Den Haag: Boom, 2019, 3e druk; reader met aanvullende teksten
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Studenten krijgen onderwijs over de methode van observatie en doen een observatieopdracht in de rechtszaal. Zij schrijven hierover een onderzoeksverslag en krijgen uitleg over de eisen van objectieve verslaglegging. Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	PPLE - Shared programme, year 3
Titel van het vak	Research Lab
Naam docent(en) of contactpersoon	Dhr. B. Creusen MSc, mw. mr. L. Mosemghvdlishvili
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	After completing this course students: • have the capacity to find, organize and critically assess relevant academic literature; • have the capacity to propose, design, conduct and scientifically report an interdisciplinary research project; • are able to assess which research methods are most suitable for a specific research

	question; • are able to justify and critically reflect on their methodological choices from an interdisciplinary perspective; • have an understanding of qualitative methods of inquiry in an interdisciplinary context; • have the ability to integrate different methodological perspectives in an appropriate way. Research Lab is the last methodological course in the PPLE program. Together with relevant courses (Doing Research: Introduction, Statistics for Experimental Research, and Statistics for Analyzing Existing Data) it is directed at developing students' research skills and competencies. The learning outcome is to prepare students for proposing, designing and conducting an undergraduate interdisciplinary research project. To this end, in the last module students will receive; • training in research design, with an emphasis on developing an interdisciplinary research project (weeks 1 and 4), • training in qualitative research skills (weeks 2 and 3), • elective tutorial track (weeks 5-7). The content is the same for all groups, except the weeks of elective tutorial tracks (week 5-7). There are nine different tutorial specializations from which students can choose. Tutorial electives cover advanced quantitative, qualitative, or major specific methodologies; • Document review for human rights research • Discourse analysis as theory and method • Legal Research • Conceptual analysis and study of primary text • Emancipatory Practices through the method of Social Critique • Survey and macroeconomic data analysis with Stata • Methods in Political Theory • Embracing complexity: Network Analysis • Participatory and collaborative research designs
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Dit vak is toegankelijk enkel voor PPLE-studenten.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Per week 1 hoorcollege van 2 uur en twee werkgroepen van 2 uur
Voorgescreven literatuur	Verplichte literatuur: Blaikie, N. W., & Priest, J. (2019). <i>Designing social research: The logic of anticipation</i>. (3rd edition), Medford, MA: Polity Press. Aanbevolen literatuur: Menken, S. & Kestra, M. (2016) <i>An Introduction to Interdisciplinary Research - Theory and Practice</i>, (eds.) Amsterdam: Amsterdam University Press, ISBN:9789462981843
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	In het vak Research Lab kunnen studenten zich in een individueel project toespitsen op een juridisch vraagstuk. Zowel in de colleges als in de werkgroepen is aandacht voor interdisciplinaire methoden. Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Universiteit van Amsterdam
Niveau	PPLE - major Law, year 2
Titel van het vak	Skills and Research Methods for Law
Naam docent(en) of contactpersoon	I. Rosenthal
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The course Skills and Research Methods for Law aims to equip students with the necessary methodological tools to perform legal doctrinal, as well as qualitative socio-legal research. During the course students will become acquainted with the discipline specific aspects of legal research, as well as with using predominantly qualitative methods from the social sciences to solve empirical legal

	research questions. In order to become acquainted with the specific nature of legal research students will learn how to differentiate and formulate descriptive and evaluative legal questions, choose apt research methodologies, devise an optimal theoretical framework and conduct legal and empirical research according to different methodologies. Attention will be paid to traditional legal methodologies, such as doctrinal analysis, comparative legal methods and case law analysis. In addition the student will also become versed in socio-legal methods in order to solve empirical questions, such as interviews, participatory observation and discourse analysis. At the end of the course the student will have a toolkit at her or his disposal to conduct both mono-disciplinary and interdisciplinary legal research. At the end of the course students will be able to: • Understand the difference between and formulate normative legal research questions and empirical legal research questions. • Apply different methods to research the same legal problem and evaluate the problem from a normative and empirical perspective • Make a thorough doctrinal analysis of a relevant area of law • Apply comparative legal methods to understand a legal question • Conduct interviews to solve law-related research questions • Design empirical legal research involving participatory observation • Make a discourse analysis of a relevant legal practice. • Integrate empirical and doctrinal methods when researching a case study • Draft research proposals using legal doctrinal, legal empirical and mixed legal methods.
Belasting in ECTS	6
Verplicht vak of keuzevak	Dit vak is toegankelijk enkel voor PPLE-studenten.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

6.8 VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

6.8.1 TABELLEN PHD

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	PhD
Titel van het vak	Methodology option 1: Empirical Research Design
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof.dr. Henk Elffers
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	NSCR, Faculty of Law VU and A-LAB have Ph.D.'s and other junior research staff from widely varying background, ranging from people holding a master's in social science methodology to people to whom empirical research is quite new. The workshop <i>empirical research design</i> is, for that reason, an <i>open discussion workshop</i>, in which participants work together on mini research design problems. The supervisor gives just a short introduction, then small groups of 3 or 4 participants have to develop and specify in, say, an hour time a design for investigating a given research question. The designs developed in this way have to be presented to the other participants, who criticise and compare them with their own solution. This approach usually results in lively if not fierce discussions, and people get confronted with questions and solutions originating from quite different disciplines than their own. Research problems presented for solution tend to be widely different, in such a way that various research methods (observation, survey, interviews, experiments, participation, ...) are suggesting themselves. After having spent a few meetings this way, we gradually switch over to presenting and discussing the research design of the participants themselves, even if they are at present in an early, very provisional stage. One of the others is asked as discussant, and has to prepare critical questions and supportive suggestions, in order to open the general discussion. (...) Participation sharpens insight into empirical research design questions and it offers opportunity to discuss informally ins and outs of research design with people from varying academic disciplines. Don't be afraid if you have started only a week ago! Talking about research design is just as fruitful for newbies as for experts.
Belasting in ECTS	3 EC
Verplicht vak of keuzevak	Verplichte cursus voor rechtenpromovendi. De cursus staat open voor jonge onderzoekers van Rechtsgeleerdheid, het NSCR en A-LAB, ongeacht hun disciplinaire achtergrond, en ook als zij geen PhD-aanstelling hebben. Ook jonge (PhD-)onderzoekers van andere instanties zijn welkom, maar zij dienen zich eerst wel te melden bij de coördinator van de cursus. De cursus is onderdeel van een aantal verplichte vakken, waarmee in totaal minimaal 9 EC wordt verkregen.
Aantal studenten	In 2019-2020 waren er 20 deelnemers, maar veelal tussen de 9 en 16 deelnemers.
Onderwijsvorm	Acht tweewekelijkse bijeenkomsten
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Verplichte cursus voor rechtenpromovendi aan het begin van hun promotietraject waarin actief wordt geoefend met het maken en kritisch benaderen van onderzoeksdesigns. Na dit enkele weken te hebben geoefend met 'fictieve' onderzoeken wordt ook het eigen onderzoeksplan gepresenteerd en van feedback voorzien. Het betreft een workshop waarin interdisciplinaire ontmoetingen rond empirisch onderzoek in juridische context (waaronder o.a. rechtssociologie, rechtspsychologie, rechtseconomie, criminologie) centraal staan. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	PhD
Titel van het vak	How to do a scientific interview
Naam docent(en) of	Mr. Rieneke Stelma-Roorda Msc en mr. Robin Kranendonk

contactpersoon	
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Doel cursus: Het opzetten, uitvoeren, analyseren en rapporteren van een wetenschappelijk interview. De interviewcursus 'How to do a scientific interview' is ontwikkeld voor promovendi werkzaam bij het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving, het Amsterdam-Law and Behavior Institute of de Vrije Universiteit. Tijdens de cursus komt het gehele interviewproces aan de orde en wordt ingegaan op interviewen vanuit zowel een kwalitatief als een kwantitatief kader. De onderdelen die tijdens de cursus worden behandeld zijn: 1) De voorbereidingsfase: • Methodologisch kader • Verschillende typen interviews • Steekproefonderzoek • Ethiek 2) Het interviewen zelf: • Diverse respondentengroepen • Gesprekstechnieken • Emoties • Verwachtingenmanagement • Zelfpresentatie interviewer 3) Rondom het interviewen: • Het vastleggen/opnemen van interviews • Beveiligingsaspecten 4) De verwerkingsfase: • Transcriberen • Analyseren (coderen) en interpreteren • Verslaglegging • Terugkoppeling respondenten Voor de invulling van de bijeenkomsten zijn diverse sprekers en ervaringsdeskundigen op het gebied van wetenschappelijk interviewen gevraagd. Zij zullen u actief in de cursus betrekken door het gebruik van o.a. rollenspellen, het aanreiken van visueel materiaal en casuïstiek. Wat in de bijeenkomsten aan de orde komt, zal voor de meesten van u abstracte materie betreffen. Om deze reden wordt (aanbevolen of verplichte) literatuur aangeboden per bijeenkomst en wordt u gevraagd een praktijkopdracht uit te voeren, namelijk het afnemen, verwerken, analyseren en beschrijven van een interview.
Belasting in ECTS	6 EC
Verplicht vak of keuzevak	Een keuzevak in de promovendi-opleiding. Naast de verplichte vakken dienen promovendi ook een keuze te maken uit een aantal optionele, universiteitsbrede cursussen. Dit is een van de vakken waaruit kan worden gekozen.
Aantal studenten	Afhankelijk van aantal aanmeldingen ligt dit veelal rond de 15-20 deelnemers.
Onderwijsvorm	Bijeenkomsten in de vorm van werkgroepen/seminars
Voorgeschreven literatuur	- Gemert, F. van (2007) <i>Daders op vrije voeten. Etnografisch veldwerk van een criminoloog</i>. In: J. Evers (red.) <i>Kwalitatief interviewen: kunst en kunde</i>. Den Haag: Boom, pp. 151-161. - Lindegaard, M. R. (2010) Method, actor and context triangulations: Knowing what happened during criminal events and the motivations for getting involved as offender. In W. Bernasco (ed.) <i>Offenders on offending</i>. Cullompton: Willian Publishing, pp.109-129. - Lindegaard, M. R., W. Bernasco and S. Jacques (2014) Consequences of expected and observed victim resistance for offender violence during robbery events. <i>Journal of Research in Crime and Delinquency</i> 52 (1), pp. 32-61. - Liebling, A. (1999) Doing research in prison: Breaking the silence? <i>Theoretical Criminology</i> 3(2), pp. 147-173.

	- Patenaude, A. L. (2004) No promises, but I'm willing to listen and tell what I hear: Conducting qualitative research among prison inmates and staff. <i>The Prison Journal</i> 84. - Malsch, M., Kranendonk, R., Keijser, J. de, Elffers, H., Komter, M. & Boer, M. de (2015) De papieren muur. Proces-verbaal maakt bewijsvoering soms onbetrouwbaar. <i>NJB</i> 3, pp. 179-184. - Regmi, K., Naidoo, J. & Pilkington, P. (2010) 'Understanding the process of translation and transliteration in qualitative research', <i>International Journal of Qualitative Methods</i>, 9(1), pp 16-26.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een van de keuzevakken voor promovendi waarbij diep wordt ingegaan op de onderzoeksmethode van het interview. Alle relevante facetten daarvan worden besproken en deelnemers aan de cursus moeten het geleerde uiteindelijk ook zelf in de praktijk brengen. Voor de eindopdracht van deze cursus moeten de deelnemers zelf een interview van minimaal 30 minuten afnemen in het kader van hun eigen onderzoek of een door de coördinatoren nader te bepalen onderwerp. Op die manier kunnen zij het in de cursus geleerde in de praktijk brengen. Het vak draagt bij aan actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	PhD
Titel van het vak	Methodology option 2: Tutorial Legal Research Lab
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. Bart van Klink
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The course Legal Research Lab focuses on the question how the methods used in legal research have been justified. PhD students are asked to reflect on the methodological challenges in their research and how to deal with them. At the first (plenary) meeting various methodological issues concerning legal interpretation, selection of sources, theoretical and normative frameworks, the is-ought relation and multidisciplinary research will be discussed. Subsequently, PhD students write a paper in which they reflect on some methodological issues in their research. Preferably, this text can be included in the introduction of their thesis when the methods used have to be described and justified. The paper will be discussed with the lecturer at the second (individual) meeting.
Belasting in ECTS	3 EC
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor promovendi, doorgaans in het derde of vierde jaar van hun promotietraject.
Aantal studenten	Dit verschilt sterk, afhankelijk van het aantal promovendi.
Onderwijsvorm	Twee bijeenkomsten: één plenair en één individueel
Voorgescreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	De inhoud van deze tutorial is afhankelijk van het promotieonderzoek van de promovendus/a. Nu steeds meer PhD-projecten empirisch-juridisch onderzoek hanteren, wordt in deze cursus ook in toenemende mate geleerd kritisch te reflecteren op de gehanteerde of de te hanteren empirische onderzoeksmethoden. Afhankelijk van het onderzoeksonderwerp van de onderzoeker maakt ELS onderdeel uit van de toetsing. De onderzoeker schrijft een paper over de gehanteerde onderzoeksmethodologie. Dit paper wordt besproken met en van feedback voorzien door de docent. Het vak draagt (mogelijk) bij aan actieve beheersing van ELS.

6.8.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	Master
Titel van het vak	Empirische onderzoeksvaardigheden
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. mr. A.J. (Arno) Akkermans. Coördinatoren: Evelyne Groot en Tanja Aalberts

Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Through this course, students will gain an overview of research methods for Empirical Legal Studies (ELS). The course covers the complete empirical cycle, for both qualitative and quantitative studies; from the formulation of research questions, to operationalisation, to research design and data collection, to data analysis. The first part of the course material covers research methodology up to study design. The second part covers data analysis. As part of the course, students will execute empirical-legal research in a group, and individually write a report on this research.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor masterstudenten die het honourstraject <i>Research Talent Track</i> volgen. Dit is een extracurriculair programma voor gemotiveerde en getalenteerde studenten die interesse hebben in empirisch-juridisch onderzoek. Hiervoor vindt een selectie van studenten plaats. Dit track bestaat uit drie cursussen die in totaal 18 EC opleveren. Naast dit vak zijn dat Academic Research Skills RTT (6 EC, in het kader van die cursus leren studenten een wetenschappelijk onderzoeksvoorstel schrijven en schrijven zij een wetenschappelijke tekst. Zij worden hierbij begeleid door een of meer docenten van de afstudeerrichting) en een portfolio-opdracht (6 EC). Het succesvol afronden van het Research Talent Track levert een certificaat en een aantekening op het masterdiploma op. Het staat open voor studenten van de masterprogramma's Rechtsgeleerdheid, Fiscaal recht, Notarieel recht, Law and Politics of International Security en International Crimes and Criminology.
Aantal studenten	In 2019-2020 23 deelnemers
Onderwijsvorm	Negen hoorcolleges en vier seminars. Studenten verrichten zelf (veld)onderzoek.
Voorgeschreven literatuur	C. Bijleveld, <i>Research methods for empirical legal studies. An introduction</i> , Eleven International Publishing 2019. Daarnaast wordt aanvullende literatuur geplaatst op Canvas.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een vak gewijd aan het doen van empirisch-juridisch onderzoek dat wordt aangeboden aan studenten van het honourstraject Research Talent Track. Dit is een extracurriculaire track voor studenten die interesse hebben in empirisch-juridisch onderzoek. De nadruk ligt daarom – vanzelfsprekend – sterk op dergelijk onderzoek. De toetsing vindt plaats op grond van drie onderdelen: twee multiplechoicetoetsen, waarin de verschillende onderdelen van het cursusmateriaal worden bevraagd, en een eindopdracht die studenten toetst op hun praktische onderzoeksvaardigheden. Zij maken een analyse van hun eigen empirisch-juridisch onderzoek. Het doen van onderzoek is een verplicht onderdeel van deze toetsing: deelnemers worden getoetst op een door hen zelf uit te voeren empirisch onderzoek. Alle drie de onderdelen van deze toetsing wegen even zwaar. Het betreft een typisch ELS-vak waarin aandacht is voor zowel de actieve als de passieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden.

6.8.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	Recht en Praktijk
Naam docent(en) of contactpersoon	Vakcoördinator: Prof. Marijke Malsch. Examinator: dr. mr. Vincent Geeraets. Docenten: dr. mr. Vincent Geeraets, prof. Marijke Malsch, Iris Becx, MSc en Gerben Geesink, MSc
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	In het vak Recht en Praktijk verdiepen studenten zich in de empirische kant van het recht. Wat is het effect van het recht (wetgeving, rechtspraak, enz.) in de samenleving? Hoe werken processen in de samenleving in op de werking van het recht? Hoe kunnen wij hierover meer te weten komen? Om het recht in praktijk te leren kennen, worden de studenten letterlijk de maatschappij ingestuurd. Zij zullen gedurende de cursus in groepjes van maximaal vier aan een klein veldonderzoek werken, op een thema waarop zij zich van tevoren hebben ingetekend. De diverse thema's zijn gerelateerd aan alledaagse actuele juridische en maatschappelijke onderwerpen. De thema's worden bovendien ook in de literatuur behandeld die is voorgeschreven voor de cursus. Van tevoren zal via Canvas een aantal thema's worden aangeboden, waarvoor de studenten zich kunnen opgeven.

	Gedurende de eerste weken van de cursus worden werkgroepen gegeven waarin studenten een inleiding krijgen in de rechtssociologie en een aantal deelonderwerpen van de rechtssociologie wordt uitgediept. Tijdens de werkgroepen wordt ingegaan op een aantal eerder verrichte onderzoeken naar sociaalwetenschappelijke onderwerpen binnen het recht. Ook worden de studenten ingeleid in de basisbeginselen van empirisch onderzoek (methodologie), zodat zij na afloop van de cursus zelfstandig een onderzoek kunnen opzetten en uitvoeren, inclusief de verslaglegging hierover. In de loop van de acht weken verschuift de focus van theorie en komt de nadruk zwaarder te liggen op het veldonderzoeken. In de cursus worden actuele juridische en maatschappelijke onderwerpen behandeld, zoals de rol en invloed van wet- en andere regelgeving, ontwikkelingen in de richting van alternatieve afdoeningen in het recht, de rol van de burger in het recht, en de kenmerken van het Nederlandse rechtssystemen in vergelijking met buitenlandse rechtssystemen. Daarnaast worden onderwerpen uit de Rechtssociologie besproken en wordt aandacht besteed aan Methoden en Technieken van sociaalwetenschappelijk onderzoek. De studenten verrichten in groepjes een klein empirisch onderzoek, onder strikte begeleiding van een van de docenten. Tijdens het laatste werkcollege worden de onderzoeken gepresenteerd voor de volledige groep. Op deze wijze maken zij ook in de praktijk kennis met empirisch onderzoek naar het recht.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak
Aantal studenten	Gemiddeld zo rond de 20-30 studenten
Onderwijsvorm	Werkcolleges en veldonderzoeken in kleine groepjes.
Voorgeschreven literatuur	- Hertogh, M. & H. Weyers, <i>Recht van onderop. Antwoorden uit de rechtssociologie</i>, Nijmegen: Ars Aequi 2011. - N. Verhoeven, <i>Onderzoeken doe je zo!</i>, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2010. - Door de studenten zelf te selecteren literatuur, passend bij het onderwerp van hun veldonderzoek.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een keuzevak in (het derde jaar van) de bacheloropleiding, waarin studenten leren over empirische onderzoeksmethoden en deze ook zelf toe te passen. Studenten voeren in groepjes empirisch onderzoek uit. Het resultaat daarvan wordt aan het einde van de cursus gepresenteerd. Daarnaast maken studenten periodiek opdrachten, waarbij wordt getoetst of zij de voorgeschreven materialen goed hebben bestudeerd. Eindresultaat wordt bepaald door paper, presentatie, opdracht en aanwezigheid. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	Bachelor (vak in de bacheloropleiding Law in Society), jaar 1
Titel van het vak	<u>Methodology and Empirical Research</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. M.V. van Koppen
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Learning objectives of the course: (A) Subject-specific learning outcomes Upon completion of the course, the student should have basic knowledge of: - basic concepts of research and its methodologies - several research methods and their corresponding strengths and limitations - several research designs - probability and non-probability sampling procedures - the process of measurement - the ethical restrictions of empirical research (B) Academic skills Upon completion of the course, the student is able to: - given a research question, make a motivated choice for a research method

	- given a research question, method and design, make a motivated choice for a sampling procedure - critically analyse research designs on strengths and limitations - determine the quality of measurement in terms of validity and reliability - develop a questionnaire and critically analyse an existing questionnaire - conduct a small study - enter collected data in SPSS (C) Social and communicative skills Upon completion of the course, the student is able to: - interact with respondents to collect data for a small study (D) Study skills and professional orientation Upon completion of the course, the student is able to: - work effectively in a group. Are prison sentences effective? Do children of criminal parents have greater chance of becoming criminals themselves? How do terrorist attacks affect feelings of security? Empirical research is required to answer these types of research questions. In this course, the student is introduced to the basic concepts of empirical research and its methodologies. The student will learn all steps from the empirical cycle that are needed to answer a research question or to understand what is done in existing research. The student will learn different types of empirical research methods and designs, as well as corresponding strengths and limitations in terms of validity. For example, the student will learn what research design is best suited to study the impact of new legislation and how to interpret existing research on the effect of an intervention to predict crime. Furthermore, the student will design a small survey study in which a questionnaire will be developed and data will be collected.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor de bacheloropleiding Law in Society
Aantal studenten	Dit is afhankelijk van het aantal studenten dat deelneemt aan de bacheloropleiding Law in Society. De bacheloropleiding wordt het collegejaar 2019-2020 voor het eerst aangeboden.
Onderwijsvorm	Werkcolleges, hoorcolleges en werkgroepen. De toetsing bestaat uit twee onderdelen: a. verschillende opdrachten, b. een schriftelijk tentamen.
Voorgescreven literatuur	Ellis, L., Hartley, R.D., A. Walsh, <i>Research methods in Criminal Justice and Criminology: An interdisciplinary approach</i> , Rowman & Littlefield Publishers 2010
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een vak in de eerste periode van de bacheloropleiding Law in Society waarin studenten worden ingeleid in empirische onderzoeksmethoden. De cursus legt de nadruk aanvankelijk op passieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden, maar vraagt van studenten ook dat zij zelf een kleinschalig empirisch onderzoek verrichten en data verzamelen. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	Bachelor (vak in de bacheloropleiding Law in Society), jaar 1
Titel van het vak	<u>Statistics & SPSS</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Dr. M.V. van Koppen
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Learning objectives of the course: (A) Subject-specific learning outcomes Upon completion of the course, the student should be able to: - visualize a data distribution - summarize data in terms of central tendency and dispersion; - explain the difference between population and sample; - use the correct measure to calculate and interpret the relationship between two variables; - find a regression equation given scores on a dependent and independent variable;

	- calculate and interpret explained variance; - calculate and interpret percentiles and standard scores in a given distribution; - understand how the normal distribution is the basis of many inferential statistical tests (central limit theorem); - test a sample distribution against a hypothesized mean or against another sample distribution and interpret the result; - use SPSS to describe a distribution, to show the relationship between two variables, to estimate the value on a dependent variable given a value on an independent variable (single regression), and to test for differences. In this course, the student is introduced to the basics of statistics. The student will acquire a basic understanding of techniques used for: - descriptive statistics, introducing measures and graphical methods of describing data; - studying the relationship between two variables, introducing correlation, chi square and regression analysis; - statistical inference, starting with the foundation for statistical inference (random distributions and standard scores) and ending with estimation and hypothesis testing. The student will learn to use the statistical software program SPSS to describe and analyse data. By the end of this course, the student should be able to describe and display data and to draw valid inferences based on data by using appropriate statistical tools.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor de bacheloropleiding Law in Society
Aantal studenten	Dit is afhankelijk van het aantal studenten dat deelneemt aan de bacheloropleiding Law in Society. De bacheloropleiding wordt het collegejaar 2019-2020 voor het eerst aangeboden.
Onderwijsvorm	Werkcolleges en hoorcolleges. De toetsing bestaat uit twee onderdelen: a. verschillende opdrachten, b. een schriftelijk tentamen.
Voorgeschreven literatuur	H.M. Reid, <i>Introduction to statistics: Fundamental concepts and procedures of data analysis</i> , Sage Publications 2014
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een vak in de bacheloropleiding Law in Society dat studenten een introductie geeft in statistiek en het gebruik van SPSS. Het vak draagt bij aan zowel actieve als passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	Bachelor (vak in de bacheloropleiding Law in Society), jaar 2
Titel van het vak	<u>Qualitative Research Methods</u>
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. dr. J.M. (Joke) Harte
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	(a) Subject-specific learning outcomes The student has: 1. academic knowledge and understanding at a basic level of the empirical research methodology and the ethics of empirical legal academic and social sciences research; in particular, the student is able to 2. explain the advantages and limitations of qualitative research and different qualitative methods. (b) Academic learning outcomes Upon completion of the course, students are able to: 1. make a reasoned choice for a legal or social scientific approach and reflect on the consequences of the chosen approach to multilevel societal problems; 2. conduct a small scale supervised research project (formulate research questions, collect relevant quantitative and/or qualitative data and apply legal or social scientific methods and techniques in an appropriate way given the context) and derive sound conclusions; in particular, • develop a research strategy for a given subject using qualitative

	methods; • develop a topic list for an interview; • conduct an interview; • code and analyse an interview transcript; • conduct an observation; • make and analyse observation field notes; • conduct a content analysis; • report the findings and draw conclusion from a qualitative research. The course “Qualitative research methods” addresses theory and practice of qualitative research methods. During the course, students will learn the advantages and limitations of qualitative research and different qualitative methods. The following themes and subjects will be covered: 1. Empirical cycle; methodological quality; research design. 2. Interview types, survey/question types, topic list; sampling, respondent recruitment; personal relation with respondent, informed consent, privacy; feedback; recording or not? 3. Interview techniques; vulnerable respondents; emotions/sensitive subjects. 4. Transcribing and software; data management. 5. Content and discourse analysis. 6. Observation; field notes. 7. Coding and analysis; reporting.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor de bacheloropleiding Law in Society
Aantal studenten	Dit is afhankelijk van het aantal studenten dat deelneemt aan de bacheloropleiding Law in Society. De bacheloropleiding wordt het collegejaar 2019-2020 voor het eerst aangeboden.
Onderwijsvorm	Seminars
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een vak in de bacheloropleiding Law in Society dat specifiek is gericht op kwantitatief onderzoek. Studenten krijgen onderwijs over zowel passieve als actieve beheersing van empirische onderzoeksmethoden. Zij moeten daartoe ook zelfstandig een kleinschalig empirisch onderzoek uitvoeren.

Universiteit	Vrije Universiteit Amsterdam
Niveau	Bachelor (vak in de bacheloropleiding Law in Society), jaar 2
Titel van het vak	Evaluation Research
Naam docent(en) of contactpersoon	Prof. dr. J.M. (Joke) Harte
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	(a) Subject-specific learning outcomes Upon completion of the course students: • Have knowledge of the main steps in empirical evaluation research. • Are familiar with the possibilities and limitations of empirical research methods and designs in the context of evaluation research. (b) Academic learning outcomes Upon completion of the course students should be able to: • Understand how empirical research methods can contribute to the knowledge of the impact and efficiency of all types of interventions, from small scale programs to (inter)national laws. • Can, given a program, measure or law, make a substantiated choice between research designs to investigate its impact and efficiency. • Are able to draw correct conclusions from research publications, including meta-analysis studies, on the evaluation of interventions.

	(c) Social and communication learning outcomes Upon completion of the course, students should: • Have insight in how a research plan can be reported in a convincing way. (d) Study skills and professional orientation Upon completion of the course, students should: • Have developed a feeling for the politically sensitive context in which research on societal issues takes place, and is able to anticipate on possible conflicting interests of stakeholders. In the approach to social problems it is necessary to distinguish worthwhile programs and measures from ineffective ones and launch new interventions or revise existing ones so as to achieve certain desirable results. To do so, it is necessary to gather empirically funded information on the appropriateness of interventions, the implementation in practice and the effectiveness in attaining the desired goals or benefits. This course provides an introduction in the field of program evaluation. It incorporates all knowledge that has been gained in earlier courses in the curriculum on empirical research and social sciences. Students get to know the main steps in evaluation research, like assessment of the need for an intervention, assessment of the theory behind an intervention, monitoring the process of implementation and measuring the impact and efficiency. Students also get acquainted with the method of meta-analysis in social sciences. Throughout the course the politically sensitive context in which evaluation research generally takes place, and possible conflicting interests of stakeholders is discussed. The acquired knowledge will be applied on a wide scope of interventions with regard to environmental consciousness, from small scale local programs to overarching treaty regimes.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht vak voor de bacheloropleiding Law in Society
Aantal studenten	Dit is afhankelijk van het aantal studenten dat deelneemt aan de bacheloropleiding Law in Society. De bacheloropleiding wordt het collegejaar 2019-2020 voor het eerst aangeboden.
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en (verplichte) seminars
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Dit is een verplicht vak in de bacheloropleiding Law in Society, waarin de nadruk ligt op passieve beheersing van ELS, maar ook aandacht is voor de actieve beheersing daarvan. Het vak is specifiek gericht op evaluatieonderzoek en besteedt aandacht aan de politieke context die daar vaak bij komt kijken.

6.9 TILBURG UNIVERSITY

6.9.1 TABELLEN PHD

Universiteit	Tilburg University
Niveau	PhD
Titel van het vak	Qualitative Research Methods
Naam docent(en) of contactpersoon	L.M. (Linda) Martens
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	During four workshop sessions, PhD candidates will be introduced to various basic methods and modes of analysis. During the first session, we will discuss interviewing. The second session introduces interpretive analysis of data with specific attention to the analysis of narratives and narrating. The third session is devoted to network analysis (the analysis of relationships and structure amongst a group of actors in relation to a research problem). The final session focuses on case-based comparative method(s), which will lay out the criteria for choosing particular ways of selecting and comparing cases within a research project. During the research design seminars, the research design of a few students will be discussed. You can sign up for one of the sessions in due time. Learning goals: 1. To understand the use of social network analysis and gain experience with basic analytic techniques 2. To make systematic, robust and explicable choices in case selection and comparison 3. To plan and conduct a good research interview 4. To understand the basics of discourse - and narrative analysis
Belasting in ECTS	2 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Alleen voor promovendi. Sinds september 2018 is aanwezigheid bij 3 van de 4 workshops en bij 1 onderzoekseminar verplicht voor promovendi.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en oefeningen tijdens de les
Voorgeschreven literatuur	Nader te bepalen door de docenten
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	ELS kan onderdeel van de toetsing vormen, in de vorm van een reflectieverslag.

Universiteit	Tilburg University
Niveau	PhD
Titel van het vak	Building your methodology; what is out there?
Naam docent(en) of contactpersoon	L.M. (Linda) Martens
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	The aim of this day is to offer PhD candidates an overview of possible research methods they can use during their PhD-trajectory, as well as in their future career. First, the process of getting from a research question to a methodology will be discussed. Then, over the course of the day several methods that are used in the legal discipline (both doctrinal research and more socio legal methods) will be introduced: this way participants are familiarized with different aspects of methodology in order to make (eventually) well-reasoned choices for the building blocks of their theses. This day is an introduction on several methodology courses that will be offered later on. Learning goals: • PhDs can have a better understanding of what approaches and methods are out there. • Participants have a better understanding of what the implications of different

	methodological choices are. • Participants realize their specific needs for their research. • PhDs realize the importance of the research question and the consequences for the choice of methods.
Belasting in ECTS	1 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Alleen voor promovendi. Sinds september 2019 is aanwezigheid voor promovendi verplicht.
Aantal studenten	Maximaal 30 studenten
Onderwijsvorm	Hoorcolleges. Participanten schrijven een kort verslag op basis van vragen die hen voorafgaand aan het vak zijn toegestuurd.
Voorgeschreven literatuur	Nader te bepalen door de docenten
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan de passieve beheersing van ELS.

6.9.2 TABELLEN MASTER

Universiteit	Tilburg University
Niveau	Master / Master Labour Law and Employment Relations
Titel van het vak	Introduction to Social Sciences and Research Methods (LLER) 600356-M-0
Naam docent(en) of contactpersoon	dr. I.W.C.M. (Irmgard) Borghouts-van de Pas
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This course will prepare students who have limited or no prior knowledge of social scientific methods for courses such as Labour Market Institutions and Dynamics and Comparative European Industrial Relations. The aim is to provide the students with some basic understanding of the role of theory and concepts in research and insights in social science research methods. This course is only required for students who have limited or no prior knowledge of social scientific methods. Content - Introduction to social sciences - The scientific research process - Judging the merit of empirical research - Quantitative data
Belasting in ECTS	0 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Preparatory course to bridge - if necessary - any gaps in your educational backgrounds. These courses take place in the first week of the academic year. Background in law or liberal arts: the course Introduction to Research Methodologies in Social Sciences is required.
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan de passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Tilburg University
Niveau	Master
Titel van het vak	Arbeidsrecht in sociaal-economische context (680075-M-6)
Naam docent(en) of contactpersoon	prof. dr. M.S. (Mijke) Houwerzijl
Omschrijving van het vak uit	Na succesvolle afronding van deze cursus zijn studenten in staat:

studiegids 2019-2020	• de 'driepijlerstructuur' van het Nederlandse pensioenrecht uit te leggen en de eerste twee pijlers daarvan te analyseren en toe te passen op fictieve casusposities, inzake de wijze waarop (bedrijfs)pensioen wordt toegezegd, gefinancierd en uitgevoerd; • beleidsdoelstellingen te beschrijven en te duiden van het recht inzake (bedrijfs)pensioen en het recht op werk in het licht van 'the aging society'; • de belangrijkste sociaal-economische aspecten te herkennen en te benoemen van het recht inzake (bedrijfs)pensioen en het recht op werk in het licht van 'the aging society'; • te beoordelen wanneer het voor de juridisch-beleidsmatige analyse van oudedagsvoorzieningen en de positie van de oudere werknemer op de arbeidsmarkt, nodig is kennis uit sociaal-economische disciplines in te roepen; • een beargumenteerde positie in te nemen in arbeids/sociaalrechtelijke (pensioenrechtelijke) discussies op basis van zowel sociaal-juridische als sociaal-economische argumenten; • helder en inzichtelijk over een eigen onderzoek op het gebied van de oudere werknemer en/of zijn oudedagsvoorziening schriftelijk te rapporteren. Dit is een van de mogelijk te volgen 'recht-in-context'-vakken. Met het oog op het voor de opleiding vereiste civiel effect wordt in de 'recht-in-context'-vakken aandacht besteed aan kennismaking met andere disciplines in een juridische context; de student wordt aangemoedigd om 'over de schutting' te kijken. 'Context' heeft hier een dubbele betekenis waarbij over de grenzen van het recht wordt gekeken: in relatie tot zowel andere wetenschappelijke disciplines, zoals economie, geschiedenis, sociale wetenschappen, psychiatrie, technologie, bestuurskunde en retorica, als de maatschappij in haar totaliteit. In dit 'recht-in-context'-vak staat een actueel maatschappelijk vraagstuk met een duidelijke arbeids/sociaalrechtelijke component centraal. Het onderwerp wordt vastgesteld in het licht van de actualiteit in de politiek, rechtspraak, en wetenschappelijk onderzoek. Gekozen is voor een onderwerp dat dagelijks de media haalt: recht op pensioen en recht op arbeid in het licht van 'the aging society'. Andere perspectieven dan het strict juridische perspectief dragen bij aan het begrip van dit vraagstuk. Bij arbeids- en pensioenrecht zijn vooral inzichten vanuit de (arbeids)sociologie en de (arbeids)economie relevant. Op weinig andere terreinen in de samenleving is de verwevenheid van juridische en sociaal-economische aspecten zo groot. Met een multidisciplinaire bril op krijg je oog voor de beperkingen die normen stellen bij het vinden van een oplossing. Door de 'Recht in context' benadering wordt het inzicht in en begrip voor de standpunten die belanghebbenden (werkgevers, werknemers, pensioenfondsen, overheid) innemen versterkt. Het eerste deel van de cursus gaat over het 'recht op pensioen' in onze 'aging society'. Pensioenbescherming, zoals het recht op AOW en het recht op aanvullende pensioenopbouw via de werkgever, beoogt de sociaal-economische en maatschappelijke positie van werknemers te verbeteren. Hoe hoger dit beschermingsniveau, hoe hoger ook het prijskaartje qua arbeidskosten dat daaraan vast zit voor werkgevers en de maatschappij als geheel. Politieke besluitvorming en cao-onderhandelingen draaien dan ook steeds om de vraag hoever deze bescherming moet gaan. Moet de pensioenleeftijd omhoog? Is de AOW nog betaalbaar? Is de verplichte solidariteit tussen generaties bij de aanvullende pensioenopbouw via de werkgever niet uit de tijd? Het antwoord hangt af van politieke voorkeuren die niet alleen worden onderbouwd met juridische argumenten maar in belangrijke mate ook met sociaal-economische argumenten. De stof omvat een schets van de vele sociaalrechtelijke en sociaal-economische aspecten van het pensioenrecht in het licht van de 'aging society'. Het tweede deel van de cursus bouwt qua thematiek voort op het eerste deel en bestaat uit het schrijven van een paper. Paperonderwerpen betreffen bijvoorbeeld de verdeling van werkgelegenheid in onze 'aging society'; frusteren 'doorwerkende pensionado's' de kansen van anderen? Welke – al dan niet – juridische 'tools' hebben overheid en/of sociale partners om arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen te bevorderen?
-----------------------------	--

Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Keuzevak voor de Master Rechtsgeleerdheid; ook onderdeel van Master Bestuurskunde en Master Public Governance
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en werkgroepen
Voorgeschreven literatuur	- Syllabus pensioenwetgeving, meest recente uitgave - A.T.J.M. Jacobs, Pensioenrecht, de sociaalrechtelijke en sociaal politieke aspecten, Wolters Kluwer 2017 - Aanvullende artikelen
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak draagt bij aan passieve beheersing van ELS.

Universiteit	Tilburg University
Niveau	Ma International Law & Global Governance LLM
Titel van het vak	Research Design and Methods for Postnational Lawyers (620091-M-6)
Naam docent(en) of contactpersoon	-
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	This course aims to give you essential theoretical and practical knowledge on how to build a research project in International or European Law. After initial instruction on research design, each week students will be exposed to different types of research projects in European or International Law. The primary purpose of this course is to prepare students to produce a full-length dissertation proposal and, ultimately, dissertation. The secondary purpose is to develop research know-how that prepares students for the postgraduate or policy-making research in the public or private sectors. Students that have successfully completed this course shall: • Understand what are the elements of a credible and feasible research design. • Understand what is a research problem and, correspondingly, what is a research question across different types of legal inquiry. • Know what is a literature review and how that is relevant to a dissertation. • Understand what are case studies and how they may be constructed in a project. • Be familiar with leading journals in either International or European Law, and know how to search for relevant articles. • Know how to produce an academic book review. • Know how to produce an extended dissertation proposal. • Be familiar with a diverse range of different research specializations across International or European Law. • Be familiar with different methods of conducting research.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Onbekend
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges. Boekreview (50%) en thesisvoorstel (50%).
Voorgeschreven literatuur	-
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Studenten worden geïntroduceerd in verschillende wijzen van empirisch onderzoek en methoden en ontwikkelen zo een beter begrip hiervan. Echter worden studenten niet actief of uitgebreid getraind in het toepassen van een empirische methode.

6.9.3 TABELLEN BACHELOR

Universiteit	Tilburg University
Niveau	Bachelor

Titel van het vak	GLB: Methods & Techniques of Legal Research
Naam docent(en) of contactpersoon	prof. dr. M.S. (Mijke) Houwerzijl
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	After successfully completing this course the student should: • Be able to identify and articulate the relevant legal questions for legal materials (legislation, case law and other sources of law) • Be able to apply those legal questions to the main systems of law: common law, civil law, EU law, international law, in the context of the transnationalisation of law • Be able to apply those legal questions to transnational legal materials e.g. standard-setting documents, indicators and rankings • Be able to articulate a research question and design a fitting methodology at a simple level • Be able to identify different methods of conducting legal research e.g. socio-legal research, comparative research, empirical legal methods, law and economics etc. This course builds on introductory courses given in the first semester that familiarized students with basic legal concepts, sources and skills as well as methodological concepts and principles of (social science) research. The course provides students with necessary methodological and technical tools and trains students' skills in finding legal sources, applying law to facts (as if in real life) and to conducting socio-legal research in the increasingly global nature of the situations with which lawyers have to deal. These tools will enable students to answer the research questions they might be facing, be it in a practical, policy-making, organizational or academic setting. In addition, the course aims to provide students with basic knowledge as to why specific methods lead to reliable findings and have to be followed. Several methods and solutions of national, international and European law to solve cases will be examined. We will use examples across domains, including financial law, business law, labour law, soft law or policy tools, fundamental rights, internal market and international trade law. Illustrations are taken from various domestic (case) law systems.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor Bachelor Global Law
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	-
Voorgeschreven literatuur	Verplichte literatuur: James A. Holland and Julian S. Webb, Learning legal rules, a student's guide to legal method and legal reasoning, tenth ed., Oxford University Press, 2019. Aanbevolen literatuur: T.F.E. Tjong Tjin Tai, Methodology of Global Law Research, June 2017 Frederick Schauer, Thinking Like a Lawyer: A New Introduction to Legal Reasoning, Harvard (Mass.): Harvard University Press 2012
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak lijkt bij te dragen aan de passieve en actieve beheersing van ELS.

Universiteit	Tilburg University
Niveau	Bachelor
Titel van het vak	GLB: Methods & Techniques of Social Science Research
Naam docent(en) of contactpersoon	dr.mr. W. (Wesley) Kaufmann
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Aims: • describe key concepts within social science research design; • outline the various phases within the research design process, and explain what they entail and how they relate to each other; • differentiate between research approaches within qualitative and quantitative traditions; • indicate which qualitative or quantitative research approaches are appropriate for

	answering specific research questions, as well as how these approaches should be designed to meet this aim; • scrutinize and criticize the methodological quality of social science research; • discuss different research philosophies and methodologies; • reflect on the ethical implications of different research approaches. During the course, students gain knowledge about the principles of social science research. This includes both an introduction to methodological concepts as well as a guide for gaining insights into the research process. Examples of empirical social science research and their foundations are discussed. The course starts off with a general introduction and an overview of empirical research traditions. The problem statement is discussed in this part of the course as well. Next, the design of qualitative and quantitative studies is addressed, with specific attention to the role of a conceptual model, nature of the data, various methods for data collection and analysis. Finally, the course deals with ethical considerations when doing research.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor Bachelor Global Law
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Het vak bestaat uit 12 hoorcolleges en een essayopdracht die hoofdzakelijk wordt begeleid door het Tilburg University Language Center. Studenten worden aangemoedigd om tijdens de colleges actief deel te nemen aan discussies.
Voorgeschreven literatuur	Robson, C. & K. McCartan, Real World Research (4th edition), Wiley, 2015, ISBN 978-1-118-74523-6.
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Studenten krijgen grotendeels passief mee hoe verschillende methoden kunnen worden toegepast, maar voeren wel een opdracht uit voor 20% van hun eindcijfer waarvoor ze een onderzoeksvoorstel moeten schrijven. In het onderzoeksvoorstel moet onder andere beargumenteerd worden welke methode wordt gebruikt, hoe data wordt verzameld en geanalyseerd en hoe de methode antwoord kan geven op een zelfgekozen onderzoeksvraag.

Universiteit	Tilburg University
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	Methoden en technieken van onderzoek (MTO) / Bachelorscriptie
Naam docent(en) of contactpersoon	-
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Leerdoelen: • Vanuit een breder onderzoeksonderwerp een specifiek daadwerkelijk onderzoekbaar onderzoeksthema kiezen aan de hand van het in groepsverband uitvoeren van een systematisch literatuuronderzoek. • Uitleggen aan welke criteria academisch/wetenschappelijk juridisch onderzoek (zoals een bachelorscriptie, masterthesis, tijdschriftartikel, proefschrift) moet voldoen. • Deze criteria toepassen bij het beoordelen van de kwaliteit van uw eigen onderzoek. • Deze criteria toepassen bij het beoordelen van de kwaliteit van (academisch) juridisch publicaties van anderen (tijdschriftartikelen, monografieën, handboeken, proefschriften, enzovoort) en aan dit oordeel consequenties verbinden voor de wijze waarop u dergelijke publicaties bij uw eigen onderzoek betreft. • Uitleggen aan welke eisen een academisch juridische onderzoeksvraag moet voldoen en waarom, en al rekening houdend met die eisen, zelfstandig een academische onderzoeksvraag formuleren uit een breder door u bestudeert onderzoeksonderwerp. • Uitleggen wat wordt bedoeld met een theoretisch kader, analytisch kader en normatief kader, en een eigen theoretisch, analytisch en/of normatief kader ontwikkelen dat u kan helpen een door uzelf geformuleerde academisch-juridische onderzoeksvraag te beantwoorden. • Uitleggen welke verschillende methoden en technieken (zoals empirische methoden,

	juridisch-dogmatische methoden, rechtsvergelijkende methoden, en rechtshistorische methoden) over het algemeen gebruikt worden om academisch juridische onderzoeksvragen te beantwoorden en uit die methoden de meeste geschikte(n) te kiezen voor het beantwoorden van de door uzelf geformuleerde academisch-juridische onderzoeksvraag. • Uitleggen wat het verschil is tussen theoretische of wetenschappelijke relevantie en praktische of maatschappelijke relevantie en vaststellen wat de theoretische en praktische relevantie is van het beantwoorden van de door uzelf opgestelde academisch-juridische onderzoeksvraag. In deze cursus komt aan de orde aan welke spelregels (methodologische regels) juridische onderzoekers zijn gebonden en gaat u zelf aan de slag met het uitvoeren van juridisch onderzoek in het kader van de afsluiting van uw bachelor. Deze cursus geeft daarmee een nieuw perspectief en bevordert uw kritische blik. Deze cursus is een semestervak en is gekoppeld aan de Bachelor Thesis. U start met een introductie in de methodologische regels van juridisch onderzoek. Daarna gaat u zelf aan de slag met het schrijven van een literatuuroverzicht en een onderzoeksvoorstel. Deze producten tezamen vormen tevens het eindproduct waarop u aan het slot van deze cursus zult worden beoordeeld.
Belasting in ECTS	6 ECTS, verandert mogelijk naar 8 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor Bachelor Rechtsgeleerdheid (Track Nederlands recht), Bachelor Rechtsgeleerdheid, Tax Law, Bachelor Global Law
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges en practicum
Voorgeschreven literatuur	G. van Dijck, M. Snel & T. van Golen, Methoden van rechtswetenschappelijk onderzoek, Boom Juridisch, ed. 1
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het betreft hier een voorbereiding op het schrijven van de bachelorscriptie. Het vak kan bijdragen aan zowel passieve als actieve kennis van ELS, afhankelijk van het scriptieonderwerp.

Universiteit	Tilburg University
Niveau	Bachelor, jaar 3
Titel van het vak	Recht en maatschappij
Naam docent(en) of contactpersoon	Mr.drs. M. (Malu) Vermeer
Omschrijving van het vak uit studiegids 2019-2020	Wat kan een student na afloop van de cursus? • Bespreken en beoordelen van ontstaan, karakteristieken en nut van de interdisciplinaire benadering van het recht, toegespitst op de sociologische en antropologische benaderingen. • De drie basisparadigma's, sleutelperspectieven en drie onderzoeksmethodes van het empirisch sociaalwetenschappelijk onderzoek definiëren, onderscheiden en herkennen. • De vier functies van het recht in de samenleving (i.c. de ordenende, instrumentele, geschilbeslechtende en normatieve functie) uitleggen, opsporen, beoordelen en ten slotte integreren in een overkoepelende benadering. • De doctrinaire benadering van het recht beoordelen en contrasteren met een extern, empirisch onderbouwd sociaalwetenschappelijk perspectief. • Theorieën en hypothesen uit de cursus (zoals het instrumentalisme, Moore's SASV, e-justice raamwerk, Ramlal's fasenmodel, Black's theorie...) reproduceren, begrijpen, herkennen en toepassen. • Analyseren van de relatie tussen recht en maatschappij via synthese en integratie van de inzichten uit de cursus. Waarom slaagt de wetgever er zo veel beter in om het rijden onder invloed terug te dringen dan discriminatie te bestrijden? Is het waar dat arme mensen minder kans hebben om een rechtszaak te

	winnen dan rijkere mensen? Welke functies vervult het recht in de samenleving? In welke mate kan online geschilbeslechting een alternatief bieden voor de gang naar de rechter? Dit type van vragen kan niet beantwoord worden aan de hand van de doctrinaire kennis van het recht, zoals die aan de rechtenfaculteiten aangeleerd wordt. Nochtans zijn dergelijke vragen belangrijk voor elke jurist, met of zonder toga. De cursus Recht & Maatschappij beoogt om inzicht te verstrekken in deze uitdagende thema's. Het vak introduceert de rechtenstudent tot de interdisciplinaire studie van het recht, waarbij inzichten uit o.m. sociologie en antropologie gebruikt worden. Op basis van empirisch georiënteerd studiemateriaal wordt de verhouding tussen het recht en de samenleving bestudeerd. Op deze wijze worden de studenten vertrouwd gemaakt met het recht 'in actie', in tegenstelling tot het recht 'uit de boeken'. De vertrouwde doctrinaire kennis van het recht verwerft zo een heel nieuwe dimensie.
Belasting in ECTS	6 ECTS
Verplicht vak of keuzevak	Verplicht voor Bachelor Rechtsgeleerdheid (track Nederlands recht) en Fiscaal Recht
Aantal studenten	-
Onderwijsvorm	Hoorcolleges
Voorgeschreven literatuur	John Griffiths & Heleen Weyers, Een selectie uit de sociale werking van recht, Nijmegen: Ars Aequi, 2012; losse artikelen (syllabus)
Indruk van de onderzoekers en nadere opmerkingen	Het vak lijkt bij te dragen aan de passieve beheersing van ELS.

APPENDIX B: E-MAIL TER VALIDATIE VAN GESELECTEERDE VAKKEN

Onderwerp: ELS-inventarisatie (NWO): vervolg en vraag

Tekst: Beste [...],

Graag zouden wij u als coördinator van het vak / als docent betrokken bij het vak [...] de volgende vraag willen voorleggen.

Het vak [...] is volgens ons als ELS-onderwijs te duiden. Ter validatie zouden wij u willen vragen of dit volgens u klopt? Een beantwoording van deze vraag met ja of nee volstaat, al zouden wij een korte toelichting zeer op prijs stellen. Op basis van de vakbeschrijving die wij op uw facultaire website hebben aangetroffen, hebben wij uw vak in een tabel geplaatst, met daarin informatie over uw vak. Deze tabel hebben wij bijgevoegd.

Hierbij een nadere toelichting op onze vraag en aanleiding voor ons onderzoek.

De NWO heeft een subsidie toegekend aan het project ‘Stimuleringsactie *Empirical Legal Studies* Fase II’. Wij, ondergetekenden, zijn als postdoc betrokken bij het project en een van onze doelen is om een beter beeld te krijgen van wat er binnen de Nederlandse rechtenfaculteiten wordt gedaan aan *onderwijs* op het terrein van empirische vaardigheden. Uw vak [...] is in onze inventarisatie naar voren gekomen.

Kort gezegd richten wij onze inventarisatie op vakken waarin ELS – oftewel Empirical Legal Studies of in het Nederlands empirisch-juridisch onderzoek – aan bod komt. Dat is een breed begrip. In onze inventarisatie is de afbakening te vinden in de aandacht voor *empirische methoden* (zowel kwantitatief als kwalitatief) met betrekking tot *juridische* vraagstukken. Die aandacht voor empirie kan naar voren komen in een vak waarin onderzoeksmethoden onderwezen worden maar ook in een vak waarin inhoudelijke vraagstukken centraal staan.

Uiteraard zijn er diverse gradaties te vinden in de aandacht voor empirische methoden. Onder onze definitie van ELS-onderwijs vallen twee categorieën van vakken:

- (a) die waarbij studenten worden onderwezen in het zelf opzetten dan wel uitvoeren van empirisch-juridisch onderzoek (actief);
- (b) die waarbij studenten worden onderwezen in het begrijpen dan wel kritisch analyseren van in bestaand onderzoek gebruikte empirisch-juridische methoden (passief).

Betrekt een vak wél empirische resultaten maar ziet het gebruik níet op begrip van *methoden* of níet op een *juridisch* vraagstuk, dan valt dit vak niet onder de door ons gehanteerde definitie. Voor de duidelijkheid hebben we een stroomschema bijgevoegd ter illustratie van de afbakening.

Op basis van het stroomschema en eerder contact met u ofwel uw collega's is het vak [...] volgens ons als ELS-onderwijs te duiden. Zou u willen aangeven of dit volgens u klopt?

We zien uw (korte) reactie graag tegemoet voor [datum] en danken u alvast hartelijk.

Met vriendelijke groet,

Ekaterina Pannebakker, Stijn Voskamp en Wouter de Zanger